اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۵ اردیبهشت ۱۴۰۲
• ۴ شوال ۱۴۴۴
• ۲۵ آوریل ۲۰۲۳

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۶۲۲ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۰۴ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

تاریکخانه تسهیلات کلان بانکی

سخنگوی دولت در تازه‌ترین اظهارات خود درباره ابربدهکاران بانکی از ۱۳ بانک درگیر با این مشکل نام برده و گفته این اقدام به‌منظور ایجاد شفافیت استمرار خواهد داشت. با آغاز به کار دولت سیزدهم برای نخستین بار فهرست بدهکاران بزرگ بانکی منتشر شد. این اقدام دولت در سال گذشته آغاز و فهرست آن به‌طور مستمر به‌روز شده است؛ اکنون نیز به‌منظور انضباط‌بخشی و شفافیت بیشتر نظام بانکی و مقابله با فساد، فهرست تسهیلات و تعهدات کلان ۱۳ بانک تا پایان اسفند سال گذشته روی سایت بانک مرکزی قرار گرفته است. براساس گزارش‌های منتشرشده، تاکنون ۳۷۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات مسکن شهری، ۱۱۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات مسکن روستایی و ۱۳۱ هزار میلیارد ریال تسهیلات ودیعه مسکن به متقاضیان پرداخت شده، اما این ارقام با ۲۰ درصد هدف‌گذاری‌شده در قانون برای پرداخت تسهیلات مسکن، فاصله‌ای معنادار دارد و نشان‌دهنده کم‌کاری نظام بانکی در تامین این منابع است. در روی دیگر سکه به ابربدهکاران بانکی تسهیلاتی پرداخت شده که هر کدام به‌تنهایی می‌تواند تسهیلات تکلیفی یک بانک را پوشش دهد.
۱۴

سرمقاله

نقش استراتژیک کیفیت در تحقق رشد تولید
۲

گزارش‌های روز

«داده» نفت جهان آینده
۱۳

کمبود و گرانی، دامن بازار شکر را گرفت

سناریوی تکراری توزیع قطره‌چکانی

گرانی و نابسامانی در بازار کالاهای گوناگون این روزها تبدیل به قصه‌ای تکراری شده و انگار نقطه پایانی بر این نابسامانی‌ها نیست. در این بازار مکاره هرازگاهی کالایی کمیاب یا در انبارها و پستوها پنهان می‌شود و پس از مدتی می‌توان همان کالا را با قیمتی بالاتر در هر کوچه و بازار یافت؛ مانند سرزمین‌های جادویی که ناگهان با چوبی اسرارآمیز آنچه تاکنون پنهان بوده، پیدا می‌شود. نکته جالب‌توجه اینکه در این بین چشمان برخی از افراد به‌طرز عجیبی همان جنس پنهان‌شده را می‌بینند؛ آن‌هم بدون کم‌وکسری!

این‌بار صحبت از کمبود شکر و جولان دلالان در بازار موادغذایی برای فروش این کالا با قیمتی بالاتر است. به‌نظر می‌رسد این دفعه «چوب جادو» در دست تولیدکنندگان است که بر موج قیمت‌گذاری سوار شده‌اند و مصرف‌کننده راهی جز انتخاب بین خرید گران‌تر یا حذف کالا از سبد مصرفی ندارد. صحبت از شکر است؛ کالایی استراتژیک که مدت‌ها قبل هشدارهای لازم درباره کمبود آن داده شده بود و مثل همیشه گوش شنوایی نبود. حال بازار مانده و همان سناریوی همیشگی؛ توزیع قطره‌چکانی برای افزایش قیمت! هرچند موضوع کمبود شکر با واکنش‌های مختلف و متناقضی همراه است، اما افزایش قیمت دم خروس بازار است که پنهان‌کردنی نیست.
۸

کارشناسان در بررسی لایحه دوفوریتی واردات خودروهای کارکرده مطرح کردند

ورود خودروهای کارکرده به بهانه تنظیم بازار

حاشیه‌های خبر استیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنان ادامه دارد، این در حالی است که فاطمی‌امین از تصویب لایحه دوفوریتی واردات خودروهای کارکرده در دولت خبر داده و آن را راه‌حل سریع تنظیم بازار خودرو و کنترل و کاهش قیمت‌ها دانسته است. جنجال‌های افسارگسیختگی قیمت خودرو و ناکامی دولت در کنترل آن به واردات خودروهای دست‌دوم رسیده و در نهایت به گفته سخنگوی وزارت صمت، تصمیم بر آن است که اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز به واردات خودروهای با عمر ۵ سال شوند. پیش از این براساس دستورالعمل اولیه واردات خودروهای کارکرده، تنها اشخاص حقوقی مجاز به واردات این کالا بودند؛ موضوعی که به گفته برخی هم می‌تواند به نفع افرادی خاص ایجاد رانت کند و هم در صورت رعایت دقیق دستورالعمل واردات از این پدیده جلوگیری شود. اینکه ورود دست‌دوم‌ها به صلاح است یا باید برای تنظیم بازار به‌دنبال راهکار عملیاتی دیگری بود؟ تاثیر واردات خودروهای دست‌دوم بر بازار چه خواهد بود و سوالاتی از این دست، مواردی است که از سوی کارشناسان در حال بررسی است.
۴

بحران کم‌آبی در کشور از نگاه کارشناسان بررسی شد

پنجه در پنجه خشکسالی
۹و۱۰

مناقصه عمومی خرید الکترو موتور

شرکت توسعه معدنی صنعتی صبا نور جهت تامین الکتروموتور(برند زیمنس) مورد نیاز کارخانه‌های خود در همدان، دعوت به همکاری می‌نماید. لذا تامین‌کنندگان واجد شرایط می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۲۷۶۴۵۳۱۴-۰۲۱ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان - مناقصه مراجعه نمایند و پیشنهاد خود را مطابق شرایط مناقصه اعلام شده در پاکات دربسته مهرو موم شده، حداکثر ۱۰روز کاری پس از تاریخ انتشار به آدرس سعادت‌آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق- خیابان ۲۶ (حق‌طلب غربی) پلاک ۴۹ -طبقه سوم (بخش بازرگانی) تحویل نمایند. مناقصه‌گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور

آگهی مناقصه دومرحله‌ای کاسه و زنجیر (Pan Conveyor)

شرکت توسعه معدنی صنعتی صبا نور جهت تامین کاسه و زنجیر (Pan Conveyor) مورد نیاز کارخانه خود در همدان، دعوت به همکاری می‌نماید لذا تامین‌کنندگان واجد شرایط می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۲۷۶۴۵۳۱۴-۰۲۱ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان - مناقصه مراجعه نمایند و پاکت‌های الف و ب خود را مطابق شرایط مناقصه بصورت دربسته، حداکثر ۱۰روز کاری پس از تاریخ انتشار به آدرس سعادت‌آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق- خیابان ۲۶ (حق‌طلب غربی) پلاک ۴۹ -طبقه سوم (بخش بازرگانی) تحویل نمایند. مناقصه‌گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور

Under The Patronage of IMIDRO
Int. Co-Organizer: Spire-Events
SPIRE EVENTS
Technology Partners: DATACODE IDPex
Organizer: Rastak Pad Vision Co.
کنفرانس بین المللی
فن آوری معدن و صنایع معدنی ایران
۱۳-۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۲
مرکزهمایش های بین المللی جزیره کیش

Sponsers: IRITEC ایریتک
Media:

IRAN MINING TECHNOLOGY SUMMIT 2023
iMT
2-3 May 2023
Kish Free Zone Conference Center

Organizer: Rastak Pad Vision Co
+98 -21- 88346455 -7
+989120295791
+989120295792
imt2023@rastak-expo.com
iranminingtech.com

آگهی مزایده شماره ۱۴۰۲۶۰۰/۱۸۸

فولاد امیرکبیر کاشان

شرکت فولاد امیرکبیر کاشان در نظر دارد اسپیره ضایعاتی خود را از طریق مزایده به فروش برساند. لذا متقاضیان می توانند از تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ تا پایان وقت اداری ۱۴۰۲/۰۲/۱۳ جهت بازدید اقلام و دریافت اسناد مزایده به واحد بازرگانی شرکت فولاد امیرکبیر کاشان واقع در کاشان کیلومتر ۱۴ جاده اردستان مراجعه نمایند. متقاضیان می‌توانند اسناد مزایده را از طریق سایت شرکت فولاد امیرکبیر کاشان به آدرس aksteel.ir دریافت نمایند.

ضمناً متقاضیان می‌بایست اسناد مزایده را تا پایان وقت اداری ۱۴۰۲/۰۲/۱۳ به دبیرخانه شرکت فولاد امیرکبیر کاشان تحویل و رسید دریافت نمایند.

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۰۳۱۵۵۰۳۸۳۳۹ و ۰۳۱۵۵۰۳۸۲۳۹ تماس حاصل فرمایید.

شرکت فولاد امیرکبیر کاشان

سر مقاله

نقش استراتژیک کیفیت در تحقق رشد تولید

شهرام شیرکوند
پژوهشگر صنعت

یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای بقا و دوام حضور تولیدکنندگان، بنگاه‌های اقتصادی و موسسات بازرگانی و تضمین رقابت‌پذیری در بازار جهانی، کیفیت کالاهای تولیدی است. کیفیت محصول به‌معنای اعتبار تولیدکننده در ذهن مشتریان است و اعتماد آنها را به خود جلب می‌کند. از آنجا که رضایت مشتریان تضمین‌کننده رشد پایدار کسب‌وکار است، برای تحقق این امر و رقابت‌پذیری بیشتر، افزایش کیفیت محصول و ارائه خدمات مناسب بسیار حائزاهمیت است؛ بنابراین با بهینه‌سازی فرآیندهای تولید در جهت افزایش کیفیت و کاهش هزینه‌ها، شرکت‌ها می‌توانند سود خود را افزایش دهند. توجه به ارتقای کیفیت محصول با هدف جلب رضایت مشتریان و توسعه بازار، موجب بهبود عملکرد و افزایش بهره‌وری نیز خواهد شد. مهم‌ترین اهداف مدیران سازمان‌ها و شرکت‌ها توسعه برند، افزایش تولید و رونق فروش است که البته تحقق این موارد در گرو رضایت مشتریان و افزایش کیفیت کالاها و خدمات ارائه‌شده است. در واقع کیفیت عالی می‌تواند کلیدی برای تمایز سازمان‌ها و شرکت‌های تولیدکننده کالا و خدمات باشد. در تولید و تجارت، کیفیت به مفهوم برتری محصولات یا خدمات است.

برخی کیفیت را تنها انطباق با ضوابط از پیش‌تعیین‌شده می‌دانند و گاهی کیفیت مترادف با استاندارد تلقی می‌شود، در حالی که کیفیت مفهومی وسیع‌تر دارد و به‌معنی پاسخگویی به درخواست‌های منطقی و حق‌مدارانه مشتریان است. از این حیث تولید محصول مبتنی بر دانش و باکیفیت، مشتریان را به خرید محصول ترغیب و تشویق می‌کند و دوام و مرغوبیت کالا، برخورد مطلوب در فروش، حمل و تحویل مناسب، خدمات پس از فروش گسترده، موجب توسعه فروش خواهد شد. امروزه صنعت به‌عنوان مهم‌ترین بخش کسب‌وکار و تجارت در کانون توجه مصرف‌کنندگان قرار دارد و کیفیت ارائه محصول، عنصری ضروری در بازارهای رقابتی فعلی شده است. با این وصف تولید دانش‌بنیان و با کیفیت رقابتی، رویکردی برای توسعه تولید و فروش و تقویت برند کالاهای باکیفیت داخلی است. شرط توسعه تولید دانش‌بنیان، افزایش کیفیت و بهره‌وری در تولید است و ارتقای کیفیت از ویژگی‌های تولید دانش‌بنیان است؛ به‌نحوی که کیفی‌تر شدن محصولات، قدرت رقابت‌پذیری در بازار، میزان فروش و توان صادرات را افزایش می‌دهد.

برای دستیابی به تولید دانش‌بنیان نباید صرفا به افزایش تولید محصول در کارخانه‌ها و سیستم‌های تولیدی متکی بود؛ بنابراین در شرایط فعلی باید به ظرفیت‌های داخلی کشور توجه بیشتری داشت و با برنامه‌ریزی برای ایجاد اقتصاد و تولید دانش‌بنیان به سمت ارتقای تولید داخلی و باکیفیت حرکت کرد. از آنجا که اقتصاد دانش‌بنیان برپایه تولید، توزیع و کاربرد دانش و اطلاعات تشکیل شده، اصلاح فضای کسب‌وکار برای تحقق اقتصاد دانش‌بنیان اهمیت زیادی دارد.

در این راستا و در بحث تولید دانش‌بنیان باید دو موضوع کیفیت و نرخ همواره مدنظر تولیدکنندگان قرار گیرد. برای توسعه تولید و تقویت برند کالاهای داخلی، توجه به کیفیت کالا و نرخ مناسب بسیار حائزاهمیت است.

در واقع تولید کالاهایی با کیفیت و نرخ رقابتی، منجر به تولیدات باکیفیت، اشتغالزایی، ایجاد ارزش‌افزوده، افزایش درآمدهای کشور و تامین رضایت مصرف‌کنندگان کالاهای داخلی می‌شود. کیفیت کالاهای تولیدی یکی از مهم‌ترین عواملی است که با تحقق تولید دانش‌بنیان، به بقا و دوام بنگاه‌های تولیدی و اقتصادی انجامیده و رقابت‌پذیری را در بازار جهانی تضمین می‌کند. رونق تولید نقش مهمی در رشد، رفاه، وضعیت اقتصادی و آسایش مردم ایفا می‌کند. رشد و توسعه تولید علاوه بر ایجاد اشتغال و آسایش سبب تولید محصولات باکیفیت‌تر و مناسب‌تر می‌شود. اگر کشوری دارای سازمان‌ها و صنایع تولیدی قدرتمندی باشد که توان حضوری موفق در بازارهای بین‌المللی را داشته باشند، قدرت اقتصادی آن کشور نیز افزایش خواهد یافت. از سوی دیگر، کیفیت تولیدات صنعتی و موضوع رقابتی بودن تولیدات به عوامل متعددی بستگی دارد که از مهم‌ترین آنها بسته شدن حلقه و چرخه تحقیق، تولید و بازار است. بخشی از این جریان برعهده تولیدکنندگان و صنعتگران است و بخش مهم دیگر وجود سیاست‌های حمایتی و بسترسازی برای رشد صنعت و تولید مبتنی بر دانش توسط دولت و مدیران. به هر حال توجه به کیفیت تولیدات و ارائه توانمندی واقعی تولیدکنندگان برای حمایت مالی دولت ضروری به‌نظر می‌رسد. بنا بر آنچه گفته شد در بحث تولید داخلی موضوع استراتژیک کیفیت و تعیین نرخ منطقی محصول یا خدمت همواره باید موردتوجه قرار گیرد. در شرایط فعلی برای توسعه تولید دانش‌بنیان و رونق کسب‌وکار داخلی، کیفیت دارای نقش استراتژیک است که باید موردتوجه تولیدکنندگان داخلی قرار گیرد. استفاده از فناوری‌های نوین، احساس مسئولیت و وجدان‌کاری از پیش‌شرط‌های مهم تولید باکیفیت محصولات داخلی است و به‌اعتقاد کارشناسان حوزه اقتصاد و بازار، کیفیت محصول در کنار قیمت‌گذاری مناسب، ضامن توسعه فروش و افزایش سهم بازارهای منطقه‌ای و جهانی است که اگر به‌صورت جدی موردتوجه تولیدکنندگان کشور قرار گیرد، رشد تولید باکیفیت و رقابتی محقق می‌شود. با این اقدام و در راستای تحول اقتصادی در شرکت‌های تولیدی، بازگشت سرمایه، سود فروش، سهم بازار، کاهش هزینه‌ها و نرخ سهام از رشد قابل‌توجهی برخوردار خواهند شد. به این لحاظ برای توسعه تولید دانش‌بنیان و تقویت برند، باید با بهره‌گیری از ظرفیت نخبگان جوان، توسعه تحقیق و پژوهش، ایجاد نوآوری و تمرکز تولیدات نوآورانه و باکیفیت، بر ظرفیت‌ها و توان داخلی و توجه به تولیدات صادرات‌محور، شرایط و فضای مناسبی برای ارائه محصول تولیدی به بازارهای داخلی و خارجی فراهم شود. امید است با حمایت دولت و تلاش فعالان اقتصادی، صنایع ارزش‌آفرین در دستیابی به افق‌ها و اهداف پیش‌بینی شده موفق شوند و رشد و توسعه تولید در کشور محقق شود.

آغاز مهلت ویرایش درخواست ثبت‌نام خودرو

مدیر سامانه یکپارچه تخصیص خودرو اعلام کرد، متقاضیانی که اولویت تحویل خودروی آن‌ها سال ۱۴۰۳ است، از فردا به مدت پنج روز می‌توانند اقدام به ویرایش درخواست ثبت‌نام کنند.

به گزارش ایسنا، مهدی تقدسی اظهار کرد: متقاضیانی که اولویت دریافت خودروی آن‌ها سال ۱۴۰۳ است، از فردا به مدت پنج روز می‌توانند با مراجعه به سامانه یکپارچه تخصیص خورو اقدام به ویرایش درخواست ثبت‌نام کنند.

به گفته وی، کسانی که اولویت دریافت خودروی آن‌ها سال ۱۴۰۳ می‌توانند سه اولویت را انتخاب کنند که دریافت آن سال ۱۴۰۲ است. بعد از اینکه همه افراد انتخاب کردند، چند روز سایت بسته می‌شود تا بر اساس اولویت اول آن‌ها پالایش شود و در نهایت ترتیب دریافت خودرو در سال ۱۴۰۲ مشخص شود. پیش از این وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام کرده بود که از نزدیک به ۵۰ محصول مختلف عرضه شده در خصوص پنج محصول پرتقاضا (با تیپ‌بندی‌های مختلف) اعلام نتایج به سال ۱۴۰۳ موکول شده است.

این درحالی است که در برخی محصولات مثل محصولات گروه سایپا، مدیران و کرمان تحویل فوری به تمام متقاضیان انجام می‌شود و ظرفیت بالایی برای عرضه در دوره‌های آینده وجود دارد و درباره محصولات شرکت ایران‌خودرو نیز نزدیک به ۷۸۰ هزار نفر متقاضی این محصولات بودند که با توجه به برنامه ۹۰۰ هزارتایی امسال شرکت ایران‌خودرو و تعهدات آن شرکت امکان پوشش به همه متقاضیان خودرو وجود دارد، اما استقبال عمده متقاضیان در سه گروه محصول باعث شد که موعد تحویل برخی از متقاضیان به سال ۱۴۰۳ انتقال یابد.

این درحالی است که ظرفیت برخی از محصولات مثل تارا و رانا در سال ۱۴۰۲ خالی مانده و در خصوص برخی خودروسازان دیگر، حتی ظرفیت فصل بهار ۱۴۰۲ برای برخی از محصولات تکمیل نشده است.

متولدین ۱۴۰۱ سهامدار می‌شوند

وزیر اقتصاد اعلام کرد: والدین متولدین ۱۴۰۱ از ۴ اردیبهشت به مرور می‌توانند برای دریافت سهام نوزادان خود بدون مراجعه حضوری و ازطریق درگاه ملی دولت هوشمند اقدام کنند.

به گزارش ایسنا، سیداحسان خاندوزی ضمن بیان این مطلب گفت: ماده ۱۱ قانون جوانی جمعیت، وزارت اقتصاد را مکلف کرده بود برای نوزادان تازه متولد شده سهامی را اختصاص دهد که این عدد برای متولدین سال ۱۴۰۱ یک و نیم میلیون تومان سهام به ازای هر فرد است.

با توجه به اینکه منابع این مصوبه فراهم شده است، هماهنگی‌های بین دستگاه‌ها یعنی سازمان بورس اوراق بهادار و ثبت احوال کشور انجام شده و به دلیل اینکه بستر برای آنکه مردم بدون مراجعه و به راحتی این سهام را دریافت کنند کمی زمان می‌برد؛ حالا این بستر فراهم شده و به مناسبت عید سعید فطر متولدین ۱۴۰۱ می‌توانند از این امکان استفاده کنند. وی گفت: هر کدام از والدین متولدین سال ۱۴۰۱ می‌توانند به درگاه ملی دولت هوشمند به نشانی mygov.ir مراجعه کنند و از طریق شماره گوشی همراه خود کد یکتایی را دریافت و بعد وارد حوزه خدمات و مشاوره‌های فرزند آوری می‌شوند؛ اسامی تمام متولدین سال ۱۴۰۱ وجود دارد و از آن طریق اقدام می‌کنند.

وزیر اقتصاد همچنین ادامه داد: برای آنکه مراجعه یکباره صورت نگیرد از دوشنبه ابتدا برای نوزادان سه ماه اول سال ۴۰۱ ابتدایی در نظر گرفتیم که به سرعت از طریق سامانه کد یکتا دریافت کنند و ثبت نام سجامی آن از طریق دستگاه حاکمیتی صورت خواهد گرفت و یکی از سهام مربوط به صندوق‌های قابل معامله را پدر یا مادر انتخاب می‌کنند.

وی درباره متولدین ۱۴۰۰ گفت: اجرای ماده ۱۱ قانون از مهر ۱۴۰۰ لازم الاجرا بود اما چون منابع اجرا از سوی سازمان برنامه تامین نشد، با تامین منابع برای متولدین ۱۴۰۱ اجرا می‌شود.

وزیر اقتصاد گفت: این سهام تا ۲۳ سالگی به نام خود نوزادان باقی می‌ماند و با تجمیع سود آن در واقع سرمایه ارزشمندی برای تشکیل زندگی یا اشتغال افراد ایجاد می‌کند که در ۲۴ سالگی می‌توانند از آن استفاده کنند.

بانک‌های ناتراز فقط تا شهریور فرصت اصلاح دارند

رئیس‌کل بانک مرکزی از مهلت شش ماهه این بانک به بانک‌های ناتراز برای اصلاح اضافه برداشت‌هایشان خبر داد.

به گزارش مهر، رئیس‌کل این بانک در دیدار با مدیران عامل بانک‌ها با بیان اینکه بخش عمده تحقق شعار سال با محوریت کنترل تورم و رشد تولید، برعهده بانک مرکزی و نظام بانکی است تصریح کرد: برای تحقق شعار امسال به خصوص مبحث کنترل تورم که در حیطه وظایف بانک مرکزی است مهم‌ترین اقدام و متغیر مبتنی بر شرح وظایف بانک اجرای دقیق سیاست‌های پولی و کنترل نرخ ارز است.

رئیس شورای پول و اعتبار با تاکید بر ضرورت هماهنگی همه دستگاه‌ها برای کنترل تورم و نقدینگی خاطرنشان کرد: در سال ۱۴۰۱ با اعمال سیاست‌های پولی و اعتباری مؤثر توسط بانک مرکزی میزان رشد نقدینگی کشور با کاهش ۹ واحد درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ به محدوده ۳۰ درصد رسید اما با توجه به نرخ تورم ۴۶.۵ درصدی می‌توان گفت در واقع نرخ رشد واقعی نقدینگی منفی بوده وحجم نقدینگی حقیقی اقتصاد کشور نیز کاهش یافته است.

در نتیجه این فرآیند، رشد تورم در سال گذشته بیشتر ناشی از انتظارات تورمی، فضای روانی، نوسانات نرخ ارز و برخی عوامل اثرگذار بر افزایش هزینه تولید بنگاه‌ها بوده است.

دکتر فرزین تاکید کرد: امسال اگر بخواهیم نرخ تورم را کنترل کنیم یکی از متغیرهای کلیدی در این مسیر کنترل نرخ ارز است. لذا اگر بتوانیم نرخ ارز را مدیریت کنیم می‌توانیم افزایش نقدینگی را نیز کنترل کنیم.

وی افزود: همچنین هدفی که برای رشد نقدینگی برای امسال در نظر گرفته شده است نرخ رشد ۲۵ درصدی است و این هدف با توجه به تحقق هدف‌گذاری ۳۰ درصدی رشد نقدینگی در سال گذشته، برای امسال قابلیت دست‌یابی دارد.

تعمیق مرکز مبادله ارز و طلا

رئیس‌کل بانک مرکزی در ادامه با اشاره به تأمین ارز ۶۵ میلیارد دلاری در سال گذشته توسط بانک مرکزی درخصوص سیاست‌های ارزی سال جدید گفت: در ارتباط با " تثبیت نرخ ارز " در امسال نیز برنامه‌های مشخصی برای بسط و تعمیق مرکز مبادله ارز و طلا وجود دارد و در این راستا بانک مرکزی، طراحی و بکارگیری تمامی ابزارهای ممکن در این مرکز همچون صندوق تثبیت ارزی، اوراق مبادله سلف ارزی و سوآپ و نظایر آن را در دستور کار دارد.

به گفته رئیس کل بانک مرکزی، صندوق تثبیت ارزی با ماموریت تنظیم و ایجاد ثبات در بازار ارز، پس از موافقت شورای پول و اعتبار کار خود را آغاز می‌کند.

وی با اشاره به آثار و ثمرات ایجاد حساب ارزی در بانک‌ها به منظور دسترسی سهل‌تر مردم به نیازهای ارزی‌شان و متعاقبا کاهش فعالیت‌های دلالی و سفته بازی ارزی گفت: با اجرای برنامه ایجاد حساب ارزی در شبکه بانکی و تسهیل فرآیند انتقال معاملات ارزی مردم به صورت اسکناس در بستر سیستم بانکی، در نتیجه شاهد آرامش نسبی در بازار ارز هستیم و امیدواریم با ظرفیت به‌وجود آمده و برنامه‌های در دست اقدام بانک‌ها به منظور افزایش استقبال مردم و فعالان اقتصادی برای سپرده‌گذاری اسکناس‌های در دست خود نزد شبکه بانکی، زمینه برای افزایش سپرده‌های ارزی و اعتماد متقابل ایجاد شود.

عالی‌ترین مقام بانک مرکزی درباره یکی از اقدامات سیاستی در دست بررسی به منظور توسعه و افزایش حجم سپرده‌های ارزی نزد شبکه بانکی کشور گفت: در نظر داریم نرخ سود مشخص و با جذابیت منطقی برای سپرده‌های ارزی تعیین کنیم.

فرزین همچنین تصریح کرد: از نیمه اول اردیبهشت امسال طرح جدید بانک مرکزی درخصوص حواله را آغاز می‌کنیم زیرا در فرآیند موجود، برخی مشکلات وجود دارد که لازم است برای شفاف‌سازی، تغییراتی در آن ایجاد شود.

کنترل اضافه‌برداشت بانک‌ها

رئیس شورای پول و اعتبار در ادامه این نشست بر ضرورت کنترل اضافه برداشت بانک‌ها تاکید کرد و گفت: حجم اضافه برداشت برخی بانک‌ها از بانک مرکزی قطعاً قابل قبول نیست و بانک‌های ناتراز در این زمینه برای تعیین تکلیف، حتما مشمول «قاعده و فرآیند گزیر» خواهند شد.

فرزین افزود: این میزان اضافه برداشت، ناشی از وضعیت و عملکرد چند بانک مشخص بوده است و در این شرایط که بخشی از شبکه بانکی کشور، ناتراز است نمی‌توان سیاست‌های کنترل تورم را بدرستی و به‌صورت مؤثر در کشور اجرایی کرد.

رئیس‌کل بانک مرکزی در ادامه از فرصت شش ماهه بانک مرکزی به برخی بانک‌های ناتراز (تا شهریور ماه) برای اصلاح اضافه برداشت‌هایشان خبر داد و گفت: بانک‌های ناتراز شش ماه فرصت دارند تا این معضل اصلی‌شان را که تاثیر نامطلوبی در شاخص‌های کلان اقتصادی دارد برطرف کنند.

فرزین خاطرنشان کرد: اگر بانکی همواره ناترازی داشته باشد و در عین حال بخواهد به فعالیت خود ادامه دهد به ناچار باید به سمت تعیین تکلیف و انحلال آن بانک پیش برویم. البته عموم این بانک‌ها دارایی‌های مناسبی اعم از املاک و غیره دارند و لذا هیأت مدیره این دسته از بانک‌ها می‌بایست عزم لازم را برای حل این مشکل فوراً بکار گیرند.

رئیس شورای پول و اعتبار به مشکلات سهامداری برخی بانک‌ها اشاره کرد و گفت: هم‌اکنون چند بانک مشکل سهامداری دارند که برای رفع مشکلات آنها در حال مذاکره هستیم. البته این معضل، مشتمل بر تعدادی از بانک‌های خصوصی و دولتی است.

حاشیه‌های استیضاح فاطمی‌امین ادامه دارد

نایب رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس گفت: ۲۲ نفر از استیضاح‌کنندگان وزیر صمت پیش از اعلام وصول استیضاح از استیضاح وی انصراف دادند اما هیات‌رئیسه بدون توجه به این انصراف، درخواست استیضاح را با ۴۰ امضاء اعلام وصول کرد.

علی جدی در گفت‌وگو با ایرنا اظهارکرد: تعداد ۲۲ نفر از استیضاح‌کنندگان وزیر صمت پیش از اعلام وصول استیضاح، امضای خود را پس گرفتند که طبق آیین نامه می‌بایست تعداد امضاها در زمان اعلام وصول کاسته می‌شد.

وی افزود: نکته قابل توجه اینجاست که ۱۵ نفر از ۲۲ نفری که از استیضاح وزیر صنعت انصراف داده بودند، انصراف خود را در سامانه مجلس نیز به ثبت رسانده بودند.

در همین حال عضو شورای مرکزی فراکسیون انقلاب مجلس شورای اسلامی از نمایندگان خواست در سال پایانی مجلس یازدهم از اقدامات احساسی خودداری کنند و چوب لای چرخ دولت نگذارند.

ابوالفضل ابوترابی با اشاره به عملکرد مثبت و موفق وزیر صمت اظهارکرد: طبق آمار و ارقام رشد و تولید خودرو در سال‌های اخیر ۳۹ درصد رشد داشته و علاوه بر این وزارت صمت در حوزه‌های تولید لوازم خانگی و توسعه معادن عملکرد مثبتی ثبت کرده است.

عضو شورای مرکزی فراکسیون انقلاب مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: مشکلاتی که دولت قبل در حوزه صنعت ایجاد کرده است، طی یک یا دو سال حل نمی‌شود و برای حل مشکلات صنعت خودرو باید به وزارت صمت فرصت داد.

وی با تاکید بر اینکه استیضاح وزیر صمت مشکلات صنعت کشور را افزایش خواهد داد، گفت: تنها راهکار حل مشکلات اقتصادی رشد تولید است، رشد تولید مشکل تورم را حل خواهد کرد و بنابراین باید به دولت زمان بدهیم.

عکس روز

دهکده توریستی زراس

عکس: ایرنا

ویژه تر از خبر

هشدار درباره افزایش مشکلات حوزه دارو در ماه‌های آینده

عضو کمیسیون بهداشت با هشدار درباره افزایش مشکلات در حوزه دارو در ماه‌های آینده گفت: پیش‌بینی ما این است که در ماه‌های آینده نه تنها مشکل دارو بلکه مشکلات تجهیزات پزشکی هم به شدت اضافه خواهد شد.

همایون سامه یح، عضو کمیسیون بهداشت مجلس در گفت‌وگو با ایلنا درباره وضعیت دارو در کشور و عدم تغییر بودجه ۶۹ همت برای دارو و تجهیزات پزشکی گفت: وقتی بودجه در مجلس تصویب شد با توجه به اینکه قانون بودجه می‌شود، تغییر این قانون به سختی انجام می‌شود و راحت نیست. در سال‌های گذشته بودجه‌ای برای دارو و تجهیزات پزشکی اختصاص پیدا کرده بود و در سه ماهه آخر سال این بودجه تمام و با رایزنی‌هایی که می‌شد سازمان برنامه و بودجه به اجبار مبلغی را در نظر می‌گرفت و مبلغی یا به دلار یا به ریال دوباره تخصیص داده می‌شد.

وی ادامه داد: اما درحال‌حاضر تعداد داروهای کمیاب یا نایاب زیاد است و اغلب این داروها، داروهای اساسی هستند و در درمان بیمار بسیار حیاتی و موثر محسوب می‌شوند و متاسفانه کمیاب شده و مسئله را بغرنج‌تر کرده است.

این عضو کمیسیون بهداشت با اشاره به تصویب بودجه برای دارو تصریح کرد: مجلس ۶۹ همت در این خصوص تصویب کرده است. در زمان تصویب بودجه مسئولان غذا و دارو اعلام کرده بودند که نزدیک به ۱۱۰ همت باید برای دارو اختصاص داده شود و حدود ۴۰ همت کسری داشتیم اما با توجه به تورمی که وجود دارد و افزایش قیمت‌های جهانی و افزایش نرخ در ایران پیش‌بینی می‌کنیم، آنچه که برای دارو لازم است ۱۵۰ همت است و آنچه که برای دارو تخصیص داده شده، نصف آن چیزی است که لازم است.

سامه یح با بیان اینکه ما با کمبود بودجه متاسفانه با مشکلات بیشتری در حوزه دارو مواجه خواهیم شد، گفت: نمی‌توانیم این مشکلات را گردن وزارت بهداشت بیاندازیم. وضعیت اقتصادی کشور و تصمیماتی که هیات دولت و سازمان برنامه و بودجه در تدوین برنامه بودجه اخذ کرده اند، همه این موارد باعث بروز چنین مشکلاتی شده است.

وی ادامه داد: پیش‌بینی ما این است که در ماه‌های آینده نه تنها مشکل دارو بلکه مشکلات تجهیزات پزشکی هم به شدت اضافه خواهد شد. امیدواریم بخاطر جوی که به دلیل کمبود بودجه برای دارو ایجاد شده است از همین الان سازمان برنامه و بودجه اقدامی کرده و بودجه دارو را افزایش دهد و این جو روانی را از بین ببرد. وجود این جو روانی باعث افزایش مشکلات می‌شود.

این نماینده مجلس با اشاره به کمیته دارو در کمیسیون بهداشت گفت: تشکیل این کمیته‌ها و گردهمایی‌ها و سخنرانی‌ها همه برمی‌گردد به تامین بودجه که آن هم باید از طریق سازمان برنامه و بودجه انجام شود.

گزارش خبری

آمادگی مجلس برای رفع موانع تولید

نماینده مردم سلسله و دلفان در مجلس شورای اسلامی اعلام کرد که براساس گزارش‌های ارائه‌شده از سوی رئیس‌جمهوری و وزیر صمت، در حوزه صنعت و شاخص‌های مختلف آن رشد مطلوبی اتفاق افتاده است.

به گزارش شاتا، یحیی ابراهیمی ضمن بیان این مطلب گفت: واقعیت امر این است، یکی از وزارتخانه‌ای که می‌تواند در عملی شدن شعار سال که از سوی رهبری به‌نام «مهار تورم و رشد تولید» مزین شده، نقش بسزایی داشته باشد، وزارت صمت است.

وی افزود: در زمینه افزایش هرچه بیشتر در بخش تولید، باید اعتماد مردم را بیش از پیش جلب کنیم تا به‌جای سرمایه‌گذاری روی خرید طلا، مسکن، زمین و...، سرمایه‌شان را در مسیر افزایش تولید محصولات داخلی هزینه کنند. عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در ادامه یادآور شد: وزیر صمت سال گذشته پروژه استیل کورد را با حجم تولید هزار میلیارد تومان در سال، در شهرستان سلسله راه‌اندازی کرد که در تولید استیل کورد و اشتغالزایی نقش موثری دارد. وی در این زمینه اضافه کرد: اگر در مسیر تولید، سرمایه‌گذاری مناسب انجام‌شده و بحث صادرات غیرنفتی را به‌شکل جدی پیگیری کنیم، می‌توان ضمن کنترل نقدینگی و کاهش تورم، بحث مشکل اشتغالزایی جوانان کشور را هم برطرف کرد. ابراهیمی با اینکه در این زمینه همه ارکان نظام، شامل مجلس، دولت و بخش‌های خصوصی باید در این مسیر به بهترین شکل حرکت کنند، خاطرنشان کرد: مجلس این آمادگی را دارد که موانع موجود در مسیر تولید را برطرف کند.

دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو کشور:

قطعه‌سازی به زمین و آسمان بدهکار است

صنعت خودرو مدت‌هاست با چالش نقدینگی روبه‌رو بوده و تامین سرمایه در گردش به‌ویژه برای بخش خصوصی مشکل‌ساز شده است. در حال‌حاضر زنجیره تامین خودروسازان ۲۰ هزار میلیارد تومان مطالبه سررسید گذشته دارند که بر اساس قرارداد باید هزینه قطعات پس از ۴ ماه پرداخت شود. قطعه‌سازان با بیان اینکه دیرکرد پرداخت‌ها سبب آب‌رفت سرمایه‌ها می‌شود از خودروسازان درخواست کردند پول قطعات یک ماهه انجام شود.

عکس: صمت

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

درخواست پرداخت یک ماهه هزینه قطعات

در نشست خبری انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو کشور، آرش محبی‌نژاد، دبیر انجمن به مشکلات مالی صنعت قطعه اشاره کرد و گفت: تحقق اهداف تعیین شده صنعت خودرو برای سال جدید نیازمند تامین ۲۵۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی برای قطعه‌سازی دارد.

به گزارش صمت وی درباره چگونگی تامین کسری نقدینگی موردنیاز قطعه سازان بیان کرد: ۶ کمیته تخصصی در انجمن صنایع همگن در قالب ۱۰ سرفصل به تشریح راهکارهای تامین نقدینگی موردنیاز صنعت قطعه‌سازی پرداخته است که اجرای هر یک از آنها تنها با روش‌های غیردستوری امکان‌پذیر است.

این فعال صنعت قطعه با اشاره به راهکارهای تامین نقدینگی قطعه‌سازان اضافه کرد: جذب نقدینگی از محل سرمایه‌های سرگردان که مهم‌ترین آن بورس است، فروش بلندمدت مواد اولیه داخلی از سوی شرکت‌های تولیدکننده مواد اولیه به صنعت خودرو، اعطای تسهیلات بانکی، واگذاری اموال و سهام تودلی خودروسازان، تامین مالی زنجیره‌ای (SCF)، پیش‌فروش خودرو و وصول از محل فروش فوری و ثبت‌نام، افزایش سرمایه شرکت‌های قطعه‌ساز و خودروساز، صرفه‌جویی منابع مالی از محل ارتقای بهره‌وری در صنعت خودرو، ترخیص نیازمندی‌های قطعه‌سازی از مسیر آبی در گمرکات، کاهش مدت زمان پرداخت خودروسازان به کمتر از یک ماه از جمله روش‌های جبران کسری سرمایه در گردش زنجیره تامین است.

دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو کشور درباره دستاورد عرضه خودرو در بورس کالا عنوان کرد: خودروسازان به سبب اختلاف نرخ خودرو در کارخانه و بازار قادر به پرداخت بخش عمده‌ای از معوقات پرداخت نشده خود و تعدیل قیمت‌ها در قرارداد با زنجیره تامین نبودند و عرضه خودرو در بورس کالا موجب کاهش این شکاف قیمتی شد.محبی‌نژاد با بیان اینکه خودروسازان از ۵۵ هزار میلیارد تومان مطالبات تعیین‌تکلیف نشده زنجیره تامین ۳۰ هزار میلیارد تومان را در قالب اوراق گام، خرید دین و LC داخلی تعیین‌تکلیف کرده‌اند، ادامه داد: در واقع خودروساز از محل اعتبار قطعه‌ساز این مطالبات معوق را تعیین‌تکلیف کرده است؛ بنابراین از محل بورس چیزی جز کاهش شکاف نرخ خودرو در کارخانه و بازار عاید قطعه‌سازان نشده است. دبیر انجمن تخصصی همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو در ادامه با بیان اینکه صنعت خودرو را از بستری دیگر مورد بررسی قرار دهیم، گفت: صحبت‌های زیادی مطرح می‌شود مبنی بر تعطیلی صنعت خودرو اگر فرض را بر نبود صنعت خودرو و عدم تولید خودرو در کشور بگیریم واردات نیازمند دست‌کم ۳۰ تا ۴۰ میلیارد دلار ارزبری دارد. آیا منابع ارزی کشور برای این حجم از واردت وجود دارد؟

وی اظهار کرد: صنعت خودرو لوکوموتیو ۶۴ صنعت دیگر است که رونق و استمرار تولید این صنایع به صنعت خودرو وابسته است. همچنین ارزش‌افزوده ۳ تا ۴ برابری صنعت خودرو در زنجیره تامین از خام‌فروشی در کشور جلوگیری می‌کند.

دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو کشور با اشاره به اینکه صنعت خودرو از دومین صنایع تحریم‌شده از سوی دشمن است، بیان کرد: در شرایطی که صنعت خودرو تحت فشارهای خارجی است هرگونه خودتحریمی به مثابه تشویق تحریم‌کنندگان خارجی و خیانت به این صنعت محسوب می‌شود.محبی‌نژاد در ادامه به نقش صنعت خودرو در ایجاد اشتغال‌زایی اشاره کرد و گفت: ۷۰۰ هزار نفر شاغل شامل ۵۵۰ هزار نفر در زنجیره تامین و ۱۵۰ هزار نفر در خودروسازی به‌طور مستقیم در این صنعت فعالیت دارند. درنتیجه نبود این صنعت برابر با خام‌فروشی، تامین ۴۰ هزار میلیارد دلار تومان برای واردات قطعه و خودرو، رکود ۶۴ صنعت وابسته و بیکاری ۷۰۰ هزار نفر شاغل است. این در حالی است که مجموع ارزبری تولید خودرو کمتر از ۴ میلیارد دلار بوده است.وی یادآور شد: با توجه به اینکه قدرت خرید مردم همراه با افزایش نرخ نهاده‌های تولید افزایش پیدا نکرده بنابراین تامین خودرو بر اساس قدرت خرید مردم عملا از طریق واردات ممکن نخواهد بود.وی همچنین با بیان اینکه مقایسه نرخ خودرو در ایران با سایر کشورها قیاس نادرستی است، افزود: ۱۵ درصد نرخ خودرو در ایران مربوط به هزینه‌های دولتی شامل ۹ درصد ارزش‌افزوده و ۶ درصد بیمه، مالیات و شماره‌گذاری خودرو است ضمن اینکه برای خودروهای خارجی تعرفه واردات نیز به این ۱۵ درصد افزوده خواهد شد. دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو کشور اذعان کرد: نتیجه وضعیت فعلی حاکم بر صنعت خودرو ۲۵۰ هزار میلیارد تومان یارانه سیاه و رانتی است که نصیب دلالان در بازار خودرو شده است.محبی نژاد با اشاره به زیان انباشته تحمیلی ۱۵۰ هزار میلیارد تومان به صنعت خودرو کشور عنوان کرد: درحال‌حاضر کل مطالبات تعیین‌تکلیف نشده زنجیره تامین خودروسازی کشور ۵۵ هزار میلیارد تومان است که از این عدد بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان آن سررسید گذشته است.وی با اشاره به برنامه تولید تهاجمی خودرو در سال جاری گفت: برنامه تولید وزارت صنعت، معدن و تجارت برای امسال بین یک میلیون و ۶۰۰ هزار تا دو میلیون خودرو است که تحقق آن مستلزم ۴ محور است در حالی که تیراژ تولید، نرخ و کیفیت در اقتصاد دستوری نیست.دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو کشور با تاکید بر تامین نقدینگی عنوان کرد: منابع مالی نخستین پیش‌نیاز برنامه تولید امسال بوده که برآورد انجمن بیش از ۲۵۰ هزار میلیارد تومان کسری نقدینگی برای سال جدید است. محبی‌نژاد اصلاح نرخ خودرو و قطعات، تامین منابع به‌ویژه ارز، مواد اولیه داخلی و منابع انسانی را از دیگر پیش‌نیازهای تحقق هدف‌گذاری تولید در سال جاری برشمرد و بر لزوم به‌روزآوری زیرساخت‌ها، دانش فنی و ماشین‌آلات در صنعت قطعه تاکید کرد و گفت: با توجه به عدم سرمایه‌گذاری ثابت در قطعه‌سازی طی ۱۰ سال اخیر برآورد اولیه ما برای سرمایه‌گذاری ثابت و برای رسیدن به تیراژ و کیفیت مدنظر حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی است که حدود نیمی از آن نیاز ارزی و حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان آن سرمایه‌گذاری ریالی است تا به بلوغ نسبی و منطقی در صنعت قطعه و خودرو دست پیدا کنیم. محبی‌نژاد در پاسخ به پرسش‌هایی که مدتی است مطرح می‌شود مبنی بر اینکه اگر صنعت قطعه با زیان در حال تولید است چرا تعطیل نمی‌کند، گفت: قطعه‌سازان ناگزیر به ادامه فعالیت هستند، زیرا به زمین و آسمان بدهکار هستند.

ضرورت انعقاد قراردادهای هوشمند

در ادامه نشست امیرحسین جلالی، نایب‌رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو استان تهران گفت: انعقاد قراردادهای هوشمند راهکاری موثر برای رفع مشکلات نقدینگی قطعه‌سازی است. نخستین اقدام خودروساز باید اصلاح هر ۳ ماه قرارداد بر اساس نرخ نهاده‌های تولید باشد.وی افزود: اگر تورم سالانه در کشور را ۴۰ تا ۵۰ درصد در نظر بگیریم هر ماه با ۴ تا ۴.۵ درصد تورم مواجه هستیم و به همین تناسب با پرداخت ۱۲۰ روز مطالبات قطعه‌سازان ارزش نقدینگی و قدرت خرید قطعه‌ساز کاهش پیدا می‌کند. وی افزود: علاوه‌بر این قیمت‌ها در قراردادهای قطعه‌سازان مربوط به سال گذشته است و پرداخت‌ها نیز از طریق محصولات بانکی مانند خرید دین، تفاهمنامه و اوراق گام انجام می‌شود که بانک‌ها نیز بین ۱۰ تا ۲۴ درصد مبلغ پرداختی را کسر کرده و پایان هر دوره پرداخت می‌کنند. در نهایت با این فرآیند پرداخت ارزش نقدینگی قطعه‌سازان ۵۰ درصد مبلغ اولیه بوده و نمی‌توان قطعات موردنیاز خودروساز را تامین کرد. جلالی گفت: در چنین شرایطی صنعتگر برای جبران نقدینگی خود ناچار به دریافت تسهیلات از بانک‌ها هستند اما با انعقاد قراردادهای هوشمند که قبلا هم تجربه شده میانگین نرخ مواد اولیه هر ۳ ماه بر اساس شاخص‌های بورس محاسبه شده و قیمت‌ها به‌روز می‌شوند. بنابراین نخستین اقدام خودروساز باید اصلاح هر ۳ ماه یکبار قرارداد با قطعه‌سازان بر اساس نرخ نهاده‌های تولید باشد. جلالی ادامه داد: همچنین مشارکت خودروساز در توسعه محصول و تقبل هزینه‌های تحقیق و توسعه مانع ایجاد مشکلات مالی برای قطعه‌سازان می‌شد. البته تورم فعلی نیز در آن زمان وجود نداشت.وی یادآور شد: متاسفانه در شرایط فعلی برخی شرکت‌های تولیدکننده مواد اولیه طبق قانون مجلس شورای اسلامی نرخ محصولات خود را ۹۵ درصد ارز فوب خلیج‌فارس تنظیم می‌کنند. به‌عنوان مثال برای خرید مواد اولیه از شرکت فولاد مبارکه ۵۰ درصد مبلغ به صورت نقد و باقی آن باید از طریق LC ۳ ماهه پرداخت شود. ضمن اینکه قراردادها هر ماه یا دو ماه یکبار بر اساس نرخ دلار به‌روز شوند. بنابراین قطعه‌سازان هر قدر که توانمند هم باشند با ورودی (نرخ مواد اولیه) متغیر و خروجی (قیمت فروش) ثابت نمی‌توانند دوام بیاورند و خودروساز نیز برای جبران این موضوع و دستیابی به تیراژ مدنظر خود از نقدینگی قطعه‌سازان دیگر استفاده می‌کند که قطعا نتیجه خوبی به همراه نخواهد داشت. نایب رئیس انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو استان تهران در پایان تصریح کرد: با توجه به شرایط و چالش‌های مالی موجود قطعه‌سازان قادر به مدیریت کیفیت و جلب رضایت شغلی نیروی انسانی خود نخواهند بود.

> صنعت خودرو لوکوموتیو ۶۴ صنعت دیگر است که رونق و استمرار تولید این صنایع به صنعت خودرو و بهره‌برداری از آن، مراتب توسط همکاران ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استان‌ها و بازرسان این سازمان بررسی و برخورد قانونی لازم معمول خواهد شد. همچنین تاکید می‌گردد تمامی مسئولیت‌ها و عواقب ناشی از اقدامات نمایندگی‌ها در این زمینه متوجه شرکت اصلی خواهد بود با توجه به مراتب به شرح فوق مستدعی است دستور فرمائید در اسرع وقت اطلاع‌رسانی لازم به تمام نمایندگی‌ها انجام‌شده و تصویری از ابلاغیه‌های صادرشده به این سازمان منعکس شود.

چرا میزهای تخصصی ادامه پیدا نکرد؟

مهدی مطلب‌زاده، عضو هیات مدیره انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو استان البرز در ادامه نشست عنوان کرد: سال ۹۸ با همفکری انجمن همگن کشور و وزارت صنعت، معدن و تجارت تصمیم بر این شد که همه قطعاتی که به صورت CKD وارد می‌شوند می‌توانند ساخت داخل داشته باشند و بر این اساس میزهای ساخت داخل قطعات آغاز شد. میزهای اول تا پنجم به سرعت برگزار شد و قطعاتی که به صورت CKD وارد می‌شدند اما ظرفیت ساخت داخل را داشتند با سرمایه‌گذاری‌های لازم داخلی‌سازی شده و به نتیجه رسیدند.عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو استان البرز تصریح کرد: انجمن برای تداوم میزهای تعمیق ساخت داخل مشوق‌هایی را به حاکمیت پیشنهاد شد که ۴ مشوق به خودروسازان و ۷ مشوق به حاکمیت مربوط می‌شد که این پیشنهاد تلویحا از سوی خودروسازان پذیرفته شد، اما متاسفانه پاسخی را از سوی حاکمیت دریافت نکردیم و درنتیجه این پروژه به دلیل عدم ارائه مشوق‌ها از سوی حاکمیت و همچنین عدم ممانعت از واردات قطعات با شکست مواجه شد و قطعه‌سازانی که به‌دنبال داخلی‌سازی قطعات بودند با زیان مواجه شدند. وی اضافه کرد: شکست این پروژه در حالی رخ داد که برگزاری میزهای داخلی‌سازی سالانه ۳۹۷ میلیون یورو صرفه‌جویی ارزی برای تولید زیر یک میلیون خودرو را به همراه داشت. مطلب‌زاده با بیان اینکه انجمن به‌دنبال پایش علل شکست میزهای ساخت داخل است، یادآور شد: متاسفانه با تغییر مدیران در وزارت صنعت، معدن و تجارت ایده‌ها نیز تغییر می‌کنند و اگر نگاهی به تاریخ برگزاری میزهای ساخت داخل داشته باشیم متوجه می‌شویم که برای برگزاری میزهای ساخت داخل در مقاطع مختلف با نظرات متفاوت مدیران مواجه بوده‌ایم.

مطلب‌زاده گفت: متاسفانه این موضوع منجر به ناامیدی قطعه‌سازانی شده که در این زمینه سرمایه‌گذاری کرده‌اند و قطعا برگزاری دوباره این میزها با تردید قطعه‌سازان همراه خواهد بود. مطلب زاده در ادامه با اشاره به رونمایی خودرو P۹۰ اظهار کرد: این محصول نمونه به‌روز شده و ایرانی خودرو L۹۰ بوده و با توجه به اینکه بسیاری از قطعات آن در داخل ساخته شده به پیشنهاد انجمن مقرر شد تغییراتی را به نحوی که با شکایتی از سوی شرکت مادر مواجه نشویم روی این خودرو اعمال کنیم که رونمایی شد. قطعا این خودرو سهم عمده‌ای از بازار دو محصول شاهین و دنا را خواهد گرفت.

کیفیت قطعات منوط به کیفیت مواد اولیه

در ادامه علی یکه‌فلاح، عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو استان زنجان گفت: قطعه‌سازان بر اساس کیفیت مواد اولیه و سرمایه در گردشی که در اختیار دارند می‌توانند قطعه تولید کنند. بنابراین برای مقایسه خودروهای داخلی و خارجی لازم است به مسائلی چون نحوه طراحی خودرو، قدرت مردم برای خرید خودرو و تامین لوازم یدکی نیز توجه شود. وی افزود: قطعه‌سازان همان صنعتگرانی هستند که قطعات خودرو L۹۰ را تولید کردند؛ خودرویی باکیفیت، ایمن و بر اساس استانداردهای جهانی علاوه‌براینکه قطعات این خودرو در سایر کشورها و سایت‌های دیگر شرکت خودروساز مادر نیز تامین می‌شد.

وی بیان کرد: در زمان حضور شرکت رنوپارس در ایران، قراردادها به صورت هوشمند منعقد می‌شد و مطالبات قطعه‌ساز بر اساس نرخ روز مواد اولیه پیش‌پرداخت می‌شد اما در شرایط فعلی اگر قطعه‌ساز قصد سرمایه‌گذاری برای تحقیق و توسعه، واردات مواد اولیه، ارتقای کیفیت و رعایت استانداردهای جهانی را داشته باشد نه پیش‌پرداختی در اختیار قطعه‌ساز قرار می‌گیرد و نه ارزی برای تامین وجود دارد. یکه‌فلاح اضافه کرد: در روزهای پایانی سال گذشته شاهد جمع‌آوری ۱۶۰ هزار میلیارد تومان سرمایه مردم برای خرید خودرو بودیم اما پرسش این است این مبلغ که بخشی از آن سهم قطعه‌ساز است، کجاست؟

عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن نیرومحر که و قطعه‌سازان خودرو استان زنجان در پایان با بیان اینکه قطعه‌سازان و خودروسازان کشور برای ساخت خودروهای با کیفیت توانمند هستند، خاطرنشان کرد: متاسفانه عدم نظارت دولت بر نرخ مواد اولیه و از سوی دیگر اعمال سیاست قیمت‌گذاری دستوری، خودروسازان و قطعه‌سازان را در چهارچوبی قرار داده که هیچ اختیاری برای قیمت‌گذاری محصول خود ندارند.

هزارتوی قیمت‌گذاری خودرو

شورای رقابت در نامه‌ای به وزارت صمت و سازمان حمایت اعلام کرد که قیمت‌گذاری خودرو از سوی خودروسازان مجاز نیست و باید این رویه متوقف شود.

به گزارش مهر، محمود دودانگه، نایب رئیس شورای رقابت در نامه‌های جداگانه‌ای به وزارت صمت و سازمان حمایت اعلام کرد که هر گونه قیمت‌گذاری از سوی خودروسازان مجاز نیست.

در این نامه آمده است: هر گونه رویه‌های مغایر با دستورالعمل ۵۴۳ مورخ ۱۱ بهمن ۱۴۰۱ و مصوبات این شورا از جمله تعیین یا افزایش قیمت محصولات خودروسازان توسط ایشان مجاز نیست. لذا خواهشمند است دستور فرموده تا رویه‌های مذکور متوقف شود.

گفتنی است، طی روزهای گذشته برخی از خودروسازان مونتاژکار اقدام به تعیین قیمت محصولات خود کرده بودند که اسماعیل شجاعی سخنگوی شورای رقابت نیز در واکنش به این اقدام گفته بود که این قیمت‌ها رسمی نبوده و صرفا قیمت‌های ابلاغی از سوی شورای رقابت رسمی و نهایی به‌شمار می‌روند.

تذکر شورای رقابت به خودرویی‌ها: بی‌اجازه گران نکنید!

شورای رقابت در نامه‌ای خطاب به سازمان حمایت و همچنین وزارت صمت بر این نکته تاکید کرد که افزایش قیمت محصولات مغایر با فرمول شورا مجاز نیست.

به گزارش ایسنا، شورای رقابت در نامه‌ای با امضای محمود دودانگه، نایب رئیس این شورا خطاب به سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و همچنین رونوشت به معاون صنایع حمل و نقل وزارت صمت بر این نکته تاکید کرد که هرگونه رویه‌های مغایر با دستورالعمل ۵۴۳ و مصوبات این شورا از جمله تعیین یا افزایش قیمت محصولات خودروسازان توسط ایشان مجاز نیست.

در این راستا، سپهر دادجوی‌توکلی با اشاره به تعیین میزان افزایش قیمت محصولات داخلی خودروسازان توسط شورای رقابت عنوان کرد: هنوز میزان افزایش قیمت خودروهای مونتاژی توسط شورای رقابت تعیین تکلیف نشده است و در این میان برخی شرکت‌ها در افزایش قیمت خودروهای مونتاژی پیش‌دستی کرده و قبل از دستورالعمل شورا اقدام به افزایش قیمت این محصولات کرده‌اند. درحالی که این اقدام مجاز نیست.

وی ادامه داد: افزایش قیمت باید طبق فرمول باشد و باید تا زمانی که شورای رقابت قیمت خودروهای مونتاژی را اعلام می‌کند، صبر کنند.

سازمان حمایت در نامه‌ای به خودروسازان ضمن هشدار درباره فروش خودرو خارج از ضوابط ابلاغی به صورت تعهدی امانی و... تاکید کرد که با قیمت‌سازی جهت ایجاد بازار کاذب برخورد می‌کند.

به گزارش مهر، حسین فرهیدزاده، رئیس سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان در نامه‌ای به مدیران عامل شرکت ایران، خودرو سایپا کرمان، موتور مدیران خودرو بهمن موتور فردا موتور آرین پارس موتورمکث، موتور ایران خودرو دیزل، صنایع خودرو سازی ایلیا سایپا دیزل آریا اورست ماشین، سروش دیزل مبنا، بهمن دیزل سیبا موتور در مورد مدیریت نوسانات قیمت خودرو در بازار هشدار داد.

در این نامه آمده است: با توجه به نوسانات اخیر در بازار خودرو و افزایش قیمت حاشیه بازار نسبت به قیمت درب کارخانه و اقدامات برخی افراد سودجو در سطح بازار با هدف بهره برداری از التهابات ایجاد شده مقتضی است به منظور مدیریت بازار به تمامی نمایندگی‌های فروش سراسر کشور آن شرکت ابلاغ گردد، از هر گونه فروش خودرو خارج از ضوابط ابلاغی به ویژه فروش خودروهای صفر کیلومتر اشخاص به صورت تعهدی امانی و... خودداری کنند.

بدیهی است در صورت مشاهده دخالت نمایندگی‌های رسمی فروش آن شرکت در موضوع قیمت‌سازی با هدف ایجاد بازارهای کاذب در خرید و فروش خودرو و بهره‌برداری از آن، مراتب توسط همکاران ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استان‌ها و بازرسان این سازمان بررسی و برخورد قانونی لازم معمول خواهد شد. همچنین تاکید می‌گردد تمامی مسئولیت‌ها و عواقب ناشی از اقدامات نمایندگی‌ها در این زمینه متوجه شرکت اصلی خواهد بود با توجه به مراتب به شرح فوق مستدعی است دستور فرمائید در اسرع وقت اطلاع‌رسانی لازم به تمام نمایندگی‌ها انجام‌شده و تصویری از ابلاغیه‌های صادرشده به این سازمان منعکس شود.

یادداشت

عوامل تاثیرگذار بر رشد اقتصادی

امین دلیری
کارشناس و مدرس حوزه اقتصاد

یـک عامل مهم و تاثیرگذار در رشـد اقتصادی، تمرکز یا انباشـت سرمایه است. جریان تمرکز و تشکیل سرمایه متوالی زنجیره‌ای مانند وجود پس‌انداز واقعی و افزایش آن، وجود مؤسسـات اعتباری و مالی برای تشـویق و تهییج پس‌اندازها و هدایت این منابع در فعالیت‌های اقتصادی مطلوب و استفاده از پس‌اندازها برای سرمایه‌گذاری در تولید کالاهای سرمایه‌ای باید برنامه‌ریزی‌شده انجام شود.

در کشـورهای در حال توسـعه میل نهایی به پس‌انداز بسیار ناچیز اسـت. پایین بودن درآمد و میل به مصرف بالا نسـبت به درآمدها و بـه لحاظ توزیع نابرابر درآمدها، از عواملی هسـتند که پس‌اندازهای اختیاری را در این کشورها، کاهش داده است. به‌طورکلی، پس‌اندازهای داوطلبانه در کشورهای در حال توسعه به‌ندرت انجام می‌شود و تمرکز سـرمایه از این طریق بسیارناچیز است. از این‌رو اقتصاددانان توسعه، افزایش پس‌اندازها را از طریق اعمال قدرت یا جبری توصیه می‌کنند.

پس‌اندازهای جبری از طریق کاهش مصرف محقق و سبب افزایش مقدار تمرکز سرمایه می‌شود. روش‌های متعددی مانند مالیات‌بندی، سیاسـت‌های کسـری مالی یا بودجـه‌ای، وام‌گیـری، خریدوفروش اوراق قرضه دولتی و سـایر روش‌های عرضه اوراق مالی برای افزایش پس‌اندازهـای جبری وجـود دارد که می‌تواند سـبب پس‌اندازهای اجباری در جامعه شود.

نورکس، راه دیگری را پیشنهاد می‌کند و آن گسیل نیروهای بیکار پنهان در مناطق روستایی برای بکارگیری در فعالیت‌های ساختمانی در مناطق شهری است و افزایش درآمد این قشر را یک وسیله تمرکز سـرمایه پر اهمیت در کشورهای در حال توسعه می‌داند. البته علاوه بر منابع داخلی، منابع خارجی می‌تواند جریان انباشـت سـرمایه را تشدید کند.

سـرمایه‌گذاری هـم بر طرف عرضـه و هم در طـرف درآمد تاثیر می‌گذارد. سرمایه‌گذاری با افزایش ظرفیت‌های تولید، موجب افزایش عرضه کل می‌شود و با افزایش درآمد اقشار مختلف جامعه، بر تقاضای کل تأثیر می‌گذارد.

تمرکز سـرمایه یک عامل کلیدی در روند رشـد سـرمایه اسـت. همان‌طور که اشـاره شد از یکسو تمرکز سرمایه برتقاضا اثر می‌گذارد و از سـوی دیگر، تولید آتی را به‌دنبال دارد؛ یعنی روی عرضه هم اثر می‌گذارد.

سرمایه‌گذاری در کالاهای سرمایه‌ای، نه‌تنها موجب افزایش تولید می‌شـود، بلکه امکان اشتغال را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر، بدون تمرکز سـرمایه کافی کارآیی، امکان توسـعه تکنولوژیکی نیز وجود نخواهد داشت. به عبارت دیگر، تمرکز سرمایه، جریان در اختیارگیری ماشـین‌آلات وسـایل تولیـد جهت بازدهـی نیروی کار را شـتاب و بکارگیـری تکنولوژی تمرکز سـرمایه، کارآیی تولیـد و نیروی کار را افزایش می‌دهد. به عقیده لوئیس، نرخ سرمایه‌گذاری در کشورهای در حال توسعه باید دست‌کم بین ۱۲ تا ۱۵ درصد باشد. در این صورت، این نرخ ضمن جبران اسـتهلاک ماشـین‌آلات و پوشش افزایش نرخ جمعیت، موجب افزایش ظرفیت‌های تولیدی و اشتغال خواهد شد.

کوزنتس می‌گوید: در طول دوران رشـد اقتصادی نوین، سـرمایه ناخالص تشکیل‌شده در کشورهای توسعه یافته بین ۱۱ تا ۲۰ درصد و حتی بیشتر بود. سرمایه خالص بین ۶ تات ۱۴ درصد بود؛ بنابراین شاخص سرمایه اضافی نسبت به تولید در جریان رشد اقتصادی نوین، نقش مهمی ایفا کرده است.

سـازمان تولید که یکی دیگر از عوامل اقتصادی تاثیرگذار در رشد اقتصادی اسـت، در ساماندهی تولید نقش مهمی دارد. سازمان تولید به معنی حداکثر اسـتفاده از عوامل تولیـد در فعالیت‌های اقتصادی است. عوامل تولید یعنی کار و سرمایه به‌وسیله سازمان تولید، موجب افزایش بازدهی تولید می‌شود.

پیشـرفت‌های تکنولوژیکی هم نقش مهمی در رشد اقتصادی ایفا می‌کنـد. تغییرات تکنولوتژیکی ارتباط تنگاتنگی با تحول روش‌های تولید دارد و نشـأت گرفته از روش‌های نوین در تولید اسـت؛ بنابراین شرکت‌های دانش‌بنیان که بردانش فناورانه شکل می‌گیرند، می‌توانند نقش مهمی در رشد تکنولوژیکی داشته باشند.

کوزنتس و شـومپیتر در مطالعات خود معتقدند، رشد تکنولوژیکی بـه عواملی مانند کشـفیات علمی، افزایـش دانش‌های فنی، اختراع، نوآوری و بهبود در یک اختراع، بستگی داشته و خود به خود با بهبود نسبی همراه است.

کوزنتس معتقد اسـت کشـورهای درحال توسـعه باید تکنولوژی مـدرن را وارد کننـد تـا بتوانند بـه ظرفیت‌های بهـره‌وری خود در کوتاه‌مدت شـتاب دهند. چـون نمی‌توانند صبر کنند تا تکنیک‌های لازم را برای افزایش تولید را خود ابداع کنند.

نکتـه قابل ذکر کـه تمـام تکنولوژی‌های مدرن لزوم سـرمایه‌بر نیسـت. در کنار تکنولوژی‌های سرمایه‌بر، تکنولوژی‌های هزینه‌اندوز، سرمایه‌اندوز، کاربر و فرآیند بهره‌بری نیز وجود دارد که کشورهای در حال توسعه می‌توانند با هزینه کمتر از آنها استفاده کنند.

تقسیم کار و مقیاس تولید، یکی دیگر از عوامل اقتصادی تاثیرگذار در رشـد اقتصادی اسـت. اصولا تخصیص و تقسیم کارسبب افزایش نیروی کار می‌شـود و این مسـئله سبب تولید در مقیاس زیاد شده و به توسـعه صنعتی کشـور کمک می‌کند. تقسیم کار بستگی به ابعاد، اندازه و شرایط بازار و پیشرفت اقتصادی دارد.

پیشـرفت اقتصادی خود بستگی به توسـعه تقاضا، سطح عمومی تولید، تسـهیلات زیربنایی مانند حمل‌ونقـل و... دارد. یکی از عوامل رشـد نوین اقتصادی، توسعه وسایل حمل‌ونقل و ارتباطات، تغییرات تکنولوژیکی در بکارگیری راه آهن، وسایل سنگین حمل بار، اتوبوس، هواپیما و... است که سبب کاهش هزینه‌های تولید و سهولت به بازار مصرف کالا می‌شود.

سـازمان تولید باید برای گسـترش بازار فـروش داخلی و خارجی طوری عمل کند که باعث گسـترش این بازارها شـود تا در سـطوح بالاتری بتوان به تخصیص و تقسیم کار دست یافت که آن نیز باید از طریق توسعه صنعتی و کشاورزی و با سیاست تجاری کردن تولیدات داخلی باشد.

برنامه‌ریزی برای توسعه زیرساخت شهرک‌های صنعتی

مدیرعامل سـازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران گفت: سال گذشته ۱۱ هزار میلیارد تومان برای توسعه زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی هزینه و بسـیاری از مشـکلات تولیدکنندگان برطرف شـد. به‌گزارش ایرنا، علی رسـولیان اظهار کرد: این میزان اعتبار برای اجرای شبکه برق، گاز، روشنایی، تکمیل خط انتقال آب، خرید و نصب ترانسفورماتور، اجرای زیرسازی و آسفالت در شهرک‌های صنعتی هزینه شـد. وی شهرک‌ها و نواحی صنعتی را بسترهای مناسبی برای جذب و اسـتقرار سرمایه‌گذاران دانست و افزود: مشکلات زیرساختی بسیاری از این نواحی صنعتی برطرف شـده و مابقی نیز امسـال در دستور کار قرار دارد. معـاون وزیـر صنعت، معدن و تجـارت تصریح کرد: یکی از اهداف مهم دولت سـیزدهم برای سال آینده دستیابی کشور به رشد اقتصادی ۸ درصـد اسـت، تحقق این مهم بدون توجه به رشـد سـرمایه‌گذاری میسـر نیست؛ بنابراین بخش مهمی از دسـتیابی به این هدف با جذب سرمایه‌گذاران در بخش‌های اقتصادی از جمله صنعت امکان‌پذیر است. مدیرعامل سـازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در ادامه عنوان کرد: ۹۶ پست برق با مشارکت وزارت نیرو در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور در دست احداث است.به گفته وی، با تکمیل این پست‌ها حـدود ۴ هزار مگاوات برق در شـهرک‌ها و ناحیه‌های صنعتی کشـور تولید می‌شـود. رسولیان یادآور شد: خوشبختانه اعتبار خوب و مناسبی در این زمینه در نظر گرفته شد و امید است با ایجاد و بهره‌برداری از این پست‌های برق، مشکل تامین برق برای واحدهای تولیدی کاسته شود.

کارشناسان در بررسی لایحه دوفوریتی واردات خودروهای کارکرده مطرح کردند

ورود خودروهای کارکرده به بهانه تنظیم بازار

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

حاشیه‌های خبر استیضاح وزیر صنعت، معدن، تجارت همچنان ادامه دارد. این در حالی اسـت که فاطمی‌امین از تصویب لایحـه دوفوریتی واردات خودروهای کارکرده در دولت خبر داده و آن را راه‌حل سـریع تنظیم بازار خودرو و کنترل و کاهش قیمت‌ها دانسته است.

جنجال‌های افسارگسـیختگی قیمت خودرو و ناکامـی دولت در کنترل آن به واردات خودروهای دست‌دوم رسیده و در نهایت به‌گفته سخنگوی وزارت صمت، تصمیم بر آن اسـت که اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز به واردات خودروهای با عمر ۵ سـال شوند. پیش از این براساس دسـتورالعمل اولیه واردات خودروهای کارکرده، تنها اشـخاص حقوقی مجاز بـه واردات این کالا بودند. موضوعی که به گفتـه برخـی هم می‌تواند به نفع افرادی خاص ایجـاد رانت کند و هم در صورت رعایت دقیق دستورالعمل واردات از این پدیده جلوگیری شود. همچنین برخی از دسـت‌اندرکاران صنعت خودرو معتقدند بهتر اسـت به جـای هزینه‌کرد برای ورود دسـت‌دوم‌ها، نقدینگی موردنیاز زنجیره خودروسازی کشور تامین شود تا نیازی به ورود محصولات دسـت‌دوم نباشـد؛ بنابراین این سوال مطرح است که ورود دست‌دوم‌ها به صلاح است یا باید برای تنظیم بازار به‌دنبال راهکار عملیاتی دیگری بود؟ با این همه تاثیر واردات خودروهای دسـت‌دوم بر قیمت خودرو به چه صورت خواهد بود؟ آیا تأثیر واردات خودرو در بازار قابل توجه خواهد بود؟ صمت نظـر کارشناسـان حوزه خودرو را در این‌باره جویا شـده کـه در ادامه می‌آید. با ما همراه باشید.

عکس: صمت

بهتریـن و برتریـن راهکار برای کمک به بازار خودرو کشـور این است که از تولید داخل حمایت شود

واردات خودروهای کارکرده با ابهام‌های بزرگ

مهـدی دادفـر، دبیر انجمن واردکننـدگان خودرو دربـاره تاثیـر واردات خودروهای دسـت‌دوم بر بازار خودرو کشـور به صمت گفت: به‌طـور قطع، واردات خودرو حتی خودروهای کارکرده، اتفاق خوبی اسـت و جامعـه نیز ایـن تقاضا را دارد. البته چند موضوع در این راستا مطرح است.

اول اینکـه هنـوز واردات خودروهای صفر کیلومتر بـه نتیجه نرسـیده که آن را به تخصیـص ارز مربوط می‌داننـد. دوم اینکه مقررات ورود خودرو دسـت‌دوم مشـخص نیسـت و اگر همان دسـتورالعمل‌ها باشد که بایـد ارز تخصیصی بدهند، همگن‌سـازی کرده و نمایندگی ایجاد کنند و... پس ابهام‌های بزرگی دارد و نمی‌تـوان درباره تاثیر آن و کمکی که به بازار می‌کند، نظر قطعی داد.

دادفر افـزود: اینکه واردات خودروهای دسـت‌دوم به‌طور جدی دنبال می‌شـود؛ یعنی مسـئولان به این نتیجه رسیده‌اند که بخشی از مشکلات بازار خودرو را می‌توان این‌گونه حل کرد. البته به اجرای آن خوشبین نیستم و به نظر من، جامعه هم اعتمادی به اجرای آن ندارد. جامعه به این نوع اخبار و اطلاعات ناگیرا شـده، چـون عدم‌اطمینان دارند؛ بنابراین فعلا تاثیر چندانی بر بـازار نمی‌گذارد، مگر اینکه به‌طـور واقعی اجرایی شود.

دبیـر انجمن واردکنندگان خودرو در پاسـخ به این پرسـش که چـرا واردات خودرو به‌طـور جدی دنبال نمی‌شـود، اظهار کرد: امری مقدسی به‌نام تولید داریم که برخی افراد نامقدس پشـت آن پنهان شده و به‌نام حمایت از تولید از آن سوءاسـتفاده می‌کنند. واردات خودرو مشـکلات خودرو کشـور را حل نخواهد کرد، امـا قیمت را واقعـی، کیفیت خودروهـا را ملموس و تکنولوژی روز دنیا را دسـت‌یافتی خواهد کرد. واردات خودرو شاخصی است که در شرایط کنونی برهم زننده انحصار مطلق چندین سـاله بازار خودرو کشـور است که هر دفعه هر نهادی که آمده این انحصار را بشکند، نه‌تنها این را نشکسـته که به آن قوام و دوام هم داده اسـت. نمونه اخیر آن شورای رقابت است. به نظر من، اگر شـورای رقابت به جای قیمت‌گذاری اعلام می‌کرد بازار انحصاری است، پس قیمت‌گذاری نمی‌کنم و بازار را از طریـق اهرم‌های اقتصـادی وارد رقابت می‌کنم، واردات خودرو آزاد را می‌کنم و... شاید بهتر بود.

در شأن مردم نیست که...

این فعال حوزه خودرو در پاسـخ به این پرسـش که آیا واردات خودروهای دست‌دوم در شأن مردم است و اینکه عده‌ای در مخالفت با واردات خودروهای کارکرده ایـن موضوع را مطرح می‌کنند، گفت: خودرو کارکرده در جهان طی ۳ سـال گذشـته ۸ میلیارد دلار گردش مالی داشـته و در ۱۴۸ کشور دنیا مبادله خودروهای کارکرده انجام می‌شـود. دنیا به این سمت پیش رفته، چون قیمت تمام‌شـده مواد اولیه رو به افزایش است، دسترسـی به برخی از تجهیزات الکترونیکی سـخت است، تکنولوژی‌های نو به‌شدت گران است و...

دادفر افزود: واردات خودروهای دسـت‌دوم به نوعی پایین آوردن هزینه‌های زندگی مردم اسـت و راهی برای دستیابی آنها به یک کالا که متاثر از سیاست‌های غلـط تبدیـل به کالایی لوکس شـده، اگـر این راه را ببندیم در شـأن مردم نیسـت. در شـأن مردم ماندن در صف قرعه‌کشـی نیسـت، در شأن مردم نیست که خـودرو ۳۰۰ میلیون را یک میلیارد تومان بخرند، در شأن مردم نیست که خودرو بی‌کیفیت سوار شوند، در شـأن مردم نیست در سال ۲۰۲۳ ماشینی سوار شوند که با سوخت ناقص، سرمایه آیندگانشان را بسوزاند، در شـأن مردم نیست، قیمت خودرو با درآمدشان انطباق نداشـته باشد، در شأن مردم نیست که داشتن خودرو به آرزوی آنها تبدیل کنیم... کسـانی که با واردات به‌طور کلی مخالفند یا به‌دنبال آن هسـتند کـه آن را محدود کننـد، منفعـت می‌برنـد و از اینکـه منافع‌شـان به خطر بیفتد، می‌ترسـند. وی ادامـه داد: بـا واردات خودرو بـازار رقابتی و قیمت‌ها کاهشـی می‌شـود و منافع افـراد منفعت‌طلب از بین می‌رود.

سـودجویان این بازار به‌نام حمایت از تولید پشـت تولید پنهان می‌شـوند، در حالی که ممنوعیت واردات خـودرو راهـکار حمایت از تولید نیسـت، چـرا تنها تکنیـک حمایت از تولید را با بسـتن راه‌های واردات دنبـال می‌کننـد؟ حمایت از تولیـد از راه‌های زیادی امکان‌پذیر اسـت. مانند بسـیاری از کشورها می‌توان بـا معافیت مالیاتی، کاهـش تعرفه واردات مواد اولیه، کاهش سهم کارفرمای در بیمه تامین اجتماعی و... از تولید حمایت کرد. از یک سو کالایی که تولید و عرضه می‌شود استاندارد لازم برای حمایت را ندارد و از سوی دیگر، عده‌ای سـودجو به‌نام حمایت از تولید به‌دنبال سوءاستفاده از شرایط هستند.

> خودرو کارکرده در جهان طی ۳ سال گذشته، ۸ میلیارد دلار گردش مالی داشته و در ۱۴۸ کشور دنیا مبادله این خودروها انجام می‌شود

تولید داخل در اولویت باشد

رضـا آریاراد، کارشـناس حـوزه خودرو نیـز درباره چندوچون واردات خودروهای کارکرده و اینکه چرا در نهایـت ناچار به انجام این کار شـدیم به صمت گفت: در شرایط کنونی، تقاضا بیش از عرضه خودرو است. تا قبل از سـال ۱۳۹۵ وضعیت تقاضا و عرضه مشـخص بود و تقاضای یک و نیم میلیونی پاسـخ داده می‌شـد، واردات خودروهای خارجی محدود بود و خودروسازان داخلـی بیش از ۹۵ درصد بازار را پوشـش می‌دادند و مشـکلی هم در ایـن زمینه نبود. این روند به‌واسـطه شـرایط و محدودیت‌های بین‌المللـی تغییر کرد و در ادامـه تولیدات داخل جوابگـوی تقاضا نبود. برای حل ایـن مشـکل، راهکارهای مختلف پیش‌بینی شـد که یکـی از ایـن راهکارها، واردات خـودرو بود که با توجه به ارز محدود اختصاص داده شـده نمی‌توانست خیلی تاثیرگذار باشد. خودرویی که استانداردهای ۸۵ گانه را پاس کند و در رده قیمتی متوسط باشد، به‌طور متوسط ۱۰ هـزار دلار ارز می‌برد، پـس نمی‌توان تعداد زیادی خودرو نو وارد کـرد. در ادامه طرح واردات خودروهای دست‌دوم مطرح شد تا با بودجه‌ای محدود بتوان تعداد بیشتری خودرو وارد کرد.

آریـاراد ادامـه داد: در بـازار خودرو کشـور تقاضای انباشـته شـده و کمبـود عرضه داریـم و اینکه خیلی نمی‌توان توقع داشـت که واردات خودروهای کارکرده بازار را تکان بدهد و اثر ملموسی بر بازار داشته باشد.

وی افـزود: خودروهایی کـه در داخل تولید و عرضه می‌شـوند باید اقتصادی بـوده و ۹۰ درصد دهک‌ها را پوشـش دهنـد، حتی باید شـرایطی فراهم شـود که دهک‌هـای ضعیف هم با تسـهیلاتی بتواند به این کالا دسترسـی داشته باشند. متاسـفانه با توجه به شرایط تحریم‌ها و مشـکلاتی که ایجاد شـد، این معادله بهم خورد و قیمت‌ها سرسام‌آور شد و عمده دهک‌ها، حتی دهک‌های متوسـط و متوسـط به بالا به‌راحتی قادر به پرداخت این هزینه نیستند. پس اینکه این خودروها با چه قیمت و تسهیلاتی قرار است وارد شوند و در اختیار متقاضیـان قـرار بگیرد هم اهمیـت دارد. حتی اگر به جای ۱۰۰ هزار خودرو، ۳۰۰ هزار خودرو کارکرده هم وارد شود، در مقابل تقاضای واقعی بسیار زیادی که در بازار خودرو کشور وجود دارد، باز هم تاثیر چشمگیری نخواهد داشت.

بهترین راهکار

آریـاراد با اشـاره به اینکه بهتریـن و برترین راهکار برای کمک به بازار خودرو کشـور این است که از تولید داخل حمایت شـود، افزود: با وجود همه انتقاداتی که به تولیدات داخلی وارد است، خودروهای داخلی بیشتر خیابان‌های کشـور را پوشـش داده‌اند و با وجود اینکه محصـولات داخلـی از لحاظ کیفـی و فنی جای بحث دارد، امـا بـاز هم اکثر افراد رضایت نسـبی از تولیدات داخلی دارند، پس بهترین راهکار این است که به تولید داخل توجه شود و هزینه‌ای که قرار است برای واردات خودروهـای کارکرده صرف کنیـم، به تولید اختصاص داده شود. البته واردات و حمایت از تولید با هم منافات ندارنـد، امـا اولویت با تولید اسـت و تاجایی که امکان دارد باید از آن حمایت شود. دولت باید بتواند نیاز تمام دهک‌ها را پاسـخ دهد؛ برخی بـا خودروهای داخلی و برخی با خودروهای خارجی نیازشـان تامین می‌شود، اما اینکه بپذیریم واردات با هدف پوشش نیاز همه اقشار جامعه باشـد، غیرمعقول است. ظاهرا قرار است واردات خودروهای دست‌دوم نیاز همه اقشار را پوشش دهد که بـا توجه به اینکه امـکان تولید در داخل داریم، معقول و منطقی نیسـت و البته جوابگو هم نخواهد بود و بعید می‌دانـم با یک بودجه محـدود، اتفاقات مثبت زیادی بیفتد و در بازار تاثیر چندانی داشته باشد. اگر بیشترین توجـه و تمرکز دولتمردان به زیرسـازی و تولید داخل باشد، بهتر می‌تواند جواب بدهد. می‌توان بودجه واردات خودروهای کارکرده را به قطعات موردنیاز یا یارانه‌های حمایتی برای تولید اختصاص داد یا در نوسانات نرخ ارز به تولیدکننده کمک شـود تا بتواند مواد اولیه موردنیاز را با قیمت مناسب‌تر خریداری کند.

این کارشناس صنعت خودرو درباره اینکه متولیان امر بخشی از ممنوعیت واردات را کمک به تولید می‌دانند، اظهـار کرد: ممنوعیـت واردات نتیجه محدودیت‌های بین‌المللی بود که بر کشـور حاکـم شـد. از سـال ۹۵ به بعد این محدودیت‌ها بیشتر و واردات قطع شـد تا کسری بودجـه بـه نحـوی جبران شـود. بـه نظر من، ممنوعیـت واردات برای حمایت از تولیـد نبـود، بلکه متاثر از این شـرایط بود. حمایت از تولیدکننـده تعریف خـاص خود را دارد در بحث تورم، نوسانات نرخ ارز، تحریم‌ها، واردات مواد اولیه، تسهیلات بانکی تامین نقدینگی و... می‌توان از تولیدکننده حمایت کرد. صورت‌های مالی خودروسازان را نگاهی بیندازید، ببینیـد چقدر هزینه بهره پرداخـت می‌کنند، اگر این مورد قاعده‌مند شود، به معنای حمایت از تولید است.

سخن پایانی

واردات خودروهـای خارجی دسـت‌دوم، با هدف کاهـش قیمت خـودرو و همچنین پاسـخگویی به تقاضای انباشته در حالی است که به‌دلیل تحریم‌ها، نابسـامانی اقتصادی، تورم و نوسـانات شـدید نرخ ارز، صنعت خودرو کشـور توان پاسـخگویی به نیاز مشـتریان بازار خودرو را نـدارد. در این بین، واردات خـودرو نو نیـز به‌دلیل ارزبـری زیـاد، محدودیت واردات و به‌تبـع آن قیمـت بالایی که بعـد از ورود به کشـور پیدا می‌کنـد، نمی‌تواند نیاز بازار را تامین کنـد. بدین‌ترتیب به‌نظر می‌رسـد دولت با توجه به چالش‌های کنونی تولید خودرو، به‌دنبال مسیرهای دیگر برای جایگزینی اسـت تا دسـت‌کم بتواند بازار خـودرو داخل را تامین کند. در این شـرایط، انتظار این است که دولت برای به سرانجام رساندن واردات خودروهای دست‌دوم، منطقی‌تر گام بردارد و اگر در هر مرحله مشـخص شـد به نفع تولید و بازار خودرو کشور نیست آن را متوقف کند. البته این اقدامات در کوتاه‌مدت قدری از تقاضاهای بازار خودرو کشورمان را پوشش خواهد داد، اما قطعا چشمگیر نخواهد بود و شـاید لازم باشـد فقط در مدت محـدودی انجام شـود. خلاصه اینکه خوب یـا بد واردات خودروهای دسـت‌دوم در دسـتور کار قـرار گرفتـه و لایحه دو فوریتی آن در دولت تصویب شده و باید منتظر ماند و دید آیا با اجرایی شدن واردات خودروهای کارکرده، بازار خودرو کشورمان بالاخره به روزهای آرام پیشین باز می‌گردد...

غول سوئدی پا به میدان می‌گذارد

کتایون ملکی: غول مخابراتی سوئدی اریکسون امیدوار است که همکاری بین صنعتی ازجمله Ambra Solutions و Nutrien شیوه ارتباطات در معادن را تغییر دهد.

به گزارش صمت، پتاس در کودها شیمیایی برای حمایت از رشد گیاه، افزایش عملکرد محصول، مقاومت در برابر بیماری‌ها و حفظ آب، استفاده می‌شود و ازاین‌رو است که استخراج پتاس را با توجه به تاثیری که بر زندگی انسان دارد، آن را به یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین فرآیندهای معدن تبدیل کرده است.

بدیهی است که ارتباط از طریق شبکه‌های رادیویی مزایای زیادی در معدنکاری به‌ویژه برای عملیات استخراج و تولید پتاس دارد. این شیوه راهی برای فرا رفتن از مشکلات روش‌های رایج به‌ویژه در محیط‌های زیرزمینی به شمار می‌رود که ارتباطات در آن می‌تواند چالش‌برانگیز باشد. درواقع این شیوه با کارایی خود حتی در کیلومترها زیر سطح زمین آینده بهتری را برای معدنکاری رقم می‌زند.

افزایش ایمنی، کارایی عملیاتی، جلوگیری از آسیب و خرابی و حفظ روحیه هم برای معدنکار و هم معدندار، ازجمله مواردی است که با استفاده از این روش به‌کلی متحول خواهند شد.

با در نظر گرفتن نکات فوق اریکسون، غول مخابراتی سوئدی، رویکردی بین شرکتی را معرفی کرده است که می‌تواند زمینه‌ای برای نوآوری‌های تکنولوژیکی در برخی از بخش‌های تخصصی‌تر بخش معدن ایجاد کند.

این پروژه که در نوامبر ۲۰۲۲ اعلام شد، قصد دارد با مشارکت Ambra Solutions و Nutrien، ارتباطات و همکاری را در معدن پتاس Rocanville در کانادا تقویت کند، که به زمینه‌ای برای اثبات نقاط قوت این فناوری بدل شده است.

ایمنی و ضرورت‌های آن

مشکلات در ارتباطات زیرزمینی، چه در معدن پتاس و چه در دیگر معادن عمومی، صنعت تولید مواد معدنی را تحت تاثیر قرار داده است.

اریکسون می‌گوید که در سناریوهای استاندارد، تنها تعداد انگشت‌شماری از نقاط دسترسی Wi-Fi وجود دارد و به‌این‌ترتیب کارگران باید چندین کیلومتر را در تونل‌ها طی کنند تا بتوانند به اینترنت متصل شوند.

اما شیوه جدید تحول بزرگی در سهولت، توانایی برقراری ارتباط فوری، در صورت بروز شرایط اضطراری دارد.

خوشبختانه زیرساخت موردنیاز برای برقراری ارتباط از اعماق زمین امکان‌پذیر شده است.

Agnico Eagle قبلا با Ambra Solutions و Ericsson برای طراحی و استقرار یک شبکه خصوصی ۴G LTE در حدود ۳,۲ کیلومتر زیر سطح زمین همکاری کرده است.

درنتیجه همکاری این شرکت‌ها هم ایمنی و هم تجربه کاری برای معدنچیان ارتقا پیداکرده و آنها را قادر ساخته است تا به‌راحتی با همکاران و خانواده خود در سطح زمین ارتباط برقرار کنند. این راه‌حل مکان دقیق افراد، وسایل نقلیه و ماشین‌آلات را ردیابی می‌کند تا از موقعیت‌های خطرناک نیز جلوگیری کند.

مخاطرات و چالش‌ها

جدیدترین مطالعه موردی، نحوه بهره‌برداری از بزرگ‌ترین معادن پتاس در جهان را توضیح و نشان داده است که چگونه هم‌اکنون می‌توان این فناوری پیشرفته Agnico در مقیاس بزرگ‌تر به کار گرفت.

در این روش، هر پایگاه ارتباطی می‌تواند تا ۵۰۰ کیلومترمربع را پوشش دهد و در حدود یک کیلومتر زیرزمین ده‌ها تونل در طول و عرض آن اجرا می‌شود. البته بزرگی این پروژه‌ها، مدیریت و تامین امکانات اجرایی آن را برای شرکت‌ها دشوار می‌کند.

البته، اجرای کارآمد این عملیات معدنی، کلید افزایش تولید و افزایش ایمنی کارگران است.

جاستین استاد، مدیر تحول دیجیتال NPK Nutrien، توضیح می‌دهد: «[وقتی] معدنی داریم که ابعاد آن به‌اندازه یک شهر است، ضروری است راه‌های قابل‌اعتمادی برای حفظ ایمنی، یافتن مکان افراد و تجهیزات وجود داشته باشد.

همچنین دریافت اطلاعات عملیاتی، نگهداری و انتقال آنها به اتاق کنترل به‌منظور تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی برای ارتقای بهره‌وری حیاتی است.

Eric L'Heureux، رئیس و مدیرعامل Ambra می‌گوید: «انتشار سیگنال رادیویی در یک تونل با سقف کم که از سنگ نرم مانند پتاس ساخته‌شده است، بسیار چالش‌برانگیز است.

علاوه بر این چالش، تامین برق هم مسئله‌ای اساسی است زیرا این انرژی فقط در تقاطع تونل‌ها در چند بخش معدن در دسترس است.»

وی ادامه می‌دهد: «برای حل این مشکل ما مجبور شدیم آزمایش‌هایی برای یافتن بهترین مکان برای آنتن‌های رادیویی استفاده کنیم.

راحتی در استفاده

ارتباطات زیرزمینی برای کارگران معدن، بهتر عملکرد را دارد. کارگران می‌توانند با استفاده از اپلیکیشنی در تلفن‌های هوشمند خود به سهولت ارتباط برقرار کنند و اگر مشکلی در تجهیزات ایجاد شود، به‌سادگی با ارسال یک عکس از طریق گوشی هوشمند خود، آن را بخش تعمیر و نگهداری ارسال کنند که به‌مراتب ساده‌تر از آن است که سوار خودرو شوند و ساعت‌ها برای رسیدن به تعمیرگاه رانندگی کنند.

از طریق اپلیکیشن‌های جدید موبایل، ارتباط صوتی با سرپرستان یا اتاق کنترل هم به‌صورت آنی از هر نقطه از معدن امکان‌پذیر است، و بازهم موجب صرفه‌جویی در زمان می‌شود.

مزایای بیشتر

در حال حاضر Nutrien استقرار حسگرهای اینترنت اشیا در وسایل نقلیه، تجهیزات و سیستم‌هایی مانند تهویه را آغاز کرده است. از طریق ترکیب داده‌های حسگر با تجزیه‌وتحلیل ماشین، این شرکت قادر خواهد بود اطلاعات لازم را برای پیش‌بینی و مطابقت ماشین با کارایی انسان به دست آورد.

به‌عنوان‌مثال، Nutrien با سنسورهای روی فن‌های تهویه معدن می‌تواند داده‌های لحظه‌ای در مورد جریان هوا و میزان ذرات معلق در فضای معدن را دریافت کند.

این امر مدیران اتاق کنترل را قادر می‌سازد تا تصمیمات آگاهانه‌تری در مورد چگونگی کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای اتخاذ کنند و از محیط سالم کاری برای معدنچیان زیرزمین اطمینان حاصل کنند.

علاوه بر این، کارگران معادن زیرزمینی می‌توانند در صورت نیاز فورا با مدیران مربوطه تماس بگیرند و اطلاع دهند که شرایط کار چگونه است.

مشکلات در ارتباطات زیرزمینی، چه در معدن پتاس و چه در دیگر معادن عمومی، صنعت تولید مواد معدنی را تحت تاثیر قرار داده است

چالش‌های فراتر از معدن

پیشرفت در شبکه‌های رادیویی زیرزمینی زمانی اتفاق افتاد که تولید پتاس یا دیگر مواد معدنی براثر جنگ روسیه و اکراین با مشکلاتی روبه‌رو شد. بی‌بی‌سی دراین‌باره می‌نویسد: Svein Tore Holsether، از شرکت کود شیمیایی Yara، باور دارد که کشورها باید از میزان وابستگی خود به روسیه برای تامین و عرضه مواد غذایی بکاهند.

هشدار او بازتاب نگرانی‌های صندوق بین‌المللی پول (IMF) است. کریستالینا جورجیوا، مدیرعامل این صندوق در گفت‌وگویی با بی‌بی‌سی تاکید می‌کند که جهان امروز باید توجه خود را به تولید کودها کشاورزی موردنیاز معطوف کند، زیرا از همین‌جا است که تولید و تامین مواد غذایی با تهدید روبه‌رو می‌شود و قیمت‌ها افزایش پیدا می‌کنند.

وی می‌افزاید: قیمت کود بسیار بالاست و ازاین‌رو تولید آمونیاک [که برای تولید کود استفاده می‌شود] در اتحادیه اروپا به‌طور چشمگیری کاهش‌یافته است که همه اینها البته به تاثیر جنگ روسیه بر قیمت گاز و دسترسی به انرژی مرتبط است.

سخن پایانی

در پایان باید تاکید کرد که چالش‌های بزرگی پیش روی تامین مواد غذایی است. صندوق بین‌المللی پول می‌گوید: در واکنش به افزایش قیمت مواد غذایی، سوخت و کود، کشورها بیش از ۷۱۰ میلیارد دلار برای اقدامات حمایتی اجتماعی هزینه کرده‌اند که یک میلیارد نفر را پوشش می‌دهد که از این میان ۳۸۰ میلیارد دلار برای پرداخت مستقیم یارانه‌ها مورداستفاده قرارگرفته است.

این نوع حمایت مفید است، اما واضح است که تولید پتاس و کود باید در وهله اول وجود داشته باشد. درنتیجه، پیشرفت‌ها در این زمینه به‌ویژه هرگز به این فوریت نبوده است.

سالی که نکوست از بهارش پیداست؛

آغاز سالی پرقدرت برای فولاد خوزستان با ثبت ۷ رکورد جدید در پایان فروردین ۱۴۰۲

محمود لندی معاون بهره‌برداری فولاد خوزستان در گفتگو با خبرنگار روابط‌عمومی ضمن اعلام این خبر افزود: پیش از هر چیز حلول ماه شوال و فرارسیدن عید سعید فطر را به هموطنان و همکاران تلاشگر تبریک می‌گویم و با افتخار اعلام می‌دارم در فروردین ماه امسال فولادمردان توانستند به رکورد جدیدی در تولید ماهانه شمش فولادی دست پیدا کنند و پس از یکسال رکورد ۳۵۲ هزار و چهارصد و هفتاد و سه تُن شمش فولادی در تاریخ شرکت فولاد خوزستان ثبت شد. از طرفی بخش احیا با تولید ۳۸۸ هزار و هجده تُن آهن اسفنجی رکورد جدیدی در فروردین ماه به جای گذاشت. تولید ماهانه واحد زمزم یک نیز با ۸۸ هزار و صد و هشت تُن، واحد زمزم دو با ۹۲ هزار و سیصد و هفتاد و سه تُن، مجموع واحد زمزم با ۱۸۰ هزار و چهارصد و هشتاد و یک تُن، واحد احیا دو با ۲۰۷ هزار و پانصد و سی و هفت تُن، مدول دو با ۸۱ هزار و صد و سی و چهار تُن در فروردین ماه ۱۴۰۲ شکسته شد.

لندی در ادامه گفت: کاهش توقفات تولید، جذب و آموزش نیروی انسانی کارآمد و برنامه‌ریزی مدون، عوامل موثر در به دست آمدن پیاپی رکوردهای تولید بودند. از نکات قابل توجه به دست آمدن این رکوردها، صفر بودن حوادث فردی است. از سویی رکورد شکنی ۷ واحد تولیدی در یک ماه خود یک دستاورد تاریخی محسوب می‌شود. برنامه تولید سالانه فولاد خوزستان در سال ۱۴۰۲، سه میلیون و هشتصد هزار تُن تولید شمش فولادی در نظر گرفته شده است که دست‌یابی به رکورد ماهانه در فروردین ماه امسال می‌تواند، نویدبخش تحقق تولید سالانه باشد. معاون بهره‌برداری فولاد خوزستان در ادامه اظهار داشت: سیاست فولاد خوزستان در عرصه تولید، حضور مستمر و تاثیرگذار در بازارهای بین‌المللی، تامین نوردکاران داخلی و ارزآوری برای کشور است. از سویی محصولات شرکت فولاد خوزستان صادرات‌محور است و برنامه پیش‌بینی امسال، صادرات دو میلیون تُن با در نظر گرفتن تامین نوردکاران داخلی است. البته رسیدن به تولید برنامه‌ریزی شده سالیانه مستلزم رفع محدودیت‌های انرژی (برق و گاز) در طول سال است.

وی از نقش سازنده صنعت فولاد در اقتصاد کشور گفت و افزود: این صنعت پیشتاز ایجاد ارزش‌افزوده و اشتغال‌زایی است. در سال‌های اخیر و به واسطه در پیش گرفتن اقتصاد بدون نفت، صنعت فولاد در مقایسه با سایر بخش‌های مولد اقتصادی به بخشی رهبری‌کننده در عرصه اقتصاد مبدل شده است. فولاد خوزستان نیز با تولید محصولات صادراتی، نقش موثری در ارزآوری و تولید ناخالص ملی ایفا می‌کند.

معاون بهره‌برداری فولاد خوزستان در پایان از حمایت‌های مدیرعامل و اعضای هیات‌مدیره و همچنین تلاش و همت شبانه‌روزی تمامی کارکنان مجموعه فولاد خوزستان در بدست آمدن این دستاورد بزرگ تقدیر و تشکر نمود.

اکتشاف بیشترین نیاز برای توسعه در بخش معدن

امیرحسین حبیبی: معاون معادن و فرآوری مواد وزارت صمت با حضور در برنامه «صف اول» شبکه خبر پنجشنبه ۳۱ فروردین ۱۴۰۲ درباره مواردی از بخش معدن ازجمله عرضه در بورس کالا، توسعه اکتشافات، حرکت به سمت فرآوری ذخایر لیتیوم و ... توضیح داد.

رضا محتشمی‌پور، معاون معادن و فرآوری مواد وزارت صمت گفت: در کشور یک زیرساخت شفاف برای عرضه محصولات پایه به نام بورس کالا در اختیار داریم. بورس کالا ظرفیت خوبی است تا هم قیمت کالاها رصد شود و هم نظام توزیع را به سطح قابل قبولی برسانیم. در برخی کالاها مانند کالاهای معدنی به دلیل تقاضای بالا همیشه با التهابی در بازار مواجه هستیم. به عنوان مثال در حوزه ورق فولادی به دلیل آنکه تولید کمتر از نیاز است همیشه این التهاب وجود دارد. البته اینکه تمام مشکلات را می‌توان در بورس کالا حل کرد ادعای بزرگی است، اما زیرساختی است که به ما کمک می‌کند.

به گزارش صمت، وی ادامه داد: بحث عرضه محصولات پایه در بورس کالا به دلیل همین کمبودها با رقابت سنگینی مواجه می‌شود که قابل قبول نیست. اما در تولید واقعیت‌هایی وجود دارد که نمی‌توان چشم‌پوشی کرد، به عنوان مثال در زمستان سال گذشته با کمبود گاز مواجه بودیم که باعث افزایش قیمت فولاد در کشور شد و مساله‌ای طبیعی در اقتصاد بود.

به گفته وی، این که گفته می‌شود برخی شرکت‌های عرضه‌کننده با قیمت بالایی این کار را انجام می‌دهند موضوع درستی نیست و مقررات در بورس کالا این اجازه را نمی‌دهد که کالا را خارج از قیمت‌های مشخص در بورس کالا عرضه کنند. اساسا قیمت پایه ارتباطی به نرخ ارز ندارد و امروز بخش عمده‌ای از کالاهای فولادی ما بر اساس قیمت ارزی قیمت گذاری نمی‌شود بلکه بر پایه قیمت کشف شده در بورس کالا است.

معاون وزیر صمت ادامه داد: ما امکان استفاده از ارزهای غیررسمی را در بورس کالا نداریم و نداشتیم. هیچ شرکتی این کار را نمی‌کند.

در بخش عرضه‌های صادراتی دلیلی ندارد کنترل‌هایی مشابه عرضه‌های داخلی صورت بگیرد. ممکن است شرکتی از منطق دیگری استفاده کند و عدد دیگری ارائه دهد، هرچه بالاتر به نفع منافع ملی است و ما ورودی به این موضوع نداریم.

محتشمی‌پور تصریح کرد: با توسعه زیرساخت‌های اطلاعاتی بخش صنعت و تجارت ظرفیت‌های خوبی وجود دارد که امروز از یک تولیدکننده یا تاجر در خواست تبدیل کالای خریداری شده به محصول نهایی را ارایه داد و در اصل از دپوی مواد اولیه و کالا جلوگیری شود. در یک بازار یک ماهه اگر کالای خریداری شده به میزان ۸۰ درصد فاکتور نشود قابل قبول نیست. بر اساس تنظیمات سامانه تجارت شرکت‌هایی که این نسبت برای آن‌ها کمتر باشد امکان خرید از بورس را از دست می‌دهند. این موضوع از هفته اول اردیبهشت اعمال می‌شود.

وی همچنین درباره آزادسازی یارانه پنهان محصولات پایه نیز، گفت: این موضوع بیشتر بخش انرژی را درگیر کرده است. در همین ۲ سال اخیر قیمت گاز و برق به سمت واقعی شدن در بودجه حرکت کرده است، البته سیاست گذاری این بخش بیشتر در حوزه انرژی است و صنایع مصرف‌کننده انرژی هستند. امروز قیمت حامل‌های انرژی تفاوت معناداری با دو سال قبل پیدا کرده و در برخی موارد نزدیک به قیمت‌های جهانی است. شاید دیگر رانتی که پیش‌تر در این صنایع بود دیگر وجود ندارد. این موضوع باعث می‌شود افرادی که می‌خواهند به این حوزه وارد شوند تجدید نظری داشته باشند. باید بیشتر به سمت انتهای زنجیره برای سرمایه گذاری پیش برویم.

محتشمی‌پور در ادامه با اشاره به حوزه گوهرسنگ‌ها و ممنوعیت واردات آن‌ها گفت: با توجه به حساسیتی که روی کالای‌های لوکس وجود دارد، فرآیند کنار گذاشتن یک کالا از کالاهای لوکس زمان بر خواهد بود. البته این حساسیت قابل درک است و نتوانستیم این کالا را از لیست خارج کنیم. سنگ‌های نیمه‌قیمتی به صورت خام و نیمه خام نباید در این لیست قرار بگیرند، در اصل ورود این سنگ‌ها به بازار رسمی نقش مهمی در فرآوری و صادرات دارد و اقدامات حل این موضوع در حال انجام است.

معاون وزیر صمت با اشاره به کشف ذخایر لیتیوم بیان کرد: ذخایر خوبی کشف شده است. کار اکتشافی در ذخیره همدان همچنان در حال انجام است، اما در بخش شورابه‌ای نیز ذخایر دیگری موجود است که متاسفانه تا کنون به تولید صنعتی در این حوزه دست پیدا نکرده‌ایم و تولیدات در اندازه آزمایشگاهی است. امیدواریم امسال کارهای جدی در حوزه تولید لیتیوم انجام شود. این موضوع یکی از بخش‌های عقب مانده در حوزه فرآوری بوده و امیدواریم در سال‌های آینده در این بخش حرفی برای گفتن داشته باشیم.

محتشمی‌پور در پایان با اشاره به اکتشافات معدنی اظهار کرد: یکی از بیشترین نیازهای ما برای توسعه در بخش اکتشافات است و فاصله معناداری با آن چیزی که باید باشیم داریم. بخشی از این فاصله به دلیل محدودیت‌هایی ایجاد شده که مانع از ورود تجهیزات و تکنولوژی به کشور است. بخشی نیز به دلیل مقرراتی است که براساس آن محدوده‌های کوچک به افرادی واگذار شد و امکان عمیق کردن اکتشافات وجود نداشت. در نتیجه عمده اکتشافات ما سطحی است و برای حل این موضوع نیازمند سرمایه‌گذاری و توسعه اکتشافات هستیم. اجرای این برنامه‌ها نیز آغاز شده و طرح تحول اکتشاف در ۳ استان درحال اجراست. با اینهمه نیازمند کار جدی در بخش دولتی و بخش مقررات برای توسعه اکتشافات هستیم.

نوبت دوم

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی سالیانه

سازمان نظام مهندسی معدن استان البرز

مجمع عمومی عادی سالانه نوبت اول سازمان نظام مهندسی معدن استان البرز وفق ماده ۴۷ و ۷۳ آئین‌نامه اجرائی قانون نظام مهندسی معدن در روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۸ از ساعت ۹ الی ۱۲ در محل سالن اجتماعات سازمان صنعت، معدن و تجارت استان البرز به نشانی کرج خیابان شهید بهشتی بعد از ۴۵ متری گلشهر جنب بمب بنزین حصارک خیابان ولیعصر سازمان صمت استان البرز برگزار می‌گردد. از کلیه اعضاء سازمان استان (فاقد بدهی حق عضویت) دعوت می‌گردد در جلسه مذکور شرکت نمایند.

قابل توجه است جهت شرکت در انتخابات بازرس سازمان ضروری می‌باشد نسبت به تحویل فرم اعلام داوطلبی (داوطلبان بازرسی باید دارای همان شرایط عضویت در هیات‌مدیره باشند) تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۸ به دبیرخانه سازمان استان اقدام نمایند.

دستور جلسه:

۱. استماع گزارش سال ۱۴۰۱ عملکرد هیات‌مدیره و استماع گزارش بازرس سازمان

۲. طرح صورت‌های مالی منتهی پایان سال ۱۴۰۱ و تصویب ترازنامه

۳. انتخاب بازرس اصلی و علی‌البدل سازمان استان البرز

۴. تصویب پیش‌بینی بودجه سال ۱۴۰۲ سازمان استان البرز

۵. تعیین روزنامه کثیرالانتشار جهت درج آگهی

۶. تعیین عدد پایه p و درصد ارجاع کار سازمان استان البرز و ایران

شایان ذکر است در صورت عدم حد نصاب مجمع عمومی نوبت اول، مجمع عمومی سالیانه نوبت دوم سازمان استان با همان دستور جلسه نوبت اول از ساعت ۹ الی ۱۲ در روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۱ در محل سالن اجتماعات سازمان صنعت، معدن و تجارت استان البرز به آدرس فوق برگزار می‌گردد. لذا جهت شرکت در انتخابات بازرس سازمان ضروری می‌باشد نسبت به تحویل فرم اعلام داوطلبی (داوطلبان بازرسی باید دارای همان شرایط عضویت در هیات‌مدیره باشند) تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۱ به دبیرخانه سازمان استان اقدام نمائید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۱/۳۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۲/۰۵

هیات‌مدیره سازمان نظام مهندسی معدن استان البرز

یادداشت

چند گام هوشمندانه

علی سلگی
کارشناس و فعال معدن

عربستان یکی از کشورهای بزرگ منطقه است که از نظر تجاری درآمد سرانه بالایی را در میان کشورهای منطقه به خود اختصاص داده است و در رأس کشورهای عربی قرار دارد.

بنابراین، هرگونه بهبود یا به‌عکس تنش در روابط با عربستان به این معنا است که روابط کشورمان با بقیه کشورهای حاشیه خلیج‌فارس یا حداقل بیشتر کشورهای عربی منطقه با همان فرازوفرودها روبه‌رو خواهد شد.

به‌طبع، حجم مبادلات کشور ما با کشورهای اسلامی، به ویژه در حوزه خلیج‌فارس، که لیدر و رهبر آنها عربستان است، بسیار بالا است و از این‌رو در جهت‌دهی به بازارهای جهانی، هم در خاورمیانه و هم در جهان، بسیار اهمیت و تاثیرگذاری فراوانی دارد.

بنابراین، بهبود روابط با عربستان به‌منزله بهبود روابط با کشورهای عرب حاشیه خلیج‌فارس و کشورهای اسلامی منطقه است و می‌تواند برای ایران گشایش بزرگی در زمینه اقتصادی را به‌همراه داشته باشد.

پس اگر گفت‌وگوهای ۲ کشور در سطح تعارفات دیپلماتیک باقی نماند، به حوزه‌های اقتصادی و تجاری گسترش پیدا کند و وارد فاز عملیاتی شود، به‌طبع تاثیر فوق‌العاده‌ای در ارتباطات میان ایران و دنیای اطراف ایجاد می‌کند و امید می‌رود ثمرات بسیار مثبت و سازنده‌ای به‌بار آورد.

اما برای اینکه بتوان در بازار مواد معدنی عربستان جایگاه درخوری پیدا کرد، باید ابتدا دانست که چه موانعی وجود دارد و برای رفع آنها چه پیش‌نیازها و حمایت‌هایی لازم است تا محقق شود. علاوه بر این، باید بدانیم که عربستان چه برنامه‌هایی برای توسعه خود تعریف کرده است و ما از کجا و در کدام‌یک از این برنامه‌های توسعه می‌توانیم حضور موثر و قدرتمندی پیدا کنیم تا راه برای ورود به حوزه معدن و صنایع‌معدنی عربستان باز شود.

در پاسخ به سوال اخیر باید گفت عربستان برنامه‌ای ۲۰ ساله دارد که از سال ۲۰۱۰ شروع شده است و چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان نام دارد. برای تامین مالی این برنامه صندوق تاسیس شده که حدود ۲.۵ تریلیون دلار اعتبار مالی دارد و بودجه اولیه این صندوق از پروژه فروش اموال دولتی، مشابه پروژه مولدسازی در ایران، تامین شده است. به‌عبارت‌دیگر، ۵ درصد سهام شرکت آرامکو برای تامین اعتبار اولیه این صندوق واگذار شد. این مبلغ برای راه‌اندازی برنامه توسعه ۲۰ ساله مورداستفاده قرار گرفت. این پروژه پس از طی ۱۳ سال در واقع نیمه‌راه را پشت‌سر گذاشته است و تنها ۷ سال دیگر باقی مانده تا به نتیجه نهایی برسد.

در فاز پایانی این برنامه، عربستان خود را از وابستگی به درآمدهای حاصل از فروش نفت آزاد می‌کند و درآمدهای غیرنفتی را جایگزین می‌کند.

یکی از مهم‌ترین منابعی که برای تحقق این برنامه موردتوجه عربستان قرار گرفته، توسعه معدن و صنایع‌معدنی است. ناگفته پیدا است که این فرصتی استثنایی برای کشور ما به‌شمار می‌رود تا با استفاده از توان و تخصص خود، راه ورود به این حوزه را در عربستان هموار کند.

البته در جنبه‌های دیگری مثل گردشگری، خدمات، محیط‌زیست و... هم عربستان سرمایه‌گذاری‌های کلانی انجام داده است؛ همین‌طور در زمینه تولید انرژی‌های پاک. جالب است که بدانیم فقط در یکی از پروژه‌های تولید انرژی این کشور، که از سال ۲۰۱۸ عملیات اجرایی آن آغاز شده، چیزی حدود ۲۰۰هزار مگاوات برق تولید خواهد شد که چیزی در حدود ۳ برابر برق تولیدی حال حاضر کشور ما است.

بنابراین عربستان را باید به‌عنوان کشوری که به‌زودی در منطقه به یکی از رهبران اصلی صادرات غیرنفتی بدل خواهد شد، جدی بگیریم و برای توسعه روابط تجاری و اقتصادی با این کشور برنامه‌ریزی جدی‌تری داشته باشیم.

عربستان برای تغییرات و تحولات اساسی در کشور خود، چیزی حدود ۸۰ برنامه چشم‌انداز طراحی کرده است و کشور ما، اگر هوشمندانه گام بردارد، می‌تواند در زمینه این برنامه‌های توسعه‌ای با عربستان وارد مراوده شود و در جنبه‌های گوناگون، زمینه تحقق برنامه‌های آن کشور و رشد و توسعه صنعت و معدن خود را فراهم آورد.

احیای معادن کوچک‌مقیاس در اغما

مهرداد اکبریان، رئیس انجمن سنگ‌آهن ایران در واکنش به وعده افزایش فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس اظهار کرد: در بحث احیای معادن کوچک‌مقیاس، اگر فعالیت مثبتی از سوی شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران و شورای احیای کوچک‌مقیاس و متوسط شده باشد، به‌طورقطع کافی نبوده و بنیان‌گذاران و ایده‌پردازان این طرح توفقی نیافته‌اند.به‌گزارش معدن‌نامه، سرعت یافتن احیای معادن راکد چندی پیش در سخنان مدیر اجرایی احیای معادن کوچک‌مقیاس موردتاکید قرار گرفت.عباس جرجانی در سخنان خود ابراز امیدواری کرد که تا پایان امسال، احیای معادن راکد نسبت به سال‌های گذشته به ۲ تا ۳برابر افزایش یابد، زیرا فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس و راکد، علاوه بر اشتغالزایی مناسب، ارزش‌افزوده قابل‌توجهی نیز برای معادن و منطقه ایجاد خواهد کرد.مدیر اجرایی طرح احیای معادن کوچک‌مقیاس، اعطای بسته‌های سرمایه‌گذاری معدنی را یکی از کارهای مهمی دانست که در طرح احیا در سال گذشته اجرا شد.اما رئیس انجمن سنگ‌آهن ایران بااشاره به این موضوع گفت: سیاست‌های خرد و کلان و بخشنامه‌های صادرشده، بعد از طرح احیای بنگاه‌های کوچک‌مقیاس به‌ویژه با سرکار آمدن دولت سیزدهم به ضرر این معادن تمام شد.به‌گفته اکبریان، در این راستا نیاز به یک متولی برای حمایت از طرح احیای معادن کوچک‌مقیاس احساس می‌شود تا به‌شکل فراکسیون تعامل بخش خصوصی و دولت را در راستای این معادن داشته باشد.وی افزود: این نکته بسیار مهم را نباید فراموش کرد که برخی مشکلات تنها مختص معادن کوچک است و معادن بزرگ به‌هیچ‌عنوان با این مشکلات روبه‌رو نیستند، اما تا به امروز برای شناسایی و رفع آن اقدامی انجام نشده است.

در گفت‌وگو صمت درباره پیامدهای تنش‌زدایی با عربستان مطرح شد

زمانی برای شکوفایی معدن

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

ایران و عربستان بعد از ۷ سال قطع روابط دیپلماتیک، به‌طوررسمی روابط خود را ازسرگرفتند و حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان و فیصل بن فرحان، همتای سعودی او، روز پنجشنبه ۱۷ فروردین در پکن با یکدیگر دیدار کردند. این نخستین دیدار وزرای خارجه ۲ کشور پس از ۷ سال قطع روابط دیپلماتیک به‌شمار می‌رفت.

دیدار وزرای امور خارجه ایران و عربستان در پکن، ریشه در توافق ۱۹ اسفند سال گذشته داشت که در جریان آن، تهران و ریاض توافق کردند که ظرف حداکثر ۲ ماه روابط دیپلماتیک خود را از سر گیرند و سفارتخانه‌ها و نمایندگی‌ها را بازگشایی کنند.

صفحه معدن روزنامه صمت، تاثیر گسترش روابط این ۲ کشور را بر معدن و صنایع‌معدنی محور قرار داده و در گفت‌وگو با کیوان جعفری‌طهرانی، تحلیلگر بازار آهن و فولاد، به بررسی این موضوع پرداخته است.

عکس: صمت

تنها محصول فولادی که از کشور ما صادر شد و به‌طورغیرمستقیم در پروژه جام‌جهانی مورداستفاده قرار گرفت، تعدادی تیر چراغ‌برق بود

بهبود روابط با عربستان چه تاثیری بر بهبود تجارت خارجی ایران دارد؟

هرچند در ظاهر رابطه سیاسی ایران و عربستان تنها ۷ سال است که قطع شده، اما در واقع، رابطه اقتصادی این ۲ کشور، کمابیش از ۲۰ سال پیش متوقف شده است.

شخصا در حدود بیست و چند سال پیش به عربستان‌سعودی، سیمان‌سفید، سنگ‌گچ و سنگ‌آهن هماتیت (برای کارخانه سیمان دمام) صادر می‌کردم و علاوه بر این، سنگ پرلیت ترکیه را هم از طریق ایران به عربستان می‌فرستادم.

از سوی دیگر، با پیمانکارانی از ایران در شرف امضای قرارداد برخی پروژه‌های نفتی و ساختمانی بودیم که قرار بود در جوبیل، که منطقه‌ای بسیار صنعتی و پیشرفته در کنار خلیج‌فارس است، اجرا شود، اما با روی کار آمدن دولت آقای احمدی‌نژاد این پروژه‌ها به پیمانکاران ایرانی واگذار نشد.

عربستان‌سعودی ۲ پایگاه اختصاصی برای تولید، انبارش و صادرات نفت دارد. پایگاه مرکزی تا چند ده سال پیش جوبیل بود، اما بعد از اینکه رابطه سیاسی و اقتصادی ایران و عربستان کمرنگ شد، عربستان نسبت به صادرات نفت از تنگه هرمز احساس خطر کرد و به‌این‌ترتیب، پایگاه مرکزی صادرات نفت خود را به منطقه یانبو در کنار بحر احمر (دریای سرخ) و جنوب اردن منتقل کرد و خطوط لوله‌ای را از جوبیل به آن منطقه کشید و عمده مخازن نفت خود را آنجا مستقر کرد.

از سوی دیگر، عربستان نه‌تنها خود شریک اقتصادی و تجاری خوبی برای ایران به‌شمار می‌رود و بازار مصرف بزرگی برای فعالیت‌های فنی مهندسی، ساختمانی و انواع و اقسام کالاهای معدنی و زنجیره فولاد ایجاد می‌کند، بلکه کلید برقراری روابط تجاری و اقتصادی ایران با کشورهای عربی حاشیه خلیج‌فارس هم به‌شمار می‌رود.

شاهد مدعا این است که در مدت‌زمان بسیار کوتاهی که از عمر تجدید رابطه ایران و عربستان می‌گذرد، کشورهای حاشیه خلیج‌فارس از جمله امارات‌متحده‌عربی هم نسبت به گسترش مناسبات با کشور ما ابراز علاقه کرده‌اند.

مثال دیگر اینکه، در زمان اجرای پروژه‌های مربوط به جام‌جهانی ۲۰۲۲ قطر، که قریب ۹ سال به‌طول انجامید، کشور ما نتوانست فعالیت چشمگیری در زمینه صادرات مواد معدنی و محصولات زنجیره فولاد به این کشور داشته باشد، حتی در سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ هم که قطر به‌علت اختلافات سیاسی با همسایگان عرب خود، از جمله عربستان‌سعودی، بحرین و امارات ارتباط چندانی نداشت، برخلاف انتظار، باز هم ما نتوانستیم صادرات قابل‌توجهی از ایران به قطر داشته باشیم.

در آن دوره شاید تنها محصول فولادی که از کشور ما صادر شد و به‌طورغیرمستقیم در پروژه جام‌جهانی مورداستفاده قرار گرفت، تعدادی تیر چراغ‌برق از محصولات یک تولیدکننده داخلی بود و حتی برج‌های نور که مورداستفاده در استادیوم‌های فوتبال است هم، از ایران خریداری نشد.

البته من باور دارم توسعه صادرات مواد معدنی به‌تنهایی میسر نیست. اگر پیمانکاران ما بتوانند اجرای پروژه‌ای را برعهده بگیرند، در کنار صادرات خدمات فنی و مهندسی می‌توانیم محصولاتی مثل سیمان، فولاد، سنگ‌های تزئینی یا حتی محصولاتی دیگری از جمله سنگ گابرو یا قطعات بتنی بزرگی که برای ساخت اسکله و موج‌شکن استفاده می‌شود و به آنها آرمور گفته می‌شود و... را افزایش دهیم.

کیوان جعفری‌طهرانی

عربستان در حال حاضر در زمینه فعالیت‌های معدنی با فاصله زیادی از ما جلوتر است، زیرا علاوه بر سرمایه فراوان، به آخرین امکانات و تکنولوژی روز دنیا هم دسترسی دارد

چطور باید جایگاه قابل‌توجهی در بازار موادمعدنی عربستان به‌دست آورد و برای دستیابی به این هدف چه پیش‌نیازها و حمایت‌هایی لازم است؟

همان‌طور که اشاره شد، ما تا امروز فرصت‌های زیادی را از دست داده و نتوانسته‌ایم در طول ۲۰ سال گذشته، بازار صادراتی مناسبی برای محصولات معدنی خود در عربستان به‌دست آوریم. زیرا به‌طبع پیش‌نیاز اولیه مراودات تجاری، ایجاد روابط سیاسی مناسب است.

عربستان‌سعودی در حال اجرای طرح‌های توسعه بسیاری، از جمله پروژه نئوم است که ۳ فاز مختلف دارد و در منطقه شمال‌غربی این کشور و در پایین اردن و در کنار دریای سرخ، در دست ساخت است. یکی از بخش‌های اصلی این پروژه به‌نام The Line شهری است که به‌صورت ۲ دیواره آسمانخراش، به‌طول ۱۷۰ کیلومتر، ارتفاع ۵۰۰ متر و با فاصله ۲۰۰ متری از یکدیگر کشیده می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، شهری عظیم است که ۹ میلیون نفر می‌توانند در آن ساکن شوند، علاوه بر این، ۲ فاز دیگر هم در حاشیه این پروژه بزرگ در حال اجرا است، به‌نام‌های Trojena و Oxagon که براساس برآوردهای بین‌المللی در مجموع به سرمایه عظیمی بالغ بر ۵۰۰ میلیارد دلار نیاز دارد و عربستان به‌تنهایی نمی‌تواند از عهده تامین هزینه آن برآید. بنابراین، از سرمایه‌گذاران خارجی دعوت شده است تا در این پروژه‌ها مشارکت کنند. مقامات این کشور از هم‌اکنون اعلام کرده‌اند که هر شرکت خارجی که دفتر مرکزی خود را از امارات یا کشورهای دیگر حاشیه خلیج‌فارس، به عربستان منتقل کنند، مشمول معافیت‌های مالیاتی می‌شود و تسهیلاتی دریافت خواهد کرد و به‌این‌ترتیب، برای حضور کشورهای خارجی برنامه‌ریزی کرده‌اند.

طبیعی است که پروژه‌هایی به این بزرگی به محصولات معدنی و فولادی زیادی نیاز دارد و ایران هم می‌تواند یکی از تامین‌کننده‌های آن باشد. بنابراین، ما هم باید از هم‌اکنون برای استفاده از این فرصت، برنامه‌ریزی کنیم. طبق برآوردهای اینجانب، ایران ظرفیت صادرات سالانه ۲ تا ۳ میلیون تن فولاد و محصولات فولادی به عربستان را دارد. در صورتی که صادرات سایر محصولات معدنی را نیز لحاظ کنیم، این عدد می‌تواند از ۵ میلیون تن تجاوز کند.

بعد از ۵ سال دادوستد و مراوده تجاری با عربستان‌سعودی که بین سال‌های ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۲ میلادی داشتم، شناختی نسبی از سلایق و فرهنگ عمومی مردم این کشور به‌دست آورده‌ام و می‌دانم که بسیار علاقه‌مند هستند که از کالاهای خاص استفاده کنند. به‌عنوان‌مثال، اگر لوستری برای منزل آنها به‌صورت اختصاصی طراحی شود، بیشتر مورد توجه‌شان قرار می‌گیرد.

در کنار فعالیت در زمینه صادرات مواد معدنی و پروژه‌های فنی و مهندسی، مدتی به‌دلیل علاقه شخصی، صادرکننده عمده لوستر به عربستان بودم.

در این مدت، حجم صادرات این کالا از طریق ما آنقدر زیاد شد که توانستیم اکیپی ۴۰نفره در عربستان مستقر کنیم که با بازدید از منازل و قصرها، طراحی لوسترها را در محل انجام می‌دادند و بعد ساخت آن را به تولیدکنندگان داخل کشور می‌سپردند و این روند ارزش‌افزوده بسیار بالایی ایجاد می‌کرد.

در همان زمان، طرح توسعه حرم نبی‌اکرم (ص) در مدینه منوره در حال اجرا بود و مناقصه‌ای برای طراحی و ساخت لوسترهای این حرم بزرگ برگزار شد. طبق قانونی که در عربستان‌سعودی وجود داشت، تمام لوسترهای قدیمی و جدید باید الگو، سایز و ابعاد مشابهی داشتند و بزرگ‌ترین صادرکنندگان لوستر از کشورهای مصر، ترکیه، ایتالیا و چین برای این منظور اعلام آمادگی کرده بودند. یکی از افتخارات من این است که در آن زمان توانستیم با کمک یک کفیل سعودی، که مرد شریفی از استان شرقی عربستان بود، در این مناقصه شرکت کنیم و امتیاز ساخت تعدادی از لوسترهای حرم نبی‌اکرم (ص) را برای ایران به‌دست بیاوریم و این لوسترها بعد از تکمیل به حرم منتقل و نصب شدند.

البته تعداد لوسترها بسیار زیاد بود و از آن میان، تنها تعدادی از آنها در ایران ساخته شد. مابقی لوسترها محصول همان کشورهایی است که در بالا از آنها نام برده شد.

منظور از آنچه گفته شد، اشاره به این نکته است که حضور در بازارهای عربستان باید به‌صورت پکیجی شامل طراحی، ساخت و نصب باشد. حال چه کالایی مثل لوستر مدنظر باشد، چه کالاهای تخصصی در زمینه پروژه‌های اجرایی و ساختمانی.

جایی گفته شده که عربستان به‌زودی سرمایه‌گذاری‌هایی در ایران خواهد داشت، از این فرصت چگونه می‌توان برای توسعه معدنکاری بهره برد؟

بله، این موضوع را من هم شنیده‌ام که خبر بسیار خوبی است. نکته تاسف‌آور این است که در ۲۰ سال گذشته به‌صورت جدی FDI یا سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشور ما انجام نشده است. در دوره برجام، در سال ۲۰۱۷ هم شاهد بودیم که کشورهای خارجی به‌ویژه اروپایی سرمایه‌گذاری خاصی در ایران نکردند. تنها اتفاقی که در آن زمان رخ داد، این بود که چون تحریم‌ها برداشته شد، ناگهان جو هیجانی شدیدی برای خرید و واردات پدید آمد و کالاهای متعددی به کشور ما فروخته شد که جدا از موضوع قیمت، بسیاری از آنها کارآیی لازم را نداشتند. به‌عنوان‌مثال، همه کارشناسان می‌دانند که در بنادر بزرگ باید از جرثقیل‌های ساحلی استفاده کرد که ریلی است و به آنها جرثقیل دروازه‌ای یا گنتری کرین Gantry crane می‌گویند، اما بعد از برجام برای یکی از بنادر بزرگ کشور جرثقیل‌های بزرگ آلمانی چرخ لاستیکی خریداری شد که تا امروز هم مورد بهره‌برداری عمده قرار نگرفته‌اند، زیرا سرعت عمل این نوع جرثقیل‌های سنگین چرخ لاستیکی، پایین است و استفاده از آن مقرون‌به‌صرفه نیست.

حتی در رابطه با پروژه‌های فولاد هشتگانه که بعدها هفتگانه شد، شاهد بودیم که برخی از این پروژه‌ها که قرار بود تا فاز آخر و تولید فولاد پیش برود، در مرحله آهن‌اسفنجی متوقف ماند، چون فروش و صادرات لوازم و قطعات موردنیاز برای پروژه‌های خاص بعد از القای برجام متوقف شد و این پروژه‌ها نتوانستند به‌درستی به سوددهی برسند. بنابراین، در تکمیل پاسخ باید گفت سرمایه‌گذاری عربستان در ایران می‌تواند اتفاق بسیار مثبتی باشد و به‌نظر من، باید دولت روی این موضوع برنامه‌ریزی بیشتری کند و به‌این‌ترتیب، از حضور شرکت‌های بزرگ سعودی برای فاینانس و سرمایه‌گذاری در ایران استفاده کنیم.

باتوجه به اینکه این کشور چندی است علاقه‌مند به بهره‌برداری از منابع معدنی خود شده است، کشور ما چگونه می‌تواند از این فرصت به نفع خود بهره ببرد؟

می‌توان از توان عربستان برای سرمایه‌گذاری در زمینه معدن هم استفاده کرد. براساس استراتژی جایگزینی معدن به‌جای نفت که ملک فهد و ملک عبدالله، پادشاه‌های فقید عربستان بر آن تاکید داشتند.

عربستان از حدود ۲۰ سال پیش سرمایه‌گذاری عظیمی در این زمینه انجام داد و از سال ۲۰۱۰ میلادی شرکت معادن عربستان‌سعودی تاسیس شد و آنقدر اهمیت داشت که وزیر نفت وقت عربستان، علی النعیمی به‌عنوان مدیرعامل این شرکت انتخاب شد. چنین اتفاقی تا پیش از این در دنیا سابقه نداشت که وزیر نفت کشوری که مسئولیتی دولتی دارد، مدیرعامل شرکتی بزرگ بشود.

عربستان با تاسیس این شرکت توانست پیشرفت‌های بسیار زیادی در زمینه معدنکاری داخلی و فراسرزمینی به‌دست آورد، البته تاکنون بیشتر سرمایه‌گذاری‌هایی که شرکت معادن عربستان انجام داده، در پروژه‌های فراسرزمینی در تانزانیا، کنیا، سودان، سومالی و به‌طورکلی کشورهای افریقایی بوده است.

بنابراین، عربستان در حال حاضر در زمینه فعالیت‌های معدنی با فاصله زیادی از ما جلوتر است، زیرا علاوه بر سرمایه فراوان، به آخرین امکانات و تکنولوژی روز دنیا هم دسترسی دارد.

همان‌طور که اشاره شد، در پروژه‌های فراسرزمینی آن‌سوی دریای سرخ، در شرق افریقا که به عربستان نزدیک است، فعالیت قابل‌توجهی دارد و در معادن سنگ‌آهن تانزانیا و کنیا سرمایه‌گذاری کرده است. (طی سفری که در سال ۱۳۹۳ به این ۲ کشور افریقایی و معادن سنگ‌آهن آنها داشتم، به‌عینه این موارد را دیدم). علت این است که مسئولان این کشور پیش از تصویب طرح جامع فولاد خود، به فکر تامین خوراک و سرمایه‌گذاری در معادن سنگ‌آهن افریقا بوده و در این زمینه حتی از چینی‌ها هم سریع‌تر عمل و جای پای خود را زودتر در این قاره محکم کرده‌اند.

بنابراین، اگر صحبت بر سر حضور ایران در پروژه‌های معدنی عربستان، چه در خاک این کشور و چه در پروژه‌های فراسرزمینی به میان آید، باید بیشتر در زمینه صادرات خدمات فنی و مهندسی و نیروی انسانی ماهر باشد.

دولت برای بهره بردن از این فرصت باید چه اقداماتی انجام دهد و چه امکاناتی فراهم آورد؟

دولت باید در راستای توسعه روابط سیاسی و اقتصادی نقش پررنگ‌تری ایفا کند. نشست‌هایی که در طول ۲ ماه گذشته برگزار شد، نشان می‌دهد که مجموعه نظام به توسعه روابط سیاسی و اقتصادی با عربستان علاقه‌مند است و ما همه باید در راستای این هدف گام برداریم.

در طول بیش از ۲ دهه که رابطه عمده اقتصادی ایران با عربستان قطع بود، اسرائیل زمینه را برای ایجاد روابط با کشورهای عربی فراهم می‌کرد و «پیمان ابراهیم» را منعقد کرد، اما بعد از تلاش برای عادی‌سازی روابط ایران و عربستان، اسرائیل تودهنی بزرگی خورد و این اصلی‌ترین دلیلی است که باید از فرصت پیش‌رو به بهترین نحو ممکن استفاده کرد.

به‌نظر من، دولت باید در مذاکره با عربستان برای حضور نیروهای متخصص ایرانی در این کشور حمایت‌های لازم را به‌عمل آورد که از آن جمله می‌توان به اعطای انواع ویزا، به‌عنوان‌مثال، ویزای مالتیپل (تعدد سفر) اشاره کرد. من در دوره‌ای که در زمینه صادرات به عربستان فعالیت می‌کردم، با استفاده از ویزای مالتیپل به‌طورهفتگی به این کشور رفت‌وآمد داشتم و به اکیپ اجرایی خودسر می‌زدم. به‌خاطر دارم که در آن زمان هر چهارشنبه با پرواز طریق بحرین به عربستان می‌رفتم و جمعه‌شب‌ها برمی‌گشتم و این روال هر هفته یا حداقل ماهی ۳ بار تکرار می‌شد.

از سوی دیگر، در آن زمان برای توسعه روابط اقتصادی و تجاری، نمایشگاه‌های بسیار خوبی از کالاهای ایرانی و نمایشگاهای تخصصی ایران در جده و دمام برگزار می‌شد که موردحمایت قرار می‌گرفت و فرصت خوبی بود که راه را برای توسعه روابط تجاری ایران و عربستان هموار می‌کرد. امروز و بعد از این فاصله زمانی طولانی، فراهم کردن امکاناتی از این دست اهمیت بیشتری یافته و می‌تواند به آغاز مجدد روابط اقتصادی بینجامد و لازم است که کشور ما در این مسیر گام بردارد.

عربستان بازار خوب تجاری برای ایران

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و قطر گفت: پروژه توسعه اقتصادی عربستان و گام‌های بزرگ این کشور، در رقابت با کشورهایی نظیر امارات و قطر نویدبخش یک بازار تجاری خوب در آینده برای کشورهایی مانند ایران است که تولیدات غنی و متنوع دارند. به گزارش اتاق مشترک ایران و قطر، عدنان موسی‌پور اظهارکرد: در چند سال گذشته هرجا که نام ایران و عربستان در کنار هم می‌آمد، تنش میان دو کشور به ذهن آمده است، ولی امروز باید از زاویه‌ای دیگر به این موضوع نگاه کنیم. عربستان در سال ۲۰۲۱ تقریبا از همه کشورهای دنیا به غیر از ایران، بورکینافاسو و سودان واردات داشت و دلیل این موضوع نیز، سیاست‌های میان دو کشور بوده است. وی افزود: با اعلام رسمی ازسرگیری روابط سیاسی دو کشور، یک سناریو را بررسی و فرض می‌کنیم که راه برای بخش خصوصی و تجارت دو کشور فراهم می‌شود. فراموش نکنیم که تجار در همه جای جهان به دنبال فرصت‌های تجاری نو و بکر هستند و به طور حتم همین حالا در عربستان هم تجار قوی آن کشور به دنبال فرصت‌های تجاری ناب در ایران هستند و این، نگاه حرفه‌ای در تجارت است. موسی‌پور تصریح کرد: استفاده به‌موقع از فرصت‌های تجاری و به دنبال آن رشد اقتصادی هر کشور، مستلزم ایجاد زیرساخت مناسب و اتخاذ تصمیمات صحیح و به موقع توسط نهادهای حامی تجارت در هر کشور است. درحال‌حاضر که رابطه سیاسی بین ایران و عربستان رو به بهبود است، وقت آن است که از فرصت‌های تجاری بین دو کشور استفاده کنیم.

بررسی صمت از نگرانی تجار درباره وضعیت منابع ارزی

ناترازی تجاری با پیمان پولی برطرف نمی‌شود

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

یکی از راهکارهای جدی دولت سیزدهم برای مقابله با مسئله کمبود منابع ارزی و محدودیت انتقال دلار در فعالیت‌های تجاری، اجرای پیمان‌های پولی با برخی از کشورهای منطقه است. دولت در سال گذشته اعلام کرد زیرساخت‌های فنی بانکی اجرای این پیمان‌ها فراهم شده و تجار می‌توانند از مزیت تجارت در زیر سایه پیمان‌های پولی بهره‌مند شوند. حال برخی از تجار و فعالان بازرگانی، از نبود توازن در تجارت با کشورهای هم‌پیمان گلایه دارند. آنها معتقدند اجرای پیمان‌های پولی، تا به امروز منفعتی یک سویه برای کشورهای مقابل داشته و کالاها را در ازای دریافت ارز ملی خود به ایران صادر کرده‌اند. در حالیکه ایران نتوانسته به همان میزان سهم صادراتی از بازار کشورهای طرف معامله کسب کند. بنابراین ایران هنوز نتوانسته در بستر پیمان‌های پولی، صادرات غیرنفتی خود را افزایش دهد که مسئله‌ای قابل توجه است. بعضی از تجار نیز بر این باورند... ذخایر ارزی ایران برای انجام فعالیت با ارزهای ملی مشترک کافی نبوده و در اصل هنوز با مشکل تامین منابع ارزی مواجهیم. عدم توازن در فعالیت‌های بازرگانی و منفی بودن تراز تجارت ایران از یک سو، مسئله تامین شدن منافع یک‌جانبه و عقب‌ماندن ایران از درآمدزایی در عرصه‌های تجاری از سویی دیگر از جمله موارد بحث برانگیز در تجارت کلان امروز است. چرا که در صورت ادامه یافتن این وضعیت، در اصل ایران بازنده بازی پیمان‌های پولی و تامین‌کننده منافع یک‌سویه کشورهای مقابل خواهد شد. باید دید دولت چه راهکاری را جهت جلوگیری از استمرار این روند و ایجاد تعادل و موازنه در فعالیت‌های تجاری، به‌کار خواهد گرفت. صمت در این‌باره با کارشناسان و فعالان تجاری به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین اهداف پیمان‌های پولی، افزایش حجم تجارت میان کشورهای هم‌پیمان است. هدف این پیمان‌ها، تامین ارز در کشور نیست؛ بنابراین نمی‌توان دنبال راهکار کوتاه‌مدت برای تامین منابع ارزی کشور بود

نگرانی بابت ذخیره‌های ارزی

پس از وضع تحریم‌های بین‌المللی علیه روسیه، فرصت مناسبی برای حضور ایران در بازارهای این کشور شکل گرفت. اما ایران به دلیل ضعف‌های مختلف در حوزه‌های تولید، حمل‌ونقل، لجستیک و... نتوانست از این فرصت طلایی تجارت بهره‌مند شود. در سال گذشته با آغاز رایزنی‌ها برای اجرای پیمان پولی دو جانبه میان ایران و روسیه، گمانه‌زنی‌ها حاکی از آن بود که ایران می‌تواند سهم خود را از بازارهای روسیه افزایش دهد. حال پس از گذشت چند ماه از اجرای این پیمان، به نظر می‌رسد هنوز کفه ترازوی تجارت با روسیه، از سمت ایران سنگین نیست. به گزارش ایلنا، کامبیز میرکریمی، نایب رئیس اتاق مشترک ایران و روسیه در رابطه با مشکلات تجارت با کشور روسیه گفت: حدود ۲۳۰ تا ۲۷۰ میلیارد دلار در بازار روسیه پول جابه‌جا می‌شود که سهم ایران تا ۲ سال گذشته زیر ۵۰۰ میلیون دلار بود اما بعد از امضای موافقت‌نامه تجارت آزاد بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا سهم ایران از بازار این کشور افزایش یافت. با این حال واردات از روسیه همواره ۳ تا ۴ برابر بیشتر از صادرات ما به این کشور است. از این‌رو تجارت دو کشور تراز نیست و همین موضوع استفاده از پول ملی را تضعیف کرده است. باوجود ایجاد رابطه بانکی بین دو کشور و تهیه شدن سازکارهای مناسب برای انجام تجارت با ارز ملی مشترک، روبل به میزان نیاز فعالیت‌های وارداتی در کشور موجود نیست. با استمرار این رویه، مجبوریم به سراغ ارزهای جایگزین برویم. اما اگر به سمت تجارت دو طرفه هدایت و صادرات ایران تشویق شود، نیاز به ارزهای دوم نخواهیم داشت چراکه روبل مورد تایید تجار ایرانی قرار گرفته و در بازار ثبات نسبی دارد.

برای ارزیابی عملکرد، زود است

جمشید عدالتیان، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت، ابتدا به تشریح شرایط فعلی منابع ارزی ایران برای تجارت با کشورهای هم‌پیمان پرداخت و گفت: برخی از تجار درباره ذخایر ارزی و منفی بودن تراز تجارت ایران نگرانی‌هایی دارند که بررسی کردن آنها حائز اهمیت است. ایران طی چند مدت گذشته چند پیمان پولی با کشورهای مهمی مانند چین و روسیه منعقد کرده که این پیمان‌ها در حال اجرا هستند. براساس آمارهای موجود، ذخایر ارزی ایران برای مبادله با ارز رسمی کشور چین، مناسب بوده و پاسخگوی نیاز وارداتی کشور است. در رابطه با تجارت با کشور روسیه نیز بخش زیادی از واردات ایران از این کشور نبوده و به نظر می‌رسد به حجم زیادی از روبل نیازمند نباشیم. اما به طور کلی، برای ارزیابی عملکرد پیمان‌های پولی، کمی زود به نظر می‌رسد.

وی تصریح کرد: یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین اهداف پیمان‌های پولی، افزایش حجم تجارت میان کشورهای هم‌پیمان است. هدف این پیمان‌ها، تامین ارز در کشور نیست؛ بنابراین نمی‌توان دنبال راهکار کوتاه‌مدت جهت تامین منابع ارزی کشور بود. شاید در ابتدای اجرای پیمان‌های پولی به دلیل فراهم نبودن برخی بسترهای تجارت، شاهد عدم توازن و یا منفی بودن تراز تجارت باشیم اما ثبات در تجارت، امری بلندمدت است. بنابراین باید صبر داشت و با فراهم کردن زیرساخت‌های مناسب توسعه تجارت، در بلندمدت پیمان‌های پولی و تاثیر آن در امور بازرگانی و اقتصادی کشور را ارزیابی کرد.

▣ توسعه صادرات در بستر پیمان‌های پولی

عدالتیان در ادامه صحبت‌های خود، بروز تاثیر پیمان‌های پولی را در بلندمدت دانست و ادامه داد: همان‌طور که پیش‌تر عنوان شد، برای دست‌یابی به توازن در فعالیت‌های تجاری و همچنین توسعه صادرات، باید زیرساخت‌ها و بسترهای مناسب آن را فراهم کنیم. همچنین باید برنامه‌ریزی‌های جدی و کارآمد برای دست‌یابی به اهداف تجاری مدنظر داشته باشیم. چراکه هدف اصلی پیمان‌های پولی، تحقق ثبات و تعادل در بازه زمانی بلندمدت است. تسهیل تبادلات مالی و ارزی میان دو کشور از عملکردهای اصلی پیمان‌های پولی است و باید از این ابزار در راستای افزایش صادرات و برنامه‌ریزی‌های مربوط به آن استفاده کرد. در غیر این صورت، پیمان‌های ارزی برای ما فایده‌ای نداشته و می‌توان گفت هیچ منفتی نصیب ایران نشده است. این فعال تجاری خاطرنشان کرد: تنها اجرای پیمان‌های پولی، برای ایران توسعه صادرات را به همراه نخواهند داشت. برگزاری نشست‌های دوگانه، بازارسنجی و بازاریابی در کشورهای مقصد و انجام برنامه‌ریزی‌های این‌چنینی از جمله ارکان رشد تجارت است. این اقدامات باید پیش از این برنامه‌ریزی و اجرایی می‌شد. با وجود این تاخیر از سوی ایران، هنوز فرصت برای جبران وجود داشته و می‌توان از شرایط تسهیل شده فعلی، نهایت استفاده را کرد. تجار ایرانی نیز تا به امروز از اجرای پیمان‌های پولی با کشورهای منطقه استقبال کرده و از خود علاقه نشان داده‌اند. چرا که یکی از پیامدهای جدی این پیمان‌ها، کاهش هزینه‌های تجارت است؛ از این رو باید با تدوین سازکارهای مناسب بتوانیم فعالیت‌های بازرگانی در بستر پیمان‌های پولی را گسترش دهیم.

ایران در بازارهای جهانی رقبای زیادی دارد و باید برای کسب سهم از سفره صادرات، تلاش کند. تولید محصولات با فناوری بالا، قیمت‌گذاری مناسب و تولید قابل رقابت، از مهم‌ترین راهکارهای توسعه صادرات و از بین رفتن ناترازی تجاری است

جای خالی تولید رقابتی

یدالله صادقی، رئیس اسبق سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت ایجاد توازن در تجارت اشاره کرد و گفت: پس از انعقاد و اجرای پیمان‌های پولی دوجانبه، امیدواری برای افزایش صادرات ایران افزایش یافت. در مدت اخیر نیز برخی افراد به بررسی نتایج این پیمان‌های پولی برای اقتصاد کشور پرداخته‌اند و از حجم کم صادرات ایران در برابر واردات گلایه دارند. نکته مهم اینجاست که باید میان راهکارهای توسعه صادرات و همچنین استفاده از مزایای پیمان‌های پولی و ایجاد توازن در تجارت تفاوت قائل شد. بی‌تردید استفاده از مسیری که بتواند تبادلات مالی ایران را افزایش داده و از موانع تجارت با جهان بکاهد، به رشد صادرات کشور کمک خواهد کرد اما رشد صادرات به مولفه‌های دیگری نیز وابسته است که نباید از آنها غافل شد. یکی از ارکان تاثیرگذار بر صادرات، وجود تولیدات باکیفیت و دارای مزیت رقابتی است. این کارشناس تجارت تصریح کرد: به منظور بهبود وضعیت صادرات، باید تمرکز خود را بر تقویت بخش تولید معطوف کنیم. افزایش کیفیت محصولات تولیدی چه برای مصرف عام در داخل و چه برای صادرات، یکی از پایه‌های اصلی گسترش صادرات است. همچنین قیمت‌گذاری مناسب و ایجاد مزیت رقابتی برای حضور در بازارهای جهانی، از دیگر ارکان توسعه تجارت خارجی است. برای گسترش صادرات و افزایش درآمدهای ارزی نباید تنها به مسائلی همچون پیمان‌های پولی بسنده کنیم. رفع مشکلات و فراهم‌کردن زمینه‌های تجارت، از الزامی‌ترین اقدامات است. پیمان‌های پولی دو یا چندجانبه تنها روند تجارت را تسهیل و از موانع می‌کاهند.

▣ قدرت دلار پابرجاست

صادقی در ادامه صحبت‌های خود به تاثیر اجرای پیمان‌های پولی بر تجارت خارجی ایران اشاره کرد و در این‌باره گفت: ایران طی سال‌های گذشته به دلیل تحریم‌های بین‌المللی برای تبادلات مالی خود با موانع بسیاری مواجه بوده است. اجرای پیمان‌های پولی تا حدی می‌توانند مشکلات مربوط به دادوستدهای مالی را برای کشور برطرف کنند اما نباید فراموش کرد همچنان دلار بیشترین سهم تسویه حساب تجارت جهانی را دارد و جزو مهم‌ترین و قدرتمندترین ارزهای جهانی محسوب می‌شود. از سویی دیگر سهم ارزهایی که قرار است در پیمان‌های پولی مبادله شوند، کمتر از ۱۰ درصد حجم مبادلات جهانی را تشکیل می‌دهند. بنابراین نمی‌توان به طور کامل دلار را از فعالیت‌های تجارت خارجی ایران حذف کرد. با این حال، اجرای پیمان‌های پولی با کشورهای منطقه می‌تواند شروع خوبی برای هموارسازی مسیر تجارت برای ایران در شرایط تحریمی باشد. رئیس اسبق سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران در ادامه خاطرنشان کرد: ایران در بازارهای جهانی رقبای زیادی داشته و باید برای کسب سهم از سفره صادرات، تلاش کند. تولید محصولات با فناوری بالا، قیمت‌گذاری مناسب و تولید قابل رقابت، از مهم‌ترین راهکارهای توسعه صادرات و از بین رفتن ناترازی تجارت است. ابزارهایی مانند پیمان‌های پولی، تنها مسیر صادرات را هموارتر می‌کنند.

▣ ثبات در تولید نداریم

صادقی، تاثیر تحریم‌ها بر واردات را نیز پررنگ توصیف کرد و در این‌باره گفت: در برخی از حوزه‌های تولیدی مانند لبنیات و محصولات کشاورزی، شرایط بهتری از نظر کیفیت و تیراژ تولید نسبت به سایر بخش‌های تولیدی داریم. از این‌رو امید به صادرات این کالاها بالاست اما همچنان شاهد ارزآوری جدی محصولات مذکور نیستیم. دلیل اصلی این اتفاق، مستقل نبودن زنجیره تولید محصولات لبنی و کشاورزی است. به عنوان مثال برای تولید محصولات لبنی و زیرمجموعه‌های آن، نیاز به نهاده‌های دامی داریم که این نهاده‌ها وارداتی هستند. وجود نوسانات جدی نرخ ارز، بی‌ثباتی در واردات، وجود مشکلات مربوط به حمل‌ونقل و سایر نقایص این‌چنینی سبب شده تا شرایط تولید در بخش‌های تولیدی غیرمستقل، نابسامان و نامطمئن باشد. وی ادامه داد: مشکلات مربوط به زنجیره تامین، باعث شده حتی پاسخ به نیاز داخلی نیز ثبات نداشته باشد. در چنین شرایطی نمی‌توان انتظار داشت تولیدکننده و یا حتی صادرکننده نسبت به وضعیت موجود اعتماد کرده و صادرات مستمر داشته باشد. در قواعد تجارت جهانی، اگر فعال بازرگانی نتواند به تعهدات خود عمل کند باید غرامت این تخلف را بپردازد. هیچ‌یک از تجار ایرانی علاقه‌ای به پرداخت این هزینه‌های سنگین ندارند از این رو ترجیح می‌دهند تا صادرات مستمر و برنامه‌ریزی بلندمدت در این‌باره نداشته باشند. این یک ایراد جدی است که باید مسئولان دولتی به آن توجه داشته باشند. چراکه ثبات‌بخشی به اقتصاد، وظیفه اصلی دولت است.

سخن پایانی

توجه به ظرفیت‌های تجارت در منطقه از ارکان اصلی برنامه‌ها و تلاش‌های هیات تجاری دولت سیزدهم در سال گذشته بود. پیگیری برای عضویت در اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای، اجرای پیمان‌های پولی و نشست‌های چندجانبه، گواه این نگرش تجاری بودند. هنوز هم برخی از رسانه‌ها، اجرای پیمان پولی با کشورهایی مانند روسیه و چین را دلارزدایی موقت ایران از تجارت خارجی خود دانسته و به آن مفتخرند. اما واقعیت اینجاست دلار هنوز در عرصه دادوستدهای جهانی می‌تازد و راهی طولانی برای کم‌اثر کردن این ارز در اقتصاد ایران وجود دارد.

از سویی دیگر نگرانی بابت منفی بودن تراز تجارت ایران و واردات از کشورهای هم‌پیمان منطقه‌ای، می‌تواند زنگ هشداری جدی را به صدا درآورد. چراکه اگر برنامه‌ای صادراتی برای ورود پرقدرت به بازارهای منطقه نداشته باشیم، نه‌تنها از پیمان‌های پولی و سایر تفاهمنامه‌ها بهره‌ای نبرده‌ایم بلکه عرصه را برای استفاده‌های اقتصادی سایر کشورها از فرصت‌های تجاری ایران باز کرده‌ایم. تجارت مجموعه‌ای از فرآیندهای صادرات و واردات است؛ هیچ کشوری بدون برقراری توازن و تعادل میان این دو فعالیت، نمی‌تواند از بحران‌های اقتصادی جان سالم به در ببرد.

یادداشت

پیمان‌های پولی برد-برد تمام شوند

عباس آرگون
فعال تجاری

با اجرای مراحل اولیه پیمان‌های پولی، برخی نگرانی‌ها بابت نبود توازن در تجارت میان ایران و کشورهای هم‌پیمان، شکل گرفت. در رابطه با این نگرانی، باید به بررسی مولفه‌های دخیل در توسعه تجارت و منابع ارزآور کشور توجه کرد. یکی از پارامترهای جدی در بحث تامین شدن منابع ارزی مورد نیاز کشور، وجود توازن در صادرات و واردات است. در رابطه با ارزیابی شرایط فعلی باید به آمار میزان تجارت و وضعیت تراز تجاری ایران با کشورهایی که قصد اجرای پیمان‌های پولی را داریم، توجه کنیم. بدون در دست داشتن اطلاعات درباره جزئیات تجارت ایران و کشورهای هم‌پیمان، نمی‌توان برای توسعه تجارت و استفاده از مزایای پیمان‌های پولی اقدامی مناسب انجام داد. پیمان‌های پولی در ذات، ظرفیت خوبی را برای افزایش صادرات و فعالیت‌های تجاری ایران فراهم می‌کند. کاهش وابستگی تبادلات مالی و امور بازرگانی به دلار، تسهیل مراودات و تسریع تجارت را به همراه خواهد داشت. با اجرای پیمان‌های پولی مسئله تامین منابع ارزی کشور تا حد زیادی برطرف شده و از این رو می‌توان راهکارهای اینچنینی را مثبت ارزیابی کرد. فارغ از مزایا و ابعاد مثبت عنوان شده، اجرای پیمان‌های پولی به‌تنهایی کافی نبوده و باید سایر مولفه‌های اقتصادی را نیز برای ثمردهی موافقتنامه‌ها و پیمان‌های بین‌المللی در نظر داشته باشیم. کنترل تورم داخلی و حفظ ارزش پول، از مهم‌ترین این مولفه‌ها بوده که نباید آن‌ها را نادیده گرفت. تورم داخلی به طور مستقیم بر کیفیت تولید و کمیت صادرات اثرگذار است. از سویی دیگر ما نباید در طی یک سال شاهد افت ۵۰ درصدی ارزش پول خود باشیم. چرا که حفظ پایه پولی، یکی از ارکان مهم استمرار پیمان‌های پولی و استفاده کردن از این تفاهمنامه‌هاست. سایر کشورهای منطقه در چند مدت اخیر با تورمی مشابه تورم ایران مواجه نبوده و به اندازه ریال، ارزش خود را از دست نداده‌اند. این اتفاق می‌تواند در ادامه ضررهای زیادی را بر تعاملات تجاری ایران وارد کند و این موانع در کنار هم، باعث به هم خوردن توازن در تجارت شوند. اگر بین صادرات و واردات توازن برقرار نباشد، دغدغه‌ای جدی شکل خواهد گرفت که این نگرانی صحیح است و محلی از اعراب دارد. زمانیکه میزان صادرات کمتر از واردات باشد، در اصل ارزآوری کشور کمتر از میزان خرج ارز بوده که پس از مدت زمانی کوتاه اقتصاد کشور را به چالش می‌اندازد. در صورت کمبود ارز ورد معامله در پیمان‌های پولی، ناچار به جایگزین ارزهای دیگری هستیم. در اصل مشکل تامین ارز، از ارزی به ارز دیگر منتقل شده و وضعیت اقتصاد کلان رو به بهبودی نرفته است. بنابراین در راستای رفع این معضل و بهره‌گیری از فرصت‌های پیمان‌های پولی، باید به مولفه‌های زیرساختی و نکته‌های اقتصادی مهم، توجه جدی داشته باشیم. در حال حاضر ایران با دو کشور چین و روسیه قرارداد اجرای پیمان پولی دارد. میزان مبادلات تجاری ایران با روسیه، حجم قابل توجهی نیست اما چین به عنوان یکی از مهم‌ترین شرکای تجاری ایران محسوب شده و تعاملات تجاری و مالی زیادی با این کشور داریم. اگر نتوانیم توازن در تجارت با کشور چین برقرار کنیم، ضعف در تامین منابع ارزی همچنان ادامه‌دار خواهد بود.

به طور کلی، بررسی و ارزیابی تاثیر پیمان‌های پولی در تجارت کلان کشور، کمی زود به نظر می‌رسد. برای به اصطلاح جا افتادن پیمان‌های پولی، زمان لازم است. اما باید برای پایه‌های آن، یک تعریف تجاری و اقتصادی صحیح داشته باشیم که در نهایت، بازی تجارت برای ایران و کشورهای طرف معامله برد-برد تمام شود. از آنجاییکه ایران سالهاست در شرایط تحریمی قرار دارد، نباید توافقنامه‌ها را به گونه‌ای تدوین کنیم که سایر کشورها بتوانند از این شرایط ایران سو استفاده کنند.

گپ‌وگفت

چرا منو رستوران‌ها قیمت ندارد؟

کیمیا ملکی: گزارش‌های به‌دست آمده حاکی از این است که متاسفانه بسیاری از رستوران‌ها یا فروشندگان مواد خوراکی به‌دلیل افزایش هزینه‌ها، قیمت‌های ثابتی را در منو خود ذکر نمی‌کنند.

این موضوع موجب سردرگمی خریداران می‌شود و این ابهام را ایجاد می‌کند که در نهایت باید چه هزینه‌ای را پرداخت کنند. در این شرایط فروشنده تنها یک جواب می‌دهد؛ آن هم این است که چه کالایی نرخ ثابت دارد که حالا لیست رستوران داشته باشد؟ این در حالی است که ماده ۶۵ قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲ برای تخلفاتی چون نصب نکردن برچسب نرخ روی کالا، استفاده نکردن از تابلو نرخ دستمزد خدمت در محل کسب یا حرفه یا درج نرخ به‌نحوی‌که برای مراجعه‌کنندگان قابل‌رؤیت نباشد، جریمه نقدی تعیین کرده است.

در ماده ۶ قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۶۷ نیز مقرره‌ای مشابه قانون نظام صنفی وجود دارد که البته در آن برای جریمه متخلف، مراتب مختلفی در نظر گرفته شده است؛ برای مرتبه اول تذکر کتبی و درج در پرونده واحد، برای مرتبه دوم اخذ جریمه و برای مرتبه سوم قطع ارائه تمامی یا برخی از خدمات دولتی به مدت ۳ تا ۶ ماه و در صورت مصلحت، نصب پارچه به‌عنوان متخلف. در قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۸۸ نیز همین مقررات با بیان دیگری آمده و بر آن تاکید شده است. در ماده ۵ این قانون آمده است تمامی عرضه‌کنندگان کالا و خدمات مکلفند با الصاق برچسب روی کالا یا نصب تابلو در محل کسب یا حرفه، نرخ واحد کالا یا دستمزد خدمت را به‌طور روشن و مکتوب به‌گونه‌ای که برای همگان قابل‌رویت باشد، اعلام کنند. حال جای سوال دارد که چرا باوجود این قوانین باز هم به آشکاری این تخلف صورت می‌گیرد؟

صمت برای رسیدگی بیشتر به موضوع درج نشدن نرخ در منو رستوران‌ها، کافی‌شاپ‌ها و... به گپ‌وگفت با علی‌اصغر میرابراهیمی، رئیس اتحادیه رستوران‌داران و سلف‌سرویس‌های تهران پرداخت. چندی است صمت در این ستون به بررسی مشکلات اصناف یا مردم می‌پردازد و درباره آن با اعضای اتحادیه مربوطه گفت‌وگوی کوتاهی دارد. صفحه تجارت صمت آماده دریافت نظرات فعالان صنفی و انعکاس مشکلات شهروندان است.

◉ چرا نرخ غذا در برخی رستوران‌ها روی منو درج نمی‌شود؟

هیچ رستورانی که تحت نظر اتحادیه باشد، نباید منو بدون نرخ داشته باشد و تا جایی که اتحادیه در جریان است، این تخلف اصلا رخ نداده و حقیقت ندارد. البته واحدهای چلوکبابی، پیتزافروشی و... تحت نظر ما نیستند.

◉ میزان تقاضا به چه صورتی است؟

استقبال مردم از غذای رستورانی بعد از شیوع بیماری کرونا به‌شدت کاهش یافت و در کنار این مسئله افزایش نرخ غذاهای رستورانی هم موجب کاهش ۲۰ تا ۳۰ درصدی تقاضا شد. متاسفانه بسیاری از همکاران ما به‌دلیل مالیات و کاهش تقاضا به سمت مشاغل دیگر رفته‌اند.

◉ دلیل افزایش نرخ غذاها چیست؟ آیا تورم می‌تواند روی این موضوع نیز تاثیرگذار باشد؟

تورم موجود در کشور بر نرخ روغن، برنج، رب گوجه‌فرنگی، انواع ادویه، زعفران و... تاثیر گذاشته و از آنجایی که رستوران‌داران نیز مصرف‌کننده محسوب می‌شوند، باید این مواد اولیه را با نرخ بالا خریداری کنند.

◉ تعیین نرخ غذا در رستوران‌ها به چه صورت است؟

اتحادیه بر عملکرد واحدهای صنفی نظارت دارد. نرخ غذای رستورانی بعد از محاسبه نرخ مواد اولیه باتوجه به فاکتور روز، حقوق کارگر، بیمه، مالیات، ۲۰ درصد سود قانونی و... محاسبه می‌شود.

کاهش قدرت خرید مبل

علیرضا عباسی، رئیس اتحادیه درودگران و مبل‌سازان تهران عنوان کرد: صنعت مبل‌سازی یکی از صنایع پراشتغال است؛ به‌طوری که ۸ تا ۱۰ درصد اشتغال کشور را به خود اختصاص می‌دهد و در صورت حمایت از آن می‌تواند نقش بسزایی در کاهش بیکاری داشته باشد.

به گزارش ایلنا، وی اظهار کرد: ۵ هزار واحد صنفی دارای پروانه عضو اتحادیه صنف درودگران و مبل‌سازان تهران هستند و قرار است حدود ۴ هزار واحد صنفی بدون پروانه نیز ساماندهی شوند. با این تعداد اعضا حدود ۶۰ درصد نیاز کشور توسط استان تهران تامین می‌شود.رئیس اتحادیه درودگران و مبل‌سازان تهران تصریح کرد: صنعت مبل‌سازی با مشکل تامین مواد اولیه دست و پنجه نرم می‌کند. دولت برای تامین مواد اولیه صنایع باید از تولیدکنندگان مواد اولیه حمایت و بر عملکرد آنها نظارت کند.عباسی ادامه داد: برخی از مواد اولیه صنعت مبل‌سازی داخلی است و برخی نیز وارد می‌شود. در حال حاضر ممنوعیت ورود برخی از مواد اولیه باعث ایجاد انحصار و دلالی در تامین مواد اولیه شده که این امر افزایش نرخ و کمبود مواد اولیه را در پی داشته است.رئیس اتحادیه درودگران و مبل‌سازان تهران معتقد است برای رونق تولید باید واردات مواد اولیه و تولید داخلی آن بدون مشکل انجام شود تا مواد اولیه با نرخ پایین به‌دست مصرف‌کننده برسد.عباسی با انتقاد از افزایش نرخ مواد اولیه گفت: افزایش نرخ مواد اولیه باعث شده نرخ محصول نهایی افزایش و قدرت خرید مردم کاهش پیدا کند. این امر میزان فروش را کاهش می‌دهد و تولیدکنندگان مجبور به تعطیلی کارگاه‌های تولیدی هستند.وی با اشاره به کاهش قدرت خرید قشر متوسط و ضعیف گفت: کاهش قدرت خرید باعث شده کارگاه‌های تولیدی به ورشکستگی و تعطیلی کشیده شوند. دولت باید یک فکر اساسی برای تامین مواد اولیه کند تا واسطه‌ها و انحصار حذف شوند.

کمبود و گرانی، دامن بازار شکر را گرفت

سناریوی تکراری توزیع قطره‌چکانی

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

گرانی و نابسامانی در بازار کالاهای گوناگون این روزها تبدیل به قصه‌ای تکراری شده و انگار نقطه پایانی بر این نابسامانی‌ها نیست. در این بازار مکاره هرازگاهی کالایی کمیاب یا در انبارها و پستوها پنهان می‌شود و پس از مدتی می‌توان همان کالا را با قیمتی بالاتر در هر کوچه و بازار یافت؛ مانند سرزمین‌های جادویی که ناگهان با چوبی اسرارآمیز آنچه تاکنون پنهان بوده، پیدا می‌شود. نکته جالب‌توجه اینکه در این بین چشمان برخی از افراد به‌طرز عجیبی همان جنس پنهان‌شده را می‌بینند؛ آن‌هم بدون کم‌وکسری!

این‌بار صحبت از کمبود شکر و جولان دلالان در بازار موادغذایی برای فروش این کالا با قیمتی بالاتر است. به‌نظر می‌رسد این دفعه «چوب جادو» در دست تولیدکنندگان است که بر موج قیمت‌گذاری سوار شده‌اند و مصرف‌کننده راهی جز انتخاب بین خرید گران‌تر یا حذف کالا از سبد مصرفی ندارد.

صحبت از شکر است؛ کالایی استراتژیک که مدت‌ها قبل هشدارهای لازم درباره کمبود آن داده شده بود و مثل همیشه گوش شنوایی نبود. حال بازار مانده و همان سناریوی همیشگی؛ توزیع قطره‌چکانی برای افزایش قیمت! هرچند موضوع کمبود شکر با واکنش‌های مختلف و متناقضی همراه است، اما افزایش قیمت دم خروس بازار است که پنهان‌کردنی نیست.

صمت در این گزارش صحت و سقم موضوع کمبود شکر در بازار را بررسی کرد.

کارخانجات بلاتکلیف هستند و نمی‌دانند کالا باید با چه قیمتی عرضه شود، در نتیجه ترجیح آنها این است که برای جلوگیری از ضرر و زیان کالای خود را دپو کنند

در بهمن ۱۴۰۱ معاون توسعه بازرگانی وزیر جهاد کشاورزی از واگذاری مسئولیت تنظیم بازار قند و شکر به انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر کشور خبر داد. بر این اساس باتوجه به سیاست‌های کلی دولت در جهت کاهش تصدی‌گری و با هدف ساماندهی امور اجرایی صنایع قند و شکر از جمله کنترل قیمت، توزیع و واردات این محصول، تفاهمنامه‌ای بین معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد و انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران به امضا رسید. این تفاهمنامه به‌منظور واگذاری امور اجرایی به بخش خصوصی و استفاده از ظرفیت و توانمندی‌های اتحادیه‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی در کنترل و تنظیم بازار منعقد و بعد از این، مسئولیت امور اجرایی از قبیل برنامه‌ریزی تولید قند و شکر، تنظیم بازار و مدیریت واردات شکر در سطح کشور در چارچوب ضوابط و سیاست‌های ابلاغی وزارت جهاد کشاورزی به انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران واگذار شده است.

انتقاد بنکداران به نحوه توزیع شکر

رضا کنگری، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران با تایید خبر کمبود شکر در بازار به صمت گفت: یکی از مهم‌ترین دلایل مشکل کمبود کالا در بازار، نظام توزیع غلط است. با این هدف که سود ۳ درصدی به بنکداران تعلق نگیرد و محصول مستقیم به‌دست مصرف‌کننده برسد، شکر به فروشگاه‌های زنجیره‌ای داده می‌شود؛ در نتیجه دلالان با هجوم به فروشگاه‌ها، کالایی را که موجودی آن در بازار کم است خریداری کرده و بالاتر از نرخ مصوب راهی بازار می‌کنند.

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران در ادامه افزود: حتی بنکداران توزیع‌کننده قند و شکر که عمده‌فروشان این بازار به‌شمار می‌روند نیز در فهرست خریداران شکر سهمیه‌ای جای ندارند. در این شرایط آنها برای تامین نیاز بازار ناچار به خرید شکر با هر قیمتی از دلالان هستند و در نهایت نیز اصناف به جرم گرانفروشی تنها پاسوز ماجرا می‌شوند.

این فعال بازار گفت: در بهمن ۱۴۰۱ براساس تفاهمنامه‌ای که بین معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد و انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران به امضا رسید، تنظیم بازار قند و شکر به انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر کشور واگذار شد.

وی در ادامه افزود: براساس این تفاهمنامه بار شکر به انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر کشور تحویل می‌شود و در نهایت این انجمن شکر را برای بسته‌بندی و تبدیل به قند به کارخانه‌ها می‌دهد؛ بنابراین زمانی که با کمبود شکر در بازار مواجه می‌شویم این ابهام ایجاد می‌شود که آیا با کمبود واقعی شکر مواجهیم یا شکر در انبار کارخانه‌ها دپو شده و توزیع نمی‌شود؟

کنگری با انتقاد از واگذاری مسئولیت تنظیم بازار قند و شکر به انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر کشور بیان کرد: اگر مسئولیت توزیع این کالای استراتژیک به اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران واگذار شود، قطعا با نظارت بهتر بر بازار می‌توان مانع آشفتگی بازار شد.

شکر ۲۶ هزار تومانی!

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران نوسانات نرخ ارز و مشکلات تخصیص آن را دلیل افزایش نرخ شکر در بازار عنوان کرد و گفت: نرخ هر کیلوگرم شکر اوایل بهمن درب کارخانه ۱۸ هزار و ۱۰۰ تومان و در بازار ۱۹ هزار و ۵۰۰ تومان بود که اکنون به ۲۲ هزار و ۶۰۰ تومان درب کارخانه و ۲۴ هزار تومان در بازار رسیده و براساس آخرین اطلاعات حتی شکر در بنکداری با نرخ ۲۶ هزار تومان نیز یافت نمی‌شود. کنگری ضمن تاکید بر کمبود شکر در بازار اظهار کرد: اتحادیه بنکداران مواد غذایی از بهمن ۱۴۰۱ درباره کمبود شکر در ماه‌های آینده هشدارهای لازم را به دولت داد و با پیگیری موضوع، وزارت جهاد کشاورزی را در جریان امور قرار داد.

وی افزود: چندی پیش وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرد نامه‌ای به اتاق اصناف تهران ارسال و در آن مرقوم شده توزیع شکر به اتحادیه بنکداران واگذار شود، اما هنوز تصمیمات نهایی به اتحادیه ابلاغ نشده است.

به ما مربوط نیست!

اظهارات رضا کنگری، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران در حالی مطرح می‌شود که علیرضا اشرف، رئیس هیات مدیره انجمن صنایع قند و شکر ایران کمبود شکر در بازار را تکذیب می‌کند. این فعال بازار در گفت‌وگو با صمت با تاکید بر تکمیل ظرفیت انبارها گفت: کمبود شکر در بازار به هیچ‌وجه صحت ندارد. شکر به اندازه کافی برای ۶ ماه آینده در انبارهای کشور موجود است و هیچ کمبودی نسبت به نیاز داخل وجود ندارد. هم ظرفیت انبارهای دولتی تکمیل است و هم شکر وارداتی بخش خصوصی در انبارهای کارخانجات موجود است.

وی در پیش‌بینی وضعیت نرخ شکر در سال جاری اظهار کرد: قیمت‌گذاری شکر مانند سایر کالاهای اساسی و استراتژیک برعهده دولت است و انجمن اطلاع و دخالتی در این موضوع ندارد. اتخاذ تصمیمات در حوزه قیمت با کارگروه فنی ستاد تنظیم بازار است و با اعلام نرخ جدید به کارخانه‌ها، تغییر قیمت‌ها در بازار نیز اعمال می‌شود.

اشرف خلاف اظهارات رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران درباره توزیع شکر بیان کرد: توزیع شکر به‌خوبی انجام می‌شود. البته توزیع برعهده دولت است و اعضای انجمن تنها تولیدکننده شکر هستند و در تنظیم بازار نقشی ندارند. تنها در مقطعی در سال‌های قبل مسئولیت تنظیم بازار به انجمن سپرده شده بود.

رئیس هیات مدیره انجمن صنایع قند و شکر ایران در واکنش به صحبت‌های رئیس اتحادیه بنکداران موادغذایی مبنی بر کمبود شکر در بازار اظهار کرد: هر شخصی که این موضوع را بیان کرده خود باید پاسخگو باشد. مسئولیت توزیع شکر برعهده دولت است. انجمن تنها مصوبه دولت را به کارخانه‌ها ابلاغ می‌کند و وظیفه نظارت بر میزان دپو و نحوه توزیع را ندارد. اگر تخلفی وجود داشته باشد باید دولت نظارت کند.

> با این هدف که سود ۳ درصدی به بنکداران تعلق نگیرد و محصول مستقیم به‌دست مصرف‌کننده برسد، شکر به فروشگاه‌ها داده می‌شود

دپو شکر برای جلوگیری از ضرر!

صمت پس از شنیدن جواب رد علیرضا اشرف، رئیس هیات مدیره انجمن صنایع قند و شکر ایران برای پیگیری بیشتر موضوع موجودی شکر و احتمال کمبود این محصول در بازار به سراغ کاوه زرگران، دبیر کانون صنایع غذایی رفت.

کاوه زرگران، دبیر کانون صنایع غذایی خلاف نظر رئیس هیات مدیره انجمن صنایع قند و شکر ایران کمبود شکر در بازار را تایید کرد و عامل این مسئله را تاخیر در ترخیص کالا و انباشت شکر در گمرکات دانست.

دبیر کانون صنایع غذایی به صمت گفت: ما در حوزه غذایی، بارهای زیادی در گمرکات کشور داریم که به‌دلیل مشخص نشدن نرخ عوارض و ارزش افزوده ترخیص کالا، امکان ترخیص آنها وجود ندارد. تا زمانی که وزارت اقتصاد اقدام جدی در این زمینه نکند، شاهد کمبود اقلام غذایی مختلف در بازار خواهیم بود.

▣ تاثیر نرخ ارز

وی درباره دپو شکر در کارخانه‌های تولیدی اظهار کرد: کارخانه‌ها بلاتکلیف هستند و نمی‌دانند کالا باید با چه قیمتی عرضه شود؛ در نتیجه ترجیح آنها این است که برای جلوگیری از ضرر و زیان، کالای خود را دپو کنند و پیرو این شرایط در حال حاضر همه کارخانه‌ها دچار کاهش میزان تولید شدند؛ هرچند تقاضای خوبی نیز برای تولیدات وجود ندارد.

▣ بازار در بلاتکلیفی

زرگران ضمن تاکید بر اینکه نابسامانی‌ها در گمرک مشکلات بسیاری را در بازار ایجاد می‌کند، افزود: با اجرایی شدن بخشنامه‌های جدید دولت برای سال ۱۴۰۲ اگر قرار بر افزایش نرخ باشد، قطعا شاهد افزایش قیمت بیش از ۱۰ درصدی خواهیم بود. همچنین تغییر نرخ عوارض گمرکی از ۱ به ۴ درصد و ارزش افزوده از ۱ به ۹ درصد قطعا تاثیرات خود را خواهد گذاشت. البته هنوز هم نرخ عوارض گمرکی و ارزش افزوده ۱۴۰۲ مشخص نیست، اما قطعا با افزایش این ارقام شاهد تغییر نرخ کالاها خواهیم بود.

▣ کمبود شدید کالاها در بازار!

دبیر کانون صنایع غذایی در واکنش به صحبت‌های رئیس اتحادیه بنکداران موادغذایی تهران مبنی بر افزایش نرخ شکر در بازار گفت: من نمی‌خواهم وارد جزئیات بازارها شوم، اما به‌طور کلی می‌توانم بگویم از ابتدای سال مشکلات گمرکی کمبودهایی را در بازار ایجاد کرده و اگر رویه فعلی ادامه داشته باشد در سطح بازارها با کمبود شدید کالا مواجه خواهیم شد.

سوابق خوب اتحادیه بنکداران در توزیع

علی توسطی، رئیس اتاق اصناف تهران نبود رقابت را عاملی برای افزایش رانت دانست و در گفت‌وگو با صمت گفت: حاکمیت رویه ضدرقابتی بر بازار همیشه موجب ایجاد رانت می‌شود. شبکه توزیع مویرگی باید برای همه کالاها بدون دخالت، با نظم خاص خود پیش برود. مانند بسیاری از کالاها که از مرحله تولید تا توزیع آن نظم خاصی دارد. در واقع هر زمان که رویه‌های ضدرقابتی حاکم شود، شاهد اختلال در چرخه تولید تا توزیع خواهیم بود.

وی درباره توزیع شکر از طریق اتحادیه بنکداران مواد غذایی اظهار کرد: تجربه ثابت کرده اتحادیه بنکداران مواد غذایی در توزیع انواع محصولات غذایی کار خود را به‌خوبی انجام می‌دهد. اگر در زمینه شکر نیز انحصارزدایی شود، اتحادیه باتوجه به سوابق و توان بالا در انتقال کالا، بازاریابی و بازارسازی می‌تواند شکر را به بهترین نحو به دست مصرف‌کنندگان برساند. برای مثال در روزهای پایانی سال ۱۴۰۱ شاهد سپردن بازار میوه شب عید به بخش خصوصی بودیم که باوجود موانعی که در این مسیر قرار داشت، اتفاقات خوبی رخ داد.

▣ اعتماد کنید

رئیس اتاق اصناف تهران با اشاره به اینکه سپردن مسئولیت توزیع شکر به اتحادیه بنکداران مواد غذایی باری را از شانه دولت برمی‌دارد، افزود: امیدواریم در زمینه توزیع شکر دولت به بخش خصوصی اعتماد کند. هر زمان که این اعتماد نتیجه بدی داشت، دولت می‌تواند رویه را تغییر دهد.

سخن پایانی

مشکل از توزیع است؛ جمله‌ای مشترک میان بسیاری از فعالان بازار که هر بار درباره یک کالا بیان می‌شود. این جملات تکراری باید به چه روشی بیان شود تا فکری به حال آن کنند. اصلا گره کور نظام توزیع به‌دست چه کسی باز می‌شود؟ شیوه مدیریت بازار چه زمانی قرار است اصلاح شود؟ کمبود و گرانی شکر در حالی جریان دارد که شکر صنف و صنعت و شکر مصرف خانوار به‌واسطه چرخه‌ای که در بازار وجود دارد در نهایت به مصرف خانوار می‌رسد. در واقع در نهایت دود این موضوع به چشم مردم می‌رود؛ بی‌آنکه سایرین به نتیجه آن فکر کنند.

صمت پیگیری‌های لازم را برای صحت و سقم موضوع کمبود شکر و گرانی آن در بازار انجام داد؛ به امید آنکه مسئولان لختی درنگ کنند و تدبیری بیندیشند.

نیمی‌از مشترکان آب تهران پرمصرف هستند

به‌گفته سخنگوی صنعت آب، ۵۵ درصد مشترکان تهرانی در رده پرمصرف (مصرف یک تا ۲ برابر الگو) قرار دارند و همین امر باعث افزایش ۸۰ لیتری سرانه آب شرب تهران نسبت به الگو شده است، بنابراین وزارت نیرو تمرکز ویژه‌ای روی کاهش این سهم دارد.به‌گزارش ایرنا، فیروز قاسم‌زاده افزود: تامین آب شرب کلانشهر تهران باتوجه به کاهش ذخایر سدهای تامین آب شرب تهران در سنوات اخیر، به‌عنوان یکی از موضوع‌های مهم در دستور کار وزارت نیرو است. وی ادامه داد: بر همین اساس، اقدام‌های سازه‌ای و غیرسازه‌ای مختلفی در این ارتباط طراحی شده و در حال اجرا است. سخنگوی صنعت آب خاطرنشان کرد: مدیریت شرب تهران به‌ویژه در شرایط پیک مصرفی در تابستان پیش‌رو نیازمند همراهی جدی مردم عزیز پایتخت است. قاسم‌زاده گفت: سال گذشته همراهی خوب مردم و نیز اقدام‌های بازدارنده انجام‌گرفته از سوی شرکت آب و فاضلاب باعث شد تا درصد مشترکان بدمصرف شهر تهران (مصرف بیش از ۲ برابر الگو) از ۵ درصد به زیر ۴درصد کاهش یابد و امید است تداوم این موضوع باعث شود که رده بدمصرفی در تهران به‌طور کامل حذف شود. وی ادامه داد: باتوجه به اینکه حدود ۵۵ درصد مشترکان تهرانی در رده پرمصرف (مصرف یک تا ۲ برابر الگو) قرار دارند و همین امر باعث افزایش ۸۰ لیتری سرانه آب شرب تهران نسبت به الگو شده، بنابراین وزارت نیرو تمرکز ویژه‌ای روی کاهش این سهم دارد و اقدام‌های جدی در این‌باره در دست پیگیری است. سخنگوی صنعت آب گفت: امید است با تداوم تلاش عمومی برای مصرف بهینه آب، این امر محقق شود.

در گفت‌وگوی صمت با یک کارشناس آب بررسی شد

مهاجرت اقلیمی، زاییده مدیریت نکردن منابع آب

حمیدرضا رمضانی، کارشناس آب در گفت‌وگو با صمت می‌گوید: در ایران استان‌ها هر کدام مشکلات خاص خودشان را دارند،اما وقتی به یک‌باره استانی مانند گیلان که پرآب‌ترین استان ایران است، با حجم انبوه مهاجرت از استان‌های خشک و کویری و به‌ویژه استان اصفهان مواجه می‌شود، استان مقصد تاب‌آوری این میزان جمعیت را نخواهد داشت. امکانات استان گیلان به تناسب نرخ جمعیت خود استان تعریف و تهیه شده و اینجا است که کمبود امکانات برای این حجم و سیل جمعیت می‌تواند موجب نارضایتی و تنش میان ساکنان و مهاجران شود. در چنین مواقعی، مسائلی از قبیل بزه اجتماعی، امنیت اجتماعی، اشتغال، امنیت پایدار غذایی، زمین‌خواری، کوه‌خواری، فساد، رانت‌خواری و درگیری‌ها به اوج خود می‌رسد.
مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

در یک نمونه بسیار کوچک از تبعات مهاجرت اقلیمی می‌توان به تغییر کاربری ۴ میلیون هکتار اراضی کشاورزی و مراتع طی ۲۰ سال اخیر یا سالانه به ورود ۳۰۰ هزار مهاجر اقلیمی از دیگر استان‌ها به استان تهران اشاره کرد

کامیار فکور
editor@smtnews.ir

◉ شرایط میزان بارش در ایران به چه صورت است؟

کشور ایران در زمره کشورهای به‌نسبت کم‌بارش دنیا است. البته نه به این معنا که همه ۳۱ استان ایران به‌تمامی کم‌بارش باشند، بلکه استان‌هایی مانند گیلان سالانه با بارش بیش از ۱۰۰۰ میلیمتر رکورددار بارش در ایران است و در رتبه دوم استان مازندران با ثبت بارش سالانه حدود ۷۵۰ میلیمتر و در رتبه‌های بعدی استان‌های کردستان و گلستان قرار دارند.

تعدادی از استان‌ها هم با متوسط بارش در حد ۲۰۰ میلیمتر مواجه هستند و استان‌های مرکزی، شرقی و جنوب‌شرق ایران از قبیل اصفهان، یزد، کرمان، سمنان، خراسان‌جنوبی، خراسان‌رضوی، سیستان‌وبلوچستان، فارس، هرمزگان و بوشهر با تراز بارش سالانه بین ۹۰ تا ۱۳۰ میلیمتری مواجه هستند. کاملا گویا است که کشور ایران دارای فقر بارشی است. از طرف دیگر، در مناطق مرکزی ایران ما دارای منابع آب پایدار مانند رودها و رودخانه‌های پرآب نیستیم که همین قضیه به‌شدت بر نابرخوردار بودن استان‌های نام‌برده از جهت فقر آبی دامن زده است.

همه کارشناسان اذعان به این مهم داریم که باتوجه به شرایط، ایران به‌سمت حرکت به خشکی مطلق است. حتی سازمان ملل متحد هم این پیش‌بینی را داشته است که تا سال ۲۰۴۰ ایران در زمره ۲۰ کشور خشک دنیا جای بگیرد. از طرفی، سوءمدیریت‌ها و تغییر اقلیم دست به‌دست هم و ایران را در آستانه سقوط آبی قرار داده‌اند، در حدی که استان گیلان به‌عنوان پربارش‌ترین استان ایران که تراز بارش سالانه آن هر سال بیش از ۱۰۰۰ میلیمتر بود و رشت به شهر باران معروف است در سال آبی ۱۴۰۱ به‌طورکلی ۴۳۰.۴ میلیمتر بارش داشته است.

البته ناگفته نماند برخورد قهرآمیز با طبیعت مثل تخریب جنگل‌ها، تولید کربن، استفاده از سوخت‌های فسیلی، گسترش بی‌رویه شهرسازی و... تاثیر بسزایی بر افت بارش‌ها گذاشته؛ به‌حدی که طی ۵۰ سال اخیر، بارش‌های استان‌های گیلان، مازندران و گلستان بیش از ۳۰ درصد افت کرده است.

◉ آیا نمی‌توان با همین مقدار آب، چرخه زندگی را در این مناطق فعال کرد؟

به‌طورقطع چنین امکانی میسر است، همان‌طور که در صده‌ها و هزاره‌های قبل، نیاکان ما در مناطق خشک و نابرخوردار با اختراع بزرگ بشریت یعنی قنات یا همان کاریز توانستند پایه‌گذار بزرگ‌ترین تمدن‌های بشری باشند و در آن مناطق، از کشاورزی خوب و عالی بهره می‌بردند، اما اگر امروزه ما با ابربحران آبی مواجه شده‌ایم به مدیریت نکردن منابع آب در ایران برمی‌گردد. همین امر در بسیاری از استان‌ها؛ موازنه قدرت، امنیت، اشتغال، غذا و ثروت را بر هم زده و موجب شده است که خیلی از هموطنان ما از سر جبر مجبور به مهاجرت شوند که امروز از این پدیده به‌عنوان مهاجرت اقلیمی یاد می‌کنند.

◉ در حال حاضر در چه استان‌هایی در ایران پدیده مهاجرت وجود دارد و چه ارتباطی میان مهاجرت و بحران آب این استان‌ها دیده می‌شود؟

از مجموع ۳۱ استان ایران حداقل در ۲۰ استان سیستان‌وبلوچستان، خراسان‌جنوبی، خراسان‌رضوی، خراسان‌شمالی، یزد، کرمان، اصفهان، فارس، سمنان، خوزستان، بوشهر، ایلام، کرمانشاه، لرستان، مرکزی، قزوین، قم، آذربایجان‌شرقی و آذربایجان‌غربی مهاجرت به دیگر استان‌ها زیاد شده است. دقیقا همین استان‌هایی که دارای مهاجرت گسترده هستند، دارای مشکل کم‌آبی جدی بوده‌اند. مضاف بر اینکه، این استان‌ها به‌شدت دارای فرونشست زمین هستند که می‌توان نتیجه گرفت، بی‌آبی یا کم‌آبی در این استان‌ها ریشه در دهه‌های قبل دارد و کم‌آبی موجب شده است، مردم به‌سمت برداشت آب از منابع زیرزمینی روی آورند.

امروزه تمام این استان‌ها بلااستثنا دارای فرونشست‌های طولی و نقطه‌ای بسیاری هستند که در بیشتر مناطق و دشت‌های این استان‌ها، دیگر قابلیت ادامه زندگی وجود ندارد که می‌توان به فرونشست‌های وحشتناک زمین در استان اصفهان و در دشت‌های مهیار، نجف‌آباد، طاهرآباد‌کاشان، ورزنه، شاهین‌شهر، زواره و زاویه اشاره کرد.

سکونت در این مناطق به‌خاطر فرونشست زمین با مشکلات جدی همراه شده است و به‌همین دلیل، افراد از صبر و تحمل و تاب‌آوری لازم برخوردار نیستند و مهاجرت می‌کنند. این نوع مهاجرت، بدترین و آسیب‌پذیرترین نوع مهاجرت در دنیا است.

◉ چنین مهاجرت‌هایی چه تبعاتی به‌همراه دارد؟

در ایران استان‌ها، هر کدام مشکلات خاص خودشان را دارند،اما وقتی به یک‌باره استانی مانند گیلان که پرآب‌ترین استان ایران است، با حجم انبوه مهاجرت از استان‌های خشک و کویری و به‌ویژه استان اصفهان مواجه می‌شود، استان مقصد، تاب‌آوری این میزان جمعیت را نخواهد داشت. امکانات استان گیلان به‌تناسب نرخ جمعیت خود استان تعریف و تهیه شده و اینجا است که کمبود امکانات برای این حجم و سیل جمعیت می‌تواند موجب نارضایتی و تنش میان ساکنان و مهاجران شود. در چنین مواقعی، مسائلی از قبیل بزه اجتماعی، امنیت اجتماعی، اشتغال، امنیت پایدار غذایی، زمین‌خواری، کوه‌خواری، فساد، رانت‌خواری و درگیری‌ها به اوج خود می‌رسد و عرصه بر جامعه استان‌های میزبان تنگ می‌شود. در یک نمونه بسیار کوچک از تبعات مهاجرت اقلیمی، می‌توان به تغییر کاربری ۴ میلیون هکتاری اراضی کشاورزی و مراتع در ۲۰ سال اخیر یا سالانه به ورود ۳۰۰ هزار مهاجر اقلیمی از دیگر استان‌ها به استان تهران اشاره کرد.

◉ در این راستا چه اقداماتی باید در دستور کار قرار بگیرد؟

مسئولان باید بحث کمبود آب و راه‌حل‌های موجودی که در جهان به‌خوبی تجربه شده است، مانند بازچرخانی آب‌های خاکستری را جدی بگیرند تا بتوانند کمبود منابع آبی را جبران و به‌سرعت در تمام شهرهای ایران اجرایی کنند، اما از آنجایی که همیشه مافیای آب در ایران حرف‌ها برای گفتن داشته و دارد، باز شاهد هستیم که در کشور به آنچه باید پرداخته می‌شد، یعنی بازچرخانی پرداخته نشد و آنچه ابدا نباید پرداخته می‌شد، یعنی انتقال آب بین‌حوضه‌ای پرداخته شد. به‌عنوان راهکار باید به روش‌های دیگری از جمله اصلاح الگوی کشت و الگوی مصرف، اعمال قانون آب مجازی و خاک‌ورزی اشاره کرد.

◉ عدم‌برخورداری از سند آمایش‌سرزمین چقدر بر ایجاد مشکلات آبی در ایران تاثیر گذاشته است؟

عدم‌برخورداری از سند آمایش‌سرزمین و همچنین برخوردار نبودن از سند افق چشم‌انداز توسعه موجب بی‌ثباتی اجتماعی و اقتصادی در ایران شده است، به‌طوری که امروزه شاهد هستیم از ۳ دهه قبل به این طرف آب برترین صنایع دنیا مانند صنایع فولادی، کاشی و سرامیک، نیروگاهی، خودروسازی، صنعت کشاورزی ناهمتراز و... در خشک‌ترین و نابرخوردارترین استان‌های ایران به خدمت گرفته و به‌دلیل نیاز بیش از حد آبی این صنایع از یک‌سو و عدم‌برخورداری منابع آب پایدار در فلات ایران از سوی دیگر، این صنایع عظیم مجاب به برداشت آب از سفره‌های آب زیرزمینی شده‌اند. نتیجه کار این شده که از مجموع ۳۱ استان ایران، ۳۰ استان به‌دلیل برداشت بدون مطالعه و باری به هر جهت آب از آبخوان‌ها، دچار مرگ آبخوان شده‌اند. این رویه نتیجه عدم‌برنامه‌ریزی در ایران است.

از طرفی، براساس بررسی‌های به‌عمل‌آمده، بیش از ۸۰ درصد همین مقدار روستاهای باقیمانده، دیگر روستا به معنی واقعی کلمه نیستند، بلکه به مدد برخی زمین‌خواری‌هایی که انجام گرفته، روستاهای گذشته، امروز تبدیل به شهرک‌هایی شده‌اند که برای خوش‌نشینی شهرنشینان طراحی شده و اگر این روند ادامه یابد، ایران را در سراشیبی بحران‌های زیست محیطی قرار خواهد داد.

◉ تجربه برنامه‌ریزی برای جلوگیری از سیل مهاجرتی در دیگر کشورها چگونه بوده است؟

کشورهای نظیر ژاپن، سوئیس، آلمان، فرانسه، ایتالیا، کره‌جنوبی، سوئد، کانادا و... با ایجاد بسته‌های تشویقی به‌صورت واگذاری اراضی فقط برای کشاورزی، بیمه کشاورزی، وام بدون بهره بلندمدت، کشت گلخانه‌ای، در اختیار قرار دادن ماشین‌آلات کشاورزی، واگذاری کود و سموم و... مردم را ترغیب و تشویق به زندگی در روستاها می‌کنند.

همچنین، مولدسازی روستایی در دستور کار دولتمردان این کشورها است، اما شوربختانه در ایران و در بعد از انقلاب، دولتمردان با ایجاد سیاست‌های غلط، عامدانه به‌سمت نابود کردن روستاها و به‌سمت نابودی کشاورزی روستایی و صنایع روستایی و صنایع‌دستی و هنرهای درآمدزای روستایی گام برداشتند و از طرفی، با ایجاد و احداث شهرهای جدید بی‌کیفیت و بدون زیرساخت در همه استان‌ها در عمل مردم را به‌سمت شهرنشینی سوق دادند و سنگ‌بنای نابودی روستا و کشاورزی را بنا نهادند. از طرفی، برخی فرمانداری‌ها با حمایت محض از شوراهای روستایی، اراضی روستایی را به اسم جوانان روستا، اما به کام شهرنشین‌ها بین شهرنشین‌ها تقسیم کردند و ایران را به‌نابودی کشاندند. همین سیاست‌های غلط موجب این شده که طی ۴ دهه اخیر در ایران بیش از ۱۳۰ میلیارد مترمکعب آب از سفره‌های آب زیرزمینی اضافه‌برداشت صورت بگیرد.

حمیدرضا رمضانی

از مجموع ۳۱ استان ایران، ۳۰ استان به‌دلیل برداشت بدون مطالعه و باری به هر جهت آب از آبخوان‌ها دچار مرگ آبخوان شده‌اند

سخن پایانی

در مجموع، برخی نظرهای کارشناسی مبنی بر این است که عدم‌برخورداری از سند آمایش‌سرزمین و همچنین برخوردار نبودن از سند افق چشم‌انداز توسعه منجر به بحران‌های محیط‌زیستی از جمله بحران آب شده است.

در نبود چنین اسناد بالادستی آب، برترین صنایع دنیا مانند صنایع فولادی، کاشی و سرامیک، نیروگاهی، خودروسازی، صنعت کشاورزی ناهمتراز و... در خشک‌ترین و نابرخوردارترین استان‌های ایران به خدمت گرفته شده‌اند و به‌دلیل نیاز بیش از حد آبی این صنایع از یک‌سو و عدم‌برخورداری منابع آب پایدار در فلات ایران از سوی دیگر، این صنایع عظیم مجاب به برداشت آب از سفره‌های آب زیرزمینی شدند. بحران آب خود به‌وجود آورنده پدیده مهاجرت اقلیمی در ایران شده است.

به‌گفته یک کارشناس، برای فائق آمدن بر این بحران به‌عنوان نمونه باید بازچرخانی آب‌های خاکستری را جدی گرفت تا بتوان کمبود منابع آبی را جبران کرد، اما مافیای آب با قدرتی که دارد، یکی از بزرگ‌ترین موانع حل این مشکل است.

یادداشت

ضرورت جلوگیری از تلفات آب

زهره میرادی، مدیر دفتر مدیریت مصرف شرکت تامین و تصفیه آب تهران

آنچه در شرکت‌های آب و فاضلاب به‌شکل کلی به‌عنوان «آب بدون درآمد» مطرح می‌شود، دقیق به‌معنای تلفات آب نیست، شاید اندکی بیشتر از یک‌سوم این آب بدون درآمد را به‌عنوان تلفات در نظر بگیریم. «آب بدون درآمد» به تلفات واقعی، تلفات ظاهری و مصارف مجاز بدون درآمد دسته‌بندی می‌شود، همین‌طور که از لفظ آن مشخص است، مصرف آب در این ۳ بخش، درآمدی برای شرکت‌های آب و فاضلاب ایجاد نمی‌کند. تلفات ظاهری، آبی است که هدر نرفته و آب به‌دست مصرف‌کننده رسیده، اما به‌هردلیلی برای شرکت آب و فاضلاب تامین درآمد نداشته است. علت آن می‌تواند به‌خاطر مشترکان غیرمجاز باشد که این آب را مصرف کرده‌اند، اما شرکت قبضی صادر نکرده و درآمدی هم بابت آن نداشته است، همچنین ممکن است دستگاه و تجهیزات اندازه‌گیری شرکت در نقطه‌ای که آب را به مشترک تحویل می‌دهد، خطا داشته باشد یا به‌دلیل خطاهای انسانی حجم کمتری صورت‌حساب شده باشد. از طرفی، شرکت آب و فاضلاب یک‌سری مصارف مجاز دارد که درآمدی از آن آب حاصل نمی‌شود. زمانی که آب وارد تاسیسات می‌شود، باید برای انجام فرآیندها از جمله فرآیندهای تصفیه و شست‌وشوی تاسیسات، مقداری آب مصرف شود که در نهایت تبدیل به درآمد نمی‌شود. مورد بعدی، هدررفت واقعی است؛ این بخش همان آبی است که به‌معنای واقعی هدر می‌رود و می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد. فرآیند تولید و توزیع آب از طریق یک‌سری تاسیسات مکانیکی، ابنیه‌ای مثل مخازن، خطوط انتقال و شبکه انجام می‌شود که تلفات واقعی آب ناشی از ایجاد نشتی در این قسمت‌ها است. البته باید یادآور شد از نظر استانداردهای جهانی بخشی از این هدررفت‌ها اجتناب‌ناپذیر است، به‌طور مثال زمانی که در یک کارخانه کالایی تولید می‌شود، تمام افرادی که در آنجا مشغول هستند، تلاش می‌کنند تلفات و هدررفت منابع را به‌صفر برسانند که این امر چندان میسر نیست. شرکت‌های آب و فاضلاب نیز به‌عنوان تامین‌کنندگان آب نمی‌توانند تلفات را به‌صفر برسانند، اما می‌توانند بخش زیادی از این تلفات را کنترل کنند. کنترل این بخش به‌معنای جلوگیری از نشت آبی است که از تاسیساتی مثل خطوط انتقال و شبکه، ایستگاه‌های پمپاژ و مخازن ایجاد می‌شود. این نشتی‌ها تلفات آبی است که از چرخه توزیع خارج می‌شود و به‌دست مصرف‌کننده نمی‌رسد، گرچه ممکن است، همین آبی هم که تلف می‌شود، به سفره‌های آب زیرزمینی برگردد. طبق استانداردهای جهانی IWA درباره تلفات آب، نحوه اندازه‌گیری و شناسایی محل‌های نشت و راه‌های جلوگیری از آن مشخص است که در ایران نیز مجموعه وزارت نیرو از این استانداردها بهره می‌گیرد. در زمینه کاهش تلفات واقعی آب پیش از هر چیز باید ببینیم کجاها نشت رخ می‌دهد و کدام مخزن و خط انتقال است که نشتی دارد، چرا که این نشتی‌ها به‌چشم دیده نمی‌شوند، در واقع این نشتی‌ها را باید ابتدا شناسایی و سپس با روش‌های فنی مختلف آنها را رفع کنیم. در برخی موارد، باید شبکه‌های توزیع، خطوط انتقال، مخازن و تاسیسات را بازسازی کنیم که هرکدام از اینها در عمل از نظر فنی کار بسیار سنگینی است، همچنین از نظر اقتصادی نیز هزینه زیادی برای این هدف نیاز است، به‌همین دلیل هم هست که برخی کارشناسان این حوزه ممکن است بگویند که هزینه‌های کاهش آب بدون درآمد، مقرون به صرفه نیست. بحث اقلیم تاثیر زیادی بر تلفات واقعی آب ندارد، در واقع این ضعف زیرساخت‌ها و مسائل اقتصادی است که باعث می‌شود در برخی استان‌ها تلفات آب بیشتری داشته باشیم. بسیاری از استان‌ها به‌تناسب تعرفه‌ها پاسخگوی اجرای پروژه‌های کاهش هدررفت آب نیستند. برای الگوبرداری از آنچه در کشورهای مختلف دنیا انجام شده، اقداماتی انجام گرفته و از سمت مجموعه وزارت نیرو تیم‌های کاهش هدررفت طی سنوات گذشته به کشور آلمان، ژاپن و... سفر کردند تا بتوانند با الگوهای مختلف آشنایی پیدا کنند، به‌طور کلی روش‌هایی که استاندارد IWA است، کمابیش در همه جای دنیا پیاده‌سازی می‌شود، اما نکته مهم، توجه به تفاوت در زیرساخت‌ها است. به‌طورمثال، درباره تصفیه‌خانه یا تاسیساتی که ۵۰ سال عمر دارند و هنوز از آن بهره‌برداری می‌کنیم، تنها می‌توانیم در بهینه‌ترین حالت از آنها نگهداری کنیم و نسبت به عملکرد آن کاهش تلفات داشته باشیم، اما زمانی که به کشوری مثل ژاپن نگاه می‌کنید، می‌بینید که زیرساخت‌ها کیفیت بالایی دارند و برای مثال، در بسیاری از موارد از لوله‌های استیل استفاده می‌شود، به‌همین‌دلیل الگوبرداری ما هم باید باتوجه به تاسیسات اینجا انجام شود. نباید از این غافل بود که باوجود تلاش‌های بسیار زیادی که در برخی حوزه‌های کاری مثل نشت‌یابی و رفع نشت خطوط انتقال قطور در سطح کشور شده، متاسفانه این فناوری هنوز به‌شکل یک فناوری قطعی در کشور وجود ندارد و طی سنوات گذشته مجبور به استفاده از فناوری‌های خارج از کشور بودیم، به‌همین‌ترتیب باتوجه به شرایط، از امکان استفاده از دانش و توان پیمانکاران و تجهیزات خارجی بهره‌مند شویم، در واقع اگر ضعف تصمیم‌گیری‌ها، زیرساخت‌ها و کمبود منابع را کنار بگذاریم، مشکلات اجتناب‌ناپذیری وجود دارد که مانعی برای تحقق اهداف کاهش هدررفت آب است، اما به‌طورجدی می‌توان گفت طی سال‌های گذشته در کل مجموعه شرکت آب و فاضلاب کشور، تلاش همگان بر این بوده تا به‌سمتی حرکت کنیم که کمترین میزان تلفات را داشته باشیم، به‌طورمثال در شبکه آب تهران در بسیاری از بخش‌های شبکه، مناطق مجزا پیاده‌سازی شدند که کنترل تلفات آب را با روش‌های مختلف انجام می‌دهند.

یادداشت

مقابله با کم‌آبی فرهنگ‌سازی شود

حسین آخانی
فعال و کارشناس محیط‌زیست

یکی از مشکلات اساسی و چالش‌هایی که ایران با آن دست‌وپنجه نرم می‌کند، کمبود آب است، زیرا ایران از نظر موقعیت جغرافیایی کشوری خشک و نیمه‌خشک محسوب می‌شود و میزان بارندگی و شرایط تبخیری آن نسبت به میانگین جهانی بسیار بالاتر است.

علاوه بر شرایط جغرافیایی خشک، استفاده نادرست از منابع آبی موجب شده است، ایران مشکلات جدی بحران آب را تجربه کند.

ایران دارای اقلیمی گرم و خشک است که هرساله نیز به‌دلیل افزایش گرمایش زمین، گرمای بیشتری را تجربه می‌کند. این تغییرات که باعث مواجهه کشور با افزایش تبخیر و کاهش بارندگی‌ها شده است، می‌تواند کشور را در دل بحران کم‌آبی رها کند.

این امر باعث تامین آب موردنیاز از طریق حفر چاه‌های بی‌رویه و مصرف آب‌های تجدیدناپذیر شده که با کنترل نشدن و مدیریت این امور، آینده‌ای ناخوشایند برای نسل‌های بعد پیش‌بینی می‌شود.

در حال حاضر، بحران کم‌آبی در بسیاری از کشورهای جهان به‌دلیل افزایش گرمایش کره زمین، خشکسالی‌های طولانی‌مدت را رقم زده است و این موضوع تنها به کشور ما اختصاص ندارد؛ اما از این حیث که کشور ما از گذشته در تنش آبی قرار داشته، این بحران باید جدی‌تر مدیریت شود.

بر طبق پیش‌بینی‌هایی که از وضعیت آبی کشور ما صورت گرفته، نباید این حجم از خشکسالی پدید می‌آمد. بخش اندکی از این بحران مربوط به تغییر اقلیم در کشور است؛ اما بخش عمده آن به نحوه بهره‌برداری از منابع آبی و به‌ویژه دخالت در روند طبیعی کشور مربوط است که سدسازی‌های بی‌رویه و عدم مدیریت پروژه‌های انتقال آب از این دسته از دخالت‌ها هستند.

اینکه کشور ما در یک منطقه خشک و کم‌آب قرار دارد، یک واقعیت است. از این‌رو می‌توانند رسانه‌ها کمک کنند که چنین باوری به‌صورت فرهنگ در جامعه جا بیفتد.

ورودی‌های آب کشور به‌صورت سالانه در حال کم شدن است و بارش‌ها بسیار کاهش یافته و این اتفاق در بیشتر مناطق دنیا وجود دارد. در حال حاضر، کمبود آب کل قاره‌های جهان را شامل می‌شود.

در قرن اخیر، استفاده از آب در جهان، به‌دلیل افزونی بیش از ۲ برابری جمعیت در حال افزایش است و باتوجه به شرایط اقلیمی و کاهش بارندگی‌ها و دسترسی به منابع آب شیرین، کل کشورهای جهان با معضل کم‌آبی روبه‌رو هستند.

بحران کم‌آبی در کشورهایی با جمعیت بالا و شرایط آب‌وهوایی خشک جدی‌تر و این امر ممکن است در آینده سبب مهاجرت اجباری میلیون‌ها نفر شود. در کشورهای پیشرفته با مدیریت صحیح منابع آبی و وضع قوانین و مقررات و ارائه راهکارهای مدیریتی، گام‌های موثری در این‌باره برداشته‌اند.

با نگاهی جامع و کلی به ابرچالش آب که باتوجه به تغییرات اقلیمی و گرمایش جهانی همه کشورهای دنیا را درگیر کرده است، درمی‌یابیم که لازم است، بیش‌ازپیش به نحوه درست استفاده از منابع آبی توجه کرد تا به توسعه پایدار رسید.

سیاست‌گذاری‌ها درباره منابع آبی کشور باتوجه به حساسیتی که در حوزه آب وجود دارد، باید خیلی جدی‌تر باشد. در هر صورت، نیاز است مصرف آب مدیریت شود تا دچار بحران نشویم. در این زمینه می‌توانیم بسیار فعال‌تر عمل کنیم. امید است دولت سیزدهم با برنامه‌هایی که در این زمینه دارد، بتواند بسیار موفق عمل کند.

برنامه آبفا برای جلوگیری از جیره‌بندی آب

به گفته مدیرعامل آبفای تهران یکی از چالش‌هایی که با نزدیک شدن به فصل گرما با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنیم، افزایش مصرف آب و احتمال نوبت‌بندی قطع آن در کلانشهری چون تهران است. بین میزان منابع و مصارف ما، باید توازن برقرار باشد که این توازن را باید مردم ایجاد کنند تا به‌وسیله طرح‌هایی که در دست داریم، آب شرب مردم استان تهران را تامین کنیم.

به‌گزارش مهر، محسن اردکانی افزود: مردم با کاهش ۲۰ درصدی مصرف آب ما را در این زمینه یاری کنند و افرادی که بیش از الگوی مصرف که ۱۴ مترمکعب بر ثانیه است، مصرف آب شرب دارند، به زیر الگوی مصرف بیایند. نگرانی در این زمینه وجود ندارد و نوبت‌بندی آب نخواهیم داشت. وی بااشاره به اینکه در پیک مصرف و با نزدیکی به فصل گرم سال، مصرف آب به همان تناسب افزایش پیدا می‌کند، اضافه کرد: در فصول سرد سال، ۳۰ مترمکعب بر ثانیه و در پیک مصرف بین ۴۵ تا ۵۰ مترمکعب بر ثانیه مصرف آب وجود دارد که این بالای الگوی مصرف بهینه است. نسبت به سال گذشته، افزایش مصرفی را پیش‌رو نداشته‌ایم، اما رشد انشعاب وجود داشته است. اردکانی در خاتمه توضیح داد: برنامه و طرح‌هایی برای جلوگیری از نوبت‌بندی آب در تهران وجود دارد، از جمله: تامین آب از برخی منابعی که در دسترس است، در برخی مکان‌ها که باید پرت آب را کاهش داد، آن را کاهش می‌دهیم، همچنین با مدیریت در توزیع، در مکان‌هایی که آب با فشار بیشتری وجود دارد، آن را به محلات کم‌فشارتر انتقال می‌دهیم.

بحران کم‌آبی در کشور از نگاه کارشناسان بررسی شد

پنجه در پنجه خشکسالی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

با بررسی بحران کم‌آبی در کشور درمی‌یابیم که بیش از ۹۰ درصد مناطق ایران با خشکسالی مواجه است. شدت خشکسالی در برخی مناطق زیاد و در برخی مناطق خفیف است. بارش‌ها و سفره‌های آب زیرزمینی نیز وضعیت مناسبی ندارند. از جمله عوامل تاثیرگذار در بحران آب، علاوه بر عوامل طبیعی، رشد روزافزون جمعیت جهان و افزایش مصرف آب، قطع بی‌رویه درختان جنگل‌ها، تغییر اکوسیستم طبیعت، رشد شهرسازی، افزایش صنایع آلوده‌کننده آب، شیوه‌های غیراصولی کشاورزی، احداث سدهای مخزنی و ایجاد دریاچه‌های مصنوعی را می‌توان نام برد که در نهایت، همه این موضوعات نوعی تهدید برای جامعه بشری محسوب می‌شوند.

نرخ فرونشست در ایران ۵ تا ۷ برابر متوسط جهانی است. براساس آخرین داده‌های شرکت مدیریت منابع آب ایران نیز، میزان ریزش‌های جوی در کشور نسبت به ۵۴ سال گذشته، ۱۳ درصد و نسبت به سال آبی سال گذشته، ۷ درصد کاهش داشته است. همه اینها را در کنار افزایش مصارف آب و البته افزایش دمای جهانی، تصویر کلان‌تری از بحرانی بودن وضعیت منابع آب در ایران را نشان می‌دهد. صمت در این گزارش بحران کم‌آبی در کشور را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

عکس: صمت

وقوع خشکسالی‌های نسبتا طولانی‌مدت در کشور و همچنین افزایش گرمایش کره زمین، نه‌تنها ایران بلکه بسیاری از کشورهای جهان را تحت‌تاثیر خود قرار داده است

بحران کم‌آبی جدی شد

در حال حاضر، کمبود آب، شامل کل قاره‌های جهان می‌شود. در قرن اخیر، استفاده از آب در جهان، به‌دلیل افزایش بیش از ۲ برابری جمعیت در حال افزایش است و باتوجه به شرایط اقلیمی و کاهش بارندگی‌ها و کاهش دسترسی به منابع آب شیرین، کل کشورهای جهان با معضل کم‌آبی روبه‌رو هستند.

بحران کم‌آبی در کشورهایی با جمعیت بالا و شرایط آب‌وهوایی خشک جدی‌تر و این امر ممکن است، در آینده سبب مهاجرت اجباری میلیون‌ها نفر شود. کشورهای پیشرفته با مدیریت صحیح منابع آبی و وضع قوانین و مقررات و ارائه راهکارهای مدیریتی، گام‌های موثری در این‌باره برداشته‌اند.

یکی از چالش‌های مهم زیست‌محیطی در خاورمیانه و کشور ایران بحران کم‌آبی است. باتوجه به کمبود منابع آبی و کاهش بارندگی‌ها و شرایط آب‌وهوایی کشور ایران و نبود مدیریت صحیح در حوزه آب، امروزه شاهد مشکلات عدیده‌ای در این بخش هستیم. بعد از عامل جمعیت، آب دومین چالش جدی بشر است. امروزه کل جهان با مشکل کمبود آب مواجهند و کشورهایی مثل ایران به‌دلیل شرایط اقلیمی با سرعت بیشتری به سوی کم‌آبی پیش می‌روند. در ایران، ریزش‌های جوی منبع اصلی تامین منابع آبی است که این میزان بیش از ۱۴۳ میلیارد مترمکعب است. از این میزان، حدود ۷۱ درصد به‌صورت تبخیر از دسترس خارج شده و تنها بخش کوچکی از آن معادل ۸۸.۵ میلیارد مترمکعب آن برای مصارف کشاورزی، صنعت و شرب استفاده می‌شود.

منابع آبی در ایران محدود و بارندگی کمابیش یک‌سوم تا یک‌چهارم متوسط بارندگی در جهان و وجود خشکسالی‌های مکرر در کشور و عدم‌استفاده صحیح از منابع آبی در بخش‌های کشاورزی و صنعت از دلایل ایجاد بحران کم‌آبی است.

ضعف مدیریت در مواجهه با بحران کم‌آبی

علی‌اکبر رجایی، کارشناس محیط‌زیست در رابطه با بحران کم‌آبی در کشور به صمت گفت: موضوع کم‌آبی هرساله بحرانی‌تر می‌شود، بنابراین ضرورت دارد تا میزان مصرف با حجم آب کشور تناسب‌سازی و مصرف آب در تمام بخش‌ها بهینه‌سازی شود، چرا که اگر در رابطه با این موضوع سهل‌انگاری انجام گیرد، تبعات جبران‌ناپذیری به بار می‌آورد.

متاسفانه در کشور ما، موارد بسیاری زیادی برای شرایط بحرانی آب وجود دارد. در حال حاضر، در کشورهای اروپایی سرانه مصرف آب ۱۵۰ لیتر و برای کشور ما ۲۲۰ لیتر است. از طرفی، سیستم آبرسانی شهری در ایران فرسوده است و این موضوع هدررفت آب را رقم می‌زند و ضرورت دارد تا این سیستم بروزرسانی و تعمیر شود. همچنین، شرایط جوی در کشور ما به‌دلیل کاهش بارندگی‌های این چندساله از مواردی است که می‌تواند در مسئله آب ما را با تهدیدهای زیادی روبه‌رو کند.

وی افزود: البته مدیریت صحیح منابع آبی نیز از مواردی است که باید بیشتر به آن توجه شود. در حال حاضر، در کشورهای حاشیه خلیج‌فارس که به‌تبع اوضاع وخیم‌تری در حوزه آب نسبت به کشور ما دارند، با استفاده از تکنولوژی‌های جدید اقدام به بازیافت و شیرین کردن آب دریا کرده‌اند. با چنین اقداماتی، نه‌تنها به کاهش تنش‌های آبی کمک می‌شود، بلکه چالش‌هایی را که بحران آبی برای محیط‌زیست به بار می‌آورد، تا حد زیادی از میان برمی‌دارند.

این کارشناس در ادامه گفت: ما در کشورمان می‌توانیم آبی را که در کاربردهای مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد، دوباره وارد چرخه استفاده کنیم تا این ناترازی در حوزه آبی در کشور خنثی شود؛ اما متاسفانه سوءمدیریت در بخش‌های مختلف باعث شده که به‌جای اینکه منابع آبی دوباره قابل‌استفاده شود، دائم از شهری به شهر دیگر انتقال یابد. در حال حاضر، انتقال آب به شهرهای مختلف، تنها پاک کردن صورت‌مسئله است و نمی‌توان به چنین سیاست‌هایی برای نجات بحران آبی در سال‌های آینده اکتفا کرد.

هدررفت منابع آبی کنترل شود

رجایی افزود: از سوی دیگر، وقوع خشکسالی‌های نسبتا طولانی‌مدت در کشور و همچنین افزایش گرمایش کره زمین، نه‌تنها ایران بلکه بسیاری از کشورهای جهان را تحت‌تاثیر خود قرار داده، بلکه بحران کم‌آبی را تشدید کرده است. ایران کشوری است که بخش قابل‌توجهی از مناطق آن پیش‌تر در تنش آبی قرار داشت و امروز طبیعی است که در شرایط فعلی دامنه این تنش گسترش پیدا کند.

اگرچه ایران از اواخر دهه ۷۰ وارد تنش آبی شده، اما مدیریت منابع آب چندان به نتایج خوبی نرسیده است. قطعی زنجیره‌ای آب در ایران می‌تواند نشانه روشنی از این موضوع باشد. سدسازی بی‌رویه از یک‌سو و انتقال آب و فعالیت‌های صنایع از سوی دیگر، مدیریت منابع آب در ایران را زیر سوال می‌برد.

وی خاطرنشان کرد: آثار خشکسالی و نبود مدیریت مناسب در ایران تنها به قطعی آب محدود نمی‌شود. سلسله‌ای از بحران‌ها به‌دنبال بحران آب در کشور رخ می‌دهد. فرونشست زمین، گسترش بیابان‌ها، تشدید آتش‌سوزی‌ها، مهاجرت و... تنها بخشی از آثار این بحران هستند.

رجایی در پایان گفت: اکنون موضوع فرسایش خاک، آلودگی آب‌وهوا، نابودی جنگل‌ها و... کشور را در مسیر یک فاجعه زیست‌محیطی قرار داده است که تمامی این چالش‌ها از سیاست‌های غلط و مدیریت‌های اشتباه سرچشمه می‌گیرد.

اگر این وضعیت تداوم پیدا کند و برای حل آن چاره‌جویی نشود، در آینده نه‌چندان دور تمامی منابع کشور نابود می‌شود و دیگر، فرصتی برای جبران باقی نمی‌ماند.

کمبود آب بر سلامت عمومی، بهداشت، اعصاب و روان جامعه و تنش‌های اجتماعی تاثیرگذار است؛ از این‌رو برای حل مشکلات، چاره‌ای جز مدیریت مصرف آب وجود ندارد

چاره‌ای جز صرفه‌جویی در مصرف آب نداریم

نادر جلالی، کارشناس اقتصاد آب، در ارتباط با بحران بی‌آبی به صمت گفت: واقعیت این است که ما با کمبود آب و همچنین کمبود بارش‌ها مواجهیم. در چنین شرایطی، چاره‌ای جز رعایت در مصرف آب نداریم، البته به این معنی نیست که آب جیره‌بندی شود یا سهمیه‌بندی صورت گیرد، بلکه موضوع اصلی؛ نحوه صحیح استفاده از منابع آبی است که اهمیت دارد. درست مصرف کردن به معنی کم‌مصرف کردن نیست. درست مصرف کردن باید در فرهنگ عمومی گنجانده شود. آب مایه حیات است و باید توجه ویژه‌ای به درست مصرف کردن شود، چرا که زندگی بشر به آب بستگی دارد.

وی در ادامه گفت: کمبود آب بر سلامت عمومی، بهداشت، اعصاب و روان جامعه و تنش‌های اجتماعی تاثیرگذار است، از این‌رو برای حل مشکلات، چاره‌ای جز مدیریت مصرف وجود ندارد. لازم است تا باور کنیم که در یک منطقه خشک در حال زندگی هستیم. رسانه‌ها کمک کنند که چنین باوری به‌صورت فرهنگ در جامعه جا بیفتد. وقتی چنین باوری در ذهن مردم به‌وجودآید، مصرف، کنترل و مدیریت می‌شود. از طرفی، ورودی‌های آب کشور به‌صورت سالانه در حال کم شدن است و بارش‌ها بسیار کم شده که این موضوع نیاز به برنامه بلندمدت و کوتاه‌مدت دارد.

این کارشناس ادامه داد: ما باید بپذیریم در کشور ما خشکسالی یک پدیده طبیعی است. باید بدانیم حجم آب در دسترس ما همین میزان است. باید اولویت مصرف در حوزه آب شرب با جدیت موردتوجه قرار گیرد. به هر حال، سرانه مصرف خانگی در تهران بسیار بالا است و این مصرف باید بهینه شود. باتوجه به وضعیت آبی که ایران در آن قرار دارد، باید یک دیپلماسی قوی در راستای کنترل مصرف آب اجرا شود.

برای هر قطره آب برنامه داشته باشیم

جلالی گفت: در بحث مدیریت منابع آبی، دولت یک‌سری اقداماتی را در بحث رعایت الگوی کشت و همچنین توصیه به کشاورزان برای مدیریت آب‌های کشاورزی انجام داده است. این امر می‌تواند خیلی بیشتر از اینها ادامه پیدا کند.

وی در پایان صحبت‌هایش تاکید کرد: سیاست‌گذاری‌ها درباره منابع آبی کشور باتوجه به حساسیتی که در حوزه آب وجود دارد، باید خیلی جدی‌تر باشد و باید برای هر قطره آب برنامه داشته باشیم. باید به‌صورتی مصرف آب مدیریت شود که دچار بحران نشویم. در این زمینه می‌توانیم خیلی فعال‌تر عمل کنیم. امید است دولت با برنامه‌هایی که در این زمینه دارد، بتواند بسیار موفق عمل کند.

سخن پایانی

بحران کمبود آب، کمابیش و از راه‌های مختلف سراسر کشور را تحت‌تاثیر قرار داده و تعداد زیادی از استان‌های کشور زیر تیغ تهدید کم‌آبی هستند. جدیت این معضل به‌قدری است که در بخش‌هایی از کشور، شاهد جابه‌جایی و مهاجرت ساکنان از مناطق خشک و کم‌آب به مناطق پرآب و پربارش هستیم.

کمبود آب یکی از مشکلات اساسی در کشور ما است که طی چند دهه اخیر به بحرانی تبدیل شده که از طرفی، خطر خشکسالی را با خود به‌همراه دارد و از طرف دیگر، نه‌تنها تهدیدی در زمینه کاهش میزان آب شرب به‌شمار می‌آید، بلکه بسیاری از فعالیت‌های وابسته به آب از جمله کشاورزی را تحت‌تاثیر خود قرار می‌دهد.

رشد جمعیت، گسترش شهرنشینی، افزایش سطح رفاه و فرهنگ زندگی مردم، توسعه کشاورزی و صنایع، سبب افزایش تقاضای آب شده است. باتوجه به اهمیت موضوع کم‌آبی در سطح ملی و بین‌المللی توجه به فاکتورهای موثر بر میزان مصرف بهینه آب در بخش‌های مختلف از جمله مصرف خانگی و کشاورزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

متاسفانه در کشور ما هنوز استفاده مطلوب از آب به‌شکل یک فرهنگ جایگاه خود را پیدا نکرده است. مجموعه اقداماتی که تاکنون در کشور در ارتباط با تامین آب انجام شده، بیشتر در زمینه مدیریت تولید و عرضه آب بوده و کمتر به مصرف این مایه حیات توجه شده است.

برای اصلاح الگوی مصرف، لازم است آموزش‌هایی توسط رسانه‌ها، آموزش و پرورش و نهادهای اجتماعی در قالب کلیپ‌های آموزشی و توزیع بروشورهای آموزشی انجام شود و ضرورت صرفه‌جویی در مصرف آب و حفظ منابع آبی و خطرات و بحران‌های مربوط به کمبود آب به‌صورت شفاف آموزش داده شود.

در تحلیل صمت از نتایج اخذ مالیات خانه‌های خالی مطرح شد

کسب درآمد با نیت تنظیم بازار

امیرعباس آذرموند: در چند سال گذشته، علاوه بر کاهش تولید مسکن، تورم غیرمنطقی قیمت‌ها، قدرت خرید مردم را به‌شدت کاهش داده است، به‌نحوی که اقشار میانی و حقوق‌بگیران بیش از پیش، از صاحب‌خانه شدن دور شده‌اند.

این روند هر سال بیشتر از سال قبل از تعداد مالکان خانه کاسته و بر تعداد مستاجران افزوده است. این افزایش تقاضا در بازار اجاره نیز به افزایش بی‌سابقه و افسارگسیخته اجاره بها منجر شده است. در این بین، بسیاری از کارشناسان در آسیب‌شناسی مشکلات مسکن به موضوع خانه‌های خالی اشاره کرده‌اند و معتقدند: ورود خانه‌های خالی به بازار ملک، با بر هم زدن تعادل عرضه و تقاضا، می‌تواند اهرمی برای کنترل این بازار تلقی شود. این گروه یکی از راه‌های بکارگیری این اهرم را اجرای قانون مالیات بر خانه‌های خالی می‌دانند.

صمت در تحلیل پیش‌رو به تاثیر اخذ مالیات از خانه‌های خالی بر بازار مسکن پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

«خانه تعطیلاتی» نوعی واحد خالی محسوب می‌شود که مدت زمان استفاده از آن در طول سال بیش از خانه‌های خالی است و گاه آن را شبه‌خالی می‌نامند

استفاده از اهرم مالیات با هدف افزایش عرضه

مرکز آمار در سال ۹۵ تعداد واحدهای خالی در کشور را ۲.۶ میلیون برآورد کرد. براساس پژوهش‌های انجام‌گرفته، عوامل زیادی می‌تواند به خالی ماندن یک واحد مسکونی بینجامد، مسئله اصلی جایی است که سوداگران برای استفاده از بازار پرسود مسکن، واحدهای‌شان را بی‌استفاده نگه می‌دارند که به کاهش عرضه و گرانی خانه در بازار خرید یا اجاره منجر می‌شود. از سوی دیگر، منجمد ماندن بخش بزرگی از سرمایه‌های کشور، آسیب به تولید را پی داشته است.

بروز مشکلات یادشده، صاحب‌نظران را بر آن داشت تا پیشنهاد وضع مالیات بر واحدهای خالی را ارائه دهند. مدافعان وضع این مالیات به تغییر انگیزه‌ها در بخش مسکن (بورژوازی مستغلات) تاکید داشته است و معتقدند دریافت مالیات از خانه‌های خالی می‌تواند مالکان را به عرضه بیشتر وادارد، البته در طراحی این قانون باید به‌گونه‌ای عمل شود که تقاضای مصرفی آسیب نبیند. میزان مالیات نیز باید صرفه اقتصادی خالی ماندن خانه‌ها را از بین ببرد. به‌طورمعمول این نرخ در کشورهای مختلف معادل ۲ تا ۱۰ درصد ارزش ملک است.

به‌گزارش صمت و براساس تحلیل بازوی پژوهشی مجلس، نتایج سرشماری مرکز آمار، تعداد خانه‌های در سال‌های ۸۵ تا ۹۵ حدود ۴ برابر افزایش داشته و از ۶۳۳ هزار واحد به ۱.۶ میلیون در سال ۹۰ و ۲.۶ میلیون واحد در سال ۹۵ افزایش یافته است. در این مدت، سهم خانه‌های نسبت به کل واحدهای مسکونی کشور از ۴.۲ به ۸.۳ درصد در سال ۹۰ رسید. این شاخص باز هم جهش پیدا کرد تا در سال ۹۵ به رقم بی‌سابقه ۱۱.۳ درصد برسد.

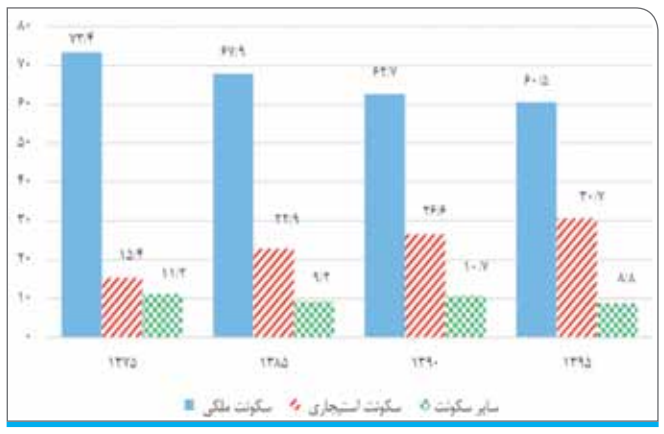
تهران ۱۹ درصد خانه‌های خالی کشور را از خود دارد که معادل ۴۹۰ هزار خانه است. در سال ۹۵ سهم خانه‌های خالی از کل واحدهای مسکونی پایتخت به ۱۱.۶ درصد رسیده است.

استان‌های اصفهان، خراسان‌رضوی، آذربایجان‌شرقی، البرز و خوزستان در مجموع ۳۹ درصد از کل املاک خالی کشور را داشته و پس از تهران، میزبان بیشترین واحدهای متروک‌مانده هستند.

۴ برابر شدن تعداد خانه‌های خالی کشور در یک دهه، در شرایطی اتفاق افتاد که نرخ مسکن هم ۷ برابر شد. این جهش چشمگیر سبب شد تا بخش مهمی از جامعه، دیگر توانایی مالی خرید خانه نداشته باشند و به‌سمت اجاره‌نشینی رفته‌اند.

در سال ۷۵ ، بیش از ۷۳ از مردم صاحب خانه‌هایی بودند که در آن سکونت داشتند. این رقم ۲ دهه بعد و در سال ۹۵ به ۶۰ درصد کاهش یافت. در این مدت، اجاره‌نشینی در کشور رشد تکان‌دهنده‌ای پیدا کرد و ۲برابر شد.

به این ترتیب، کمبود مسکن عرضه‌شده در بازار در کنار جهش تعداد اجاره‌نشینان، در مقابل خالی نگه‌داشتن خانه‌ها حساسیت به این مسئله را افزایش داد.

شکست تئوری بازار در بخش مسکن

بازار مسکن، مانند هر کالا یا خدمت دیگر، در صورتی که بتواند نرخ خود را به شکل تابعی از عرضه و تقاضا تعیین کند، به وضعیت نرمال رسیده است. اگر تقاضا بیش از عرضه باشد، کمبود مسکن به‌وجود می‌آید و نرخ مسکن جهش پیدا می‌کند. در ادبیات اقتصادی پیش‌بینی می‌شود که این وضعیت سبب کاهش تعداد واحدهای خالی می‌شود و متقاضیان به‌سرعت این خانه‌ها را تصاحب می‌کنند. به‌عبارت ساده‌تر، این رویکرد تصور می‌کرد میان خانه خالی و رشد نرخ مسکن رابطه معکوس وجود دارد و بر این اساس، کاهش تعداد خانه‌های خالی باید به افزایش نرخ مسکن ختم شود. این فرضیه‌ای شکست‌خورده و در کشورهای گوناگون صحت آن زیر سوال رفته است.

افزایش تعداد واحدهای خالی همواره کاهش نرخ مسکن نیست و واحدهای مسکونی در برخی از کشورها به‌دلیل گرانی با ارقام بسیار بالا (مثلا اسپانیا ۱۵ درصد) خالی مانده است. عامل دیگری که می‌تواند این وضعیت را که در ایران هم با آن مواجه شده‌ایم، توضیح دهد، شکست بازار در بخش مسکن است. شکست بازار یعنی شرایطی که مکانیسم بازار در آن رفتار غیرقابل پیش‌بینی پیدا می‌کند. در بازار باوجود استمرار تولید، تقاضا، امکان تامین شدن ندارد. عرضه انجام می‌شود،اما متناسب با نیازهای مصرف‌کنندگان نیست و خانه‌هایی وجود دارد که مشتری تمایل به خرید آن دارد،اما خالی نگه داشته می‌شوند.

با این‌همه، بسیاری از کارشناسان معتقدند اگر میزان خانه‌های خالی در کشور، غیرطبیعی نباشد، می‌تواند در اقتصاد بازاری فعلی، به تعادل وضعیت هم کمک می‌کند. به‌باور این گروه، آنچه موجب دگرگونی کارکرد بازار می‌شود، ایجاد شکاف میان نرخ واقعی خانه‌های خالی نسبت به نرخ طبیعی آنها است. با افزایش تقاضاهای مازاد، یعنی تقاضایی که واحد مسکونی را نه به چشم یک کالای مصرفی بلکه وسیله‌ای برای حفظ ارزش دارایی‌های خود می‌بینند، حبابی ایجاد می‌شود که تقاضای کاذب عامل آن است. در ادامه، قیمت‌ها به‌تدریج بالا می‌روند و توان خرید مصرف‌کنندگان واقعی از آن عقب می‌افتد. این وضعیت چنان سرعتی به رونق صوری حاکم بر بازار می‌گذارد که افراد اگر سرمایه‌های خود را صرف خرید مسکن کنند و آن را راکد یا خالی بگذارند هم، باز سودی چشمگیر به جیب خواهند زد.

اینجا دولت مکلف به مداخله در وضعیت به سود منافع عمومی (یعنی مردم) است، زیرا هزینه‌هایی از درآمدهای عمومی برای فراهم‌سازی و تسهیل امکان سکونت انجام شده و می‌شود. پس مالکی که دست به احتکار می‌زند به مردم و به‌طورخاص زحمتکشان و مزدبگیران آسیب می‌زند و دولت هم باید مقابل این اقدام بایستد. نگرفتن مالیات از این مالکان، آنها را تشویق به راکد گذاشتن سرمایه‌های کشور می‌کند،اما اخذ مالیات هم عدالت اجتماعی را تقویت می‌کند و هم خزانه را. مرکز آمار در سال ۱۴۰۰، منجمد شدن ۲هزار میلیارد تومان از منابع کشور را به‌واسطه وجود خانه‌های خالی برآورد کرده بود.

چگونه این سیاست کارآمدتر خواهد بود؟

چالش مهم این سیاست، شناسایی خانه‌های خالی است. اخذ مالیات از مالکان املاک خالی، با هدف شناسایی این واحدها و فشار هدفمند برای تنظیم بازار مسکن است. کمبود اطلاعات مانع اجرای دستیابی به این هدف می‌شود. در هر کشور روشی ویژه برای این اقدام طراحی شده است. بهترین روش باید همزمان با کاهش فرار مالیاتی، هزینه‌های اجرایی زیادی در پی نداشته باشد.

مناطق مهم برای اخذ مالیات شهرهای بزرگ و پرجمعیتی هستند که تقاضای بالا برای اجاره و خرید مسکن وجود دارد و خالی بودن چشمگیر واحدهایی امکان معاملات را سلب کرده است. سپس، شیوع تعیین نرخ پایه یک دارایی (در اینجا مسکن) برای محاسبه مالیات مطرح است. شاخص کارآمد برای اخذ مالیات از خانه‌های باید به‌گونه‌ای باشد که فاصله چندانی با نرخ واقعی نداشته باشد و همزمان با اعمال سلیقه تغییر نکند.

میزان مالیاتی که برای این بخش تعیین می‌شود، دستخوش عوامل گوناگون و توصیه شده است که در طراحی قانون این موارد لحاظ شوند.

در این میان، چون اخذ مالیات باید به تحریک بازار منجر شود، پیش از اینکه بالا یا پایین بودن آن جای پرسش داشته باشد، میزان بازدارندگی آن مطرح است. با تعیین نرخ بازدارنده مالک به‌سمت عرضه واحد خالی خواهد رفت،اما اگر نرخ مالیات کمتر از حدی باشد که به بازدارندگی منجر شود، مالکان به تغییر رفتار خود مجاب نخواهند شد. در مجموع، نرخ مالیات بر خانه‌های خالی باید آن‌قدر باشد که افت ناشی از کلید خوردن ملک را بی‌اهمیت کند.

از آنجایی که اجرای این سیاست، قصد مقابله با سوداگران را دارد، تقاضای مصرفی نباید دچار مشکل شود. از سوی دیگر، این پایه مالیاتی برای فعالیت‌های مولد یا عرضه کالاها مشکل ایجاد کند. به‌همین دلیل، حوزه‌های مولد و بخش مصرفی از پرداخت این مالیات معاف می‌شوند. در کشورهایی چون انگلیس یا فرانسه همه املاک یک فرد، حتی خانه‌ای که در آن زندگی می‌کند، اگر بیش از یک مدت مشخص خالی بماند، مشمول پرداخت مالیات خواهد بود؛ شرایط خاصی چون بستری شدن مالک در بیمارستان یا مسافرت صاحب‌خانه برای نگهداری از فردی در جایی دیگر.

«خانه تعطیلاتی» هم نوعی واحد خالی محسوب می‌شود که مدت زمان استفاده از آن در طول سال بیش از خانه‌های خالی است و گاه آن را شبه‌خالی می‌نامند. با این حال، اگر این خانه‌ها بزرگ‌تر از حد قانونی کشورها باشند هم، مشمول مالیات می‌شوند.

سخن پایانی

اخذ مالیات از فعالیت‌های اقتصادی، می‌تواند منافع متعددی برای کشور داشته باشد. در رابطه با اخذ مالیات از واحدهای خالی، آن را از موثرترین ابزارهای تعادل‌بخشی به بازار و مقابله با سوداگران می‌دانند. برخی معتقدند این مالیات با افزایش هزینه‌های خالی ماندن واحدها، انگیزه‌های سوداگرانه را کاهش می‌دهد و سبب غبت بیشتر برای عرضه خانه‌ها می‌شود. مالیات‌ستانی از خانه‌های خالی اگر به اندازه کافی باشد، هزینه‌هایی به مالکان این واحدها تحمیل می‌کند که لااقل برای اجاره واحدهای‌شان کمتر تعلل خواهند کرد. از مزایای دیگر این پایه مالیاتی، اثر آن بر نرخ مسکن است. نتایج پژوهش‌هایی که در این‌باره انجام شده است، نشان می‌دهد که مالیات‌گیری از واحدهای خالی، عرضه مسکن را افزایش می‌دهد که این امر به کنترل نرخ اجاره‌بها منجر می‌شود. یک محقق این مسئله را دستمایه مطالعه خود در کانادا قرار داد و نتیجه گرفت وضع مالیات بر واحدهای مسکونی خالی به تعدیل ۱۵ درصدی نرخ مسکن انجامید.

مالیات بر خانه‌های خالی بیشتر یک ابزار تنظیمی است که هدف اصلی آن، تحریک مالکان خانه‌های خالی به عرضه کالا در بازار است، اما در نهایت، اجرای این قانون منجر به افزایش درآمد دولت می‌شود و بنا بر تجربه دیگر کشورها، اگر درآمد حاصل از این محل، به ساخت مسکن ارزان‌نرخ برای مردم اختصاص یابد، مفیدفایده است و آثار تنظیمی آن بیشتر هم می‌شود.

یادبود

به مناسبت روز جهانی بناها و محوطه‌های تاریخی برگزار شد

تجلیل از احیاگران بافت تاریخی تهران

به ابتکار مسئول کمیته آب، انرژی و محیط‌زیست انجمن روابط عمومی؛ مراسم تجلیل از احیاگران بافت تاریخی تهران به مناسبت روز جهانی بناها و محوطه‌های تاریخی برگزار شد.

در این آیین، تجریشی، مدیر عمارت مسعودیه ضمن خیر مقدم به تشریح اهداف این مراسم پرداخت. خسرو رفیعی، رئیس انجمن روابط‌عمومی ایران نیز با بیان اینکه بناهای تاریخی بخش ارزشمندی از هویت معنوی و مادی هر جامعه‌ای هستند و باید برای حفاظت از آن همت گماشت، گفت: هر یک از این ابنیه با زبانی خاموش دارای پیام‌های گویایی از شیوه‌های ارتباطات اجتماعی و توانمندی‌های معماری و مهندسی ایرانیان است.

رئیس انجمن روابط‌عمومی ایران افزود: حفاظت از این بناها، حفاظت از تاریخ پر فرازونشیب و فرهنگ والای ایرانیان است. خسرو رفیعی ضمن قدردانی از برگزارکنندگان مراسم، اظهار امیدواری کرد: مدیریت شهری تهران بیش از پیش به تلاش‌های خود برای مرمت و احیای این بناهای تاریخی ادامه دهد.

در این مراسم که در روز ۲۹ فروردین سال ۱۴۰۲، مصادف با شب ۲۷ ماه مبارک رمضان برگزار شد، علیرضا جاوید، معاون هماهنگی و امور مناطق شهرداری تهران بااشاره به وضعیت نامناسب بناهای تاریخی در سال‌های گذشته گفت: متاسفانه تاریخ خوب شهر تهران، سال‌ها به بوته فراموشی سپرده شده و منطقه فاخر ۱۲ و بخش‌هایی از منطقه ۱۱ شهر تهران که دارای بافت‌های تاریخی هستند، به محل‌های متروکه، فاقد فعالیت، بلااستفاده و گاهی محل تجمع آلایندگی‌های اجتماعی و برخی مظاهر نامناسب شهری تبدیل شده‌اند.

علیرضا جاوید بااشاره به فعالیت‌های اخیر که در این بناها انجام شده یا در حال انجام است، افزود: در سال‌های اخیر، نگاه مجددی به این‌گونه بافت‌ها، اماکن و ساختمان‌های تاریخی شده که در این فرصت مراتب سپاس مجموعه شهرداری تهران را از تلاش شما که برای حفظ آثار تاریخی و بافت تاریخی شهر تهران انجام داده‌اید، اعلام می‌کنم.

همچنین در این مراسم، علی‌اکبر تقی‌زاده، مدیر طرح پردیسان، به وضعیت ناخوش مراکز تاریخی تهران اشاره و عنوان کرد: بسیاری از ساختمان‌های تاریخی و قدیمی در این منطقه به انبار کالا تبدیل و این موضوع سبب از بین رفتن بناها و ایجاد ترافیک و ازدحام جمعیت در این بخش از پایتخت شده است. به‌همین دلیل، نه‌تنها شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران رغبتی به حضور و فعالیت در این منطقه ندارند، بلکه ساکنان قدیمی هم اینجا را ترک کرده‌اند. در کنار این موضوع، کارگاه‌های زیادی در بافت مرکزی و تاریخی تهران وجود دارد که فعالیت آنها مضر و خطرناک است. به‌عنوان مثال، کارگاه‌های طلاسازی که با استفاده از سیانور در این منطقه فعالیت می‌کنند، سلامت شهروندان و محیط‌زیست را به‌خطر می‌اندازند.

تقی‌زاده بااشاره به فقر مراکز فرهنگی در مرکز تهران افزود: این در حالی است که بافت تاریخی و مرکزی تهران، محل اجتماع بالاترین شخصیت‌ها و مقامات کشور، مجلس، دانشگاه‌های مهم، سازمان‌ها و نهادها است.

در این مراسم، از ۲۰ نفر از فعالان حوزه بافت تاریخی تهران با حضور برنامه‌ریزان و انجمن روابط عمومی ایران، شرکت سرمایه‌گذاری عظام، سرای چرم تمدن، نهاد راهبری و پایش طرح‌های توسعه شهری تهران، صندوق توسعه صنایع‌دستی و فرش دستباف و احیا و بهره‌برداری از بافت تاریخی و فرهنگی، کمیسیون گردشگری و کسب‌وکارهای وابسته اتاق بازرگانی ایران، مدیریت بافت و بناهای تاریخی تهران و ترمه عدل یزد تجلیل شد.

کارشناس پیشین سازمان برنامه و بودجه در گفت‌وگو با صمت

بدترین دوره سازمان برنامه ۲۱ ماه اخیر بود

عملکرد دولت ضعیف و خسارت‌بار است که اگر صادقانه بنگریم، عدم حضور مدیران و کارشناسان توانمند در میان مدیران ارشد قوه مجریه، از مهم‌ترین دلایل این عملکرد منفی است

امیرعباس آذرموند: مسعود میرکاظمی در میان سیاست‌گذاران دولت سیزدهم، صریح‌ترین و مقتدرترین فرد بود.

او ابایی از بیان نظرات خود نداشت؛ ولو آنکه نظراتش گاه به‌دلیل نحوه بیان و افراطی بودن وایرال شود. میرکاظمی اگر از شیوه عملکرد دیگر بخش‌ها و قوا عصبانی می‌شد، ترسی از پرخاش کردن نداشت.

یک بار نمایندگان مجلس می‌خواستند میرکاظمی برای توضیح بیشتر درباره لایحه به مجلس برود، اما او باوجود اینکه ساختمان سازمان برنامه و بودجه، مقابل ساختمان مجلس قرار دارد، کمبود وقت را بهانه کرد و به درخواست نمایندگان تن نداد.

همین رفتارها نشان می‌دهد چرا او در میان حامیان دولت هم مخالفانی داشت.

مهدی پازوکی که از کارشناسان سازمان برنامه و بودجه بود و در دوره ۲۱ ماهه میرکاظمی بازنشسته شد، درباره عملکرد او، می‌گوید: «دوره اخیر سازمان برنامه از جمله بدترین دوران پیش و پس از انقلاب است.

در این دوره نه‌تنها وعده‌هایی که مسئولان دولت سیزدهم داده بودند، محقق نشد، بلکه حتی گزارش‌هایی چون عملکرد اقتصاد در سال ۱۴۰۰ هم منتشر نشد.»

مشروح گفت‌وگوی صمت با این کارشناس را می‌توانید در ادامه بخوانید.

مسعود میرکاظمی تا پیش از برکناری، گاه به‌عنوان مهم‌ترین مدیر اقتصادی دولت معرفی می‌شد. او خیلی زود سازمان برنامه و بودجه را ترک کرد. دوره او با کدام یک از پیشینیانش قابل‌مقایسه است؟

اگر بخواهم منصفانه قضاوت کنم، باید بگویم ۲۱ ماه گذشته جزو ضعیف‌ترین دوران سازمان برنامه و بودجه چه پیش و چه پس از انقلاب بوده است. یادمان باشد این سازمان نهاد اصلی سیاست‌گذاری مالی و بودجه‌ای کشور است و ضعیف شدن آن خودبه‌خود بی‌انضباطی‌ها را بیشتر می‌کند. در وضعیت اقتصادی فعلی که کمبود منابع بر کشور سایه افکنده، سپردن امور به افرادی با این توان یک اشتباه بزرگ است که متاسفانه چنین شد.

مسئله تنها به این ختم نمی‌شود که کسری بودجه کاهش نیافت یا به وعده اصلاح ساختار بودجه عمل نشد، بلکه پیش‌پاافتاده‌ترین مسائل چون انتشار آمارهای اقتصادی نیز ازسوی سازمان برنامه نادیده گرفته شد. آقای میرکاظمی بارها به عملکرد دولت روحانی انتقادات سختی وارد کرد، اما حتی حاضر نشد مانند آنها گزارش‌های آماری اقتصادی را منتشر کند. اسناد یا لوایحی که در دوره مدیریت ایشان تهیه شد نیز بسیار ضعیف بودند؛ به‌نحوی که با اجرای هر کدام از آنها مشکلات کشور بیشتر می‌شد. دوره اخیر، دوران تضعیف سازمان و عملکرد این دوره کم‌سابقه بود؛ به‌طوری که چه در زمان شاه و چه پس از انقلاب چنین عملکرد ضعیفی مشاهده نشده است.

این عملکرد ضعیف را ناشی از چه می‌دانید؟

مشکل اصلی این بود که میرکاظمی مدیری مناسب سازمان برنامه و بودجه نبود. البته باید تاکید کنم برخی کارشناسان به عملکرد او در وزارت بازرگانی دولت احمدی‌نژاد هم انتقاد دارند، اما در سازمان برنامه او هیچ کار مفیدی نمی‌توانست انجام دهد. میرکاظمی از روزی که ریاست سازمان برنامه را پذیرفت تا روزی که کنار رفت، هیچ انسجامی در رفتارهایش دیده نمی‌شد. به‌باور من این نشان می‌دهد وی هیچ برنامه‌ای برای بخش مالی کشور نداشت. منظورم از برنامه هم «برنامه هفت‌هزارصفحه‌ای» نیست، بلکه یک رویکرد مشخص به مسائل هم از ایشان دیده نشد.

من تمام دوره فعالیتم را کارشناس سازمان برنامه بودم و در پایان هم در دوره آقای میرکاظمی بازنشسته شدم. در تمام این دوران، هیچ دوره‌ای را به اندازه ۲۱ ماه گذشته بی‌برنامه و باری به هر جهت ندیدم. شاید بتوانیم عملکرد این دوره را با عملکرد دوره ریاست مهندس موسی خیر در ابتدای انقلاب مقایسه کنیم.

موسی خیر چه کسی بود و دوره فعالیت او چه ویژگی مشترکی با دوره اخیر داشت؟

او مهندس بود؛ یعنی با مفاهیم مالی و اقتصادی آشنایی چندانی نداشت و فکر می‌کنم تنها دلیل انتخاب او به ریاست سازمان برنامه، بهم‌ریختگی‌های ابتدای انقلاب و تثبیت‌نشدن جمهوری اسلامی بود. در آن زمان گاه پیش می‌آمد که افراد نابلد را برای مدتی موقت در جایگاهی بگمارند؛ با این هدف که تا یافتن فردی مناسب، ادارات تعطیل نشوند. در دوره آقای خیر که فکر کنم ۲ ماه طول کشید، دستاوردهایی مشابه امروز حاصل شد. سازمان رها شده و تمام تلاش این بود که کسی خارج از چارچوب آن زمان کاری نکند؛ حال آنکه سازمان برنامه وظیفه نوشتن برنامه‌ها و لوایح بودجه سالانه را بر عهده دارد و این وظیفه نیازمند تحرک فراوان است.

او یک بار به‌دلیلی در سازمان برنامه را قفل کرد و رفت. دقیقا خاطرم نیست که دلیل این کار چه بود، اما تا زمانی که برگردند در سازمان بسته بود و کسی نمی‌توانست وارد شود. از این دست کارها آنقدر تکرار شد تا بدنه کارشناسی سازمان برنامه (آنهایی که پس از انقلاب هم در کشور ماندند تا به‌زعم خود به توسعه کشورشان کمک کنند) با مهاجرت گسترده کشور را ترک کرد که برخی از خبره‌ترین آنها به موسسات بین‌المللی چون صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی رفتند و کارشناس این نهادها شدند.

در این دوره با کنار گذاشته شدن نیروی کارشناسی سازمان برنامه مواجه شدیم؟

بله؛ در سطوح مختلف ما با کنار گذاشته شدن افرادی مواجه شدیم که سال‌ها تجربه و تخصص داشتند و بیشترین تغییرات هم در سطح مدیران استانی سازمان برنامه مشاهده شد. هر مدیری که بازنشسته می‌شد، جانشینش یک فرد تازه‌کار و کم‌تجربه بود. به‌طوری که در یک مورد چند ماه بیشتر از فارغ‌التحصیلی یکی از مدیران انتصابی در ۲۱ ماه گذشته، نگذشته بود. شواهد بیانگر آن است که بدنه کارشناسی و تخصصی سازمان برنامه تضعیف شده است.

چه دلایلی برای بازنشسته کردن مدیران باتجربه وجود داشت؟

مشکل این است که دلیل اصلی را نمی‌گویند و سعی می‌کنند در یک پوشش به‌اصطلاح قانونی، این اقدامات را انجام دهند. در دوره اخیر ترجیح می‌دادند از اخراج و انجام رفتارهایی که سروصدا ایجاد می‌کند، خودداری کنند. مدیران باتجربه هم چند دهه سابقه کار دارند و به‌راحتی می‌توان بازنشسته شدن آنها را توجیه کرد. من متوجه هستم باید به نسل جوان فضا و میدان داد، اما از دست دادن مدیری باتجربه و خبره که دهه‌هاست در بخشی فعالیت می‌کند، می‌تواند منجر به محروم شدن کشور از توانایی افراد برجسته شود.

> رئیسی و اطرافیانش به‌جای اینکه توافق مدیران توانمند را برای ورود به نظام تصمیم‌گیری جلب کنند، سراغ کسانی رفتند که تخصصی اندک و تجربه‌ای نه‌چندان مهم داشتند

در این ۲۱ ماه آقای کردبچه معروف‌ترین مدیری بود که کنار گذاشته شد. به‌شکل بسیار زشت و توهین‌آمیزی هم این کار را انجام دادند. کردبچه در زمینه برنامه‌ریزی از مهم‌ترین و سالم‌ترین کارشناسان کشور است و همه بر سلامت و تعهدش صحه می‌گذارند. ایشان را به‌طور غیرمستقیم تهدید و کسی را که نشان لیاقت از رئیس‌جمهوری دارد، خانه‌نشین کردند. آقای میرکاظمی از سازمان‌دهندگان این رفتار با یک مدیر باتجربه بود و بدون موافقت وی، کسی جرات چنین برخوردی را نداشت. جانشین او نیز فردی تازه‌کار است.

دلیل این برخورد با کردبچه بود؟

به‌هر حال آقایان تمایل نداشتند برخی مسائل در فضای عمومی مطرح شود؛ یعنی می‌خواستند با تغییر دولت مدیرانی که مدت‌ها در بخش‌های مدیریتی کشور فعالیت داشتند و رسانه‌ها نیز آنها را طرف صحبت قرار می‌دادند، حرف‌هایی را نزنند. چنین خواسته‌ای نه معقول است و نه پذیرفتنی. مدیران یا مسئولان اقتصادی به‌خوبی می‌دانند خط‌قرمزهای حکومتی چه هستند و همواره از انجام کارهایی که از نظر قانونی جرم است، خودداری می‌کنند؛ پس مسئله جلوگیری از وقوع جرم نبود، بلکه بستن دهان کسانی بود که نظرات متفاوتی دارند و به‌لحاظ سیاسی با دولت سیزدهم هم‌عقیده نیستند. از وجهی دیگر، ظاهر افراد هم در ماندگاری یا عدم‌ماندگاری‌شان در سیستم خیلی تعیین‌کننده بود. یعنی نوع آرایش ریش، مدل لباس پوشیدن و فرهنگ یک کارشناس می‌توانست موجب خاتمه کارش در سازمان برنامه آقای میرکاظمی شود.

دامنه این تغییرات تا کجا کشیده شد؟

همان‌طور که گفتم بیشتر تغییرات در سطح مدیران استانی سازمان رخ داد. در مواردی اگر مصاحبه‌ای انجام می‌شد و در آن عملکرد دولت رئیسی مثبت نشان داده نمی‌شد، زمینه کنار گذاشتن منتقد با سرعت کنار آماده می‌شد. مهم‌ترین رؤسای استانی سازمان برنامه که کنار رفتند، رؤسای استان‌های اصفهان و آذربایجان غربی بودند. رئیس این نهاد در استان اصفهان نه‌تنها دکترای اقتصاد از یک دانشگاه معتبر داشت که با درجه علمی استاد تمام در دانشگاه اصفهان تدریس می‌کرد.

میرکاظمی در آخرین اظهارات رسمی، پیش از استعفا، از حقوق کارمندان و دستمزد کارگران به‌عنوان عوامل تورم یاد کرد. سهم سازمان تحت مسئولیت او و مزدبگیران در شکل‌گیری تورم امروز چقدر است؟

این حرف او را نباید جدی گرفت. این گفته هم نشان می‌دهد که میرکاظمی برای ریاست سازمان برنامه مناسب نبود، وگرنه افرادی از او دست‌راستی‌تر هم وجود داشتند که با بیانی بهتر این کارها را انجام می‌دادند. از آنجایی که تورم ایران ناشی از کسری بودجه است، مشخص است که آقای میرکاظمی و سازمان برنامه سهمی بیش از هر کس و بخش دیگر در شکل‌گیری تورم فعلی دارند.

برخی می‌گویند میرکاظمی در زمینه بودجه سیاست‌های رفاهی و بالا بردن حقوق کارمندان سختگیر بود و گاه خساست هم به خرج می‌داد. چنین رویه‌ای در زمینه بودجه دیگر بخش‌ها هم در او وجود داشت؟

خیر؛ آشکار است که او در برخورد با برخی از دستگاه‌ها نه‌تنها خسیس نبود که دست‌ودلباز هم بود. به‌قول شما میرکاظمی بارها از مضرات افزایش حقوق کارمند و کارگر صحبت کرده است. اگر نگرانی او از افزایش هزینه‌های جاری یا رشد کسری بودجه بوده، باید در همه بخش‌ها چنین می‌نگریست. اگر به بودجه همین امسال نگاه کنیم، متوجه می‌شویم باوجود افزایش تنها ۲۰ درصدی حقوق کارمندان، خود بودجه، حدودا به اندازه تورم (بیش از ۴۰ درصد) رشد کرده است؛ پس مسئله او تورم نبود. بودجه نهادهای خاص در این ۲۱ ماه به‌طور سالانه حدود ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده است. نهادهای اضافی و موازی هنوز بودجه‌های خود را دریافت می‌کنند. در وزارت کشور یک سازمان اجتماعی وجود دارد که همواره درباره وظایف آن و دلایل وجودش بحث مطرح است. این سازمان، نهادی اضافی است که تمام فعالیت‌هایش در موازات با فعالیت‌های سازمان بهزیستی است و بر همین اساس منطقی است که منحل شود. سازمان مزبور امسال هم بودجه دریافت کرد و رشد بودجه آن به‌مراتب بیش از حقوق کارمندان بود.

عملکرد مالی دولت رئیسی در حدواندازه‌های جناح اصولگرا است؟

من این‌طور فکر نمی‌کنم. عملکرد دولت رئیسی ضعیف و خسارت‌بار است که اگر صادقانه بنگریم، عدم حضور مدیران و کارشناسان توانمند در میان مدیران ارشد قوه مجریه، از مهم‌ترین دلایل این عملکرد منفی است. صاحب‌نظرانی چون دکتر خوش‌چهره یا دانش‌جعفری اصولگرا هستند و کسی هم نمی‌تواند توان مدیریت و دانش عمیق آنها را نادیده بگیرد. اگر یادتان باشد، پیش از معرفی کابینه رئیسی به مجلس، در بیشتر گمانه‌زنی‌ها برای وزارت اقتصاد یا بانک مرکزی از دکتر فرهاد رهبر نام برده می‌شد. او هم یک اصولگرای سرسخت است که جزو اقتصاددانان مطرح و توانمند ایران است. رئیسی و اطرافیانش به‌جای اینکه توافق چنین مدیرانی را برای ورود به نظام تصمیم‌گیری جلب کنند، سراغ کسانی رفتند که تخصصی اندک و تجربه‌ای نه‌چندان مهم داشتند. وقتی تصمیم‌گیری دچار مشکل شود، نمی‌توانیم انتظار موفقیت داشته باشیم؛ به‌بیان جزئی‌تر اگر تصمیم‌گیران از میان باکفایت‌ترین‌ها انتخاب شوند، تصمیمات معقول‌تر و نتایج مثبت‌تر خواهند بود و اگر در انتخاب سیاست‌گذاران ارشد، افراد توانا کنار گذاشته شوند، نتایج تصمیمات چیزی جز شکست نخواهد بود.

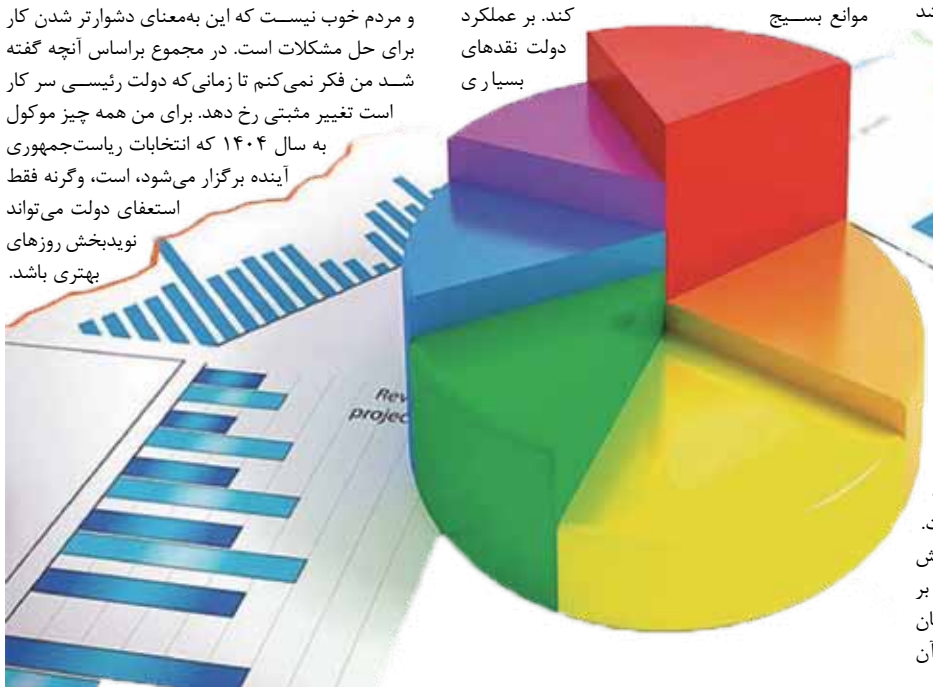
انتظار شما از سیاست‌گذاران اقتصادی دولت سیزدهم چه بود؟

من فکر می‌کنم از زمان روحانی باید شورای‌عالی اقتصاد به‌ریاست رئیس‌جمهوری در کشور تشکیل می‌شد. این اتفاق در زمان روحانی و رئیسی نیفتاد و به‌نظر می‌رسد دو رئیس‌جمهوری اخیر کشور در این باره اتفاق‌نظر دارند. شورای عالی اقتصاد باید مطالعات اقتصادی را ساماندهی و توان کارشناسی را برای رفع موانع بسیج کند. بر عملکرد دولت نقدهای بسیاری وارد است که یکی از این نقدها استفاده نکردن از توان کارشناسی موجود است. سازمان برنامه، سازمانی است که کارشناسان آن از میان اقتصاددانانی که بتوانند با کار اصولی نتایج کارشناسی‌شده برای مسئولان کشور تهیه کنند، دستچین می‌شوند. این ظرفیت در ۲۱ ماه گذشته یکسره هدر رفت و کارشناسان سازمان در سکوت به نظاره امور پرداختند.

چنان رخوتی فضای سازمان سیاست‌گذار مالی کشور را در بر گرفته بود که گاه وظایف روتین این نهاد هم درست انجام نمی‌شد. از ابتدای انقلاب تا پیش از دوره رئیسی، سازمان برنامه گزارش اقتصادی سالانه را همزمان با لایحه بودجه به مجلس تحویل می‌داد. این گزارش را کارشناسان سازمان تهیه می‌کردند. در زمان جنگ هم این کار را انجام می‌دادیم و در شهریور که بودجه برای بررسی به مجلس تحویل داده می‌شد این گزارش هم به دست نمایندگان می‌رسید، اما امروز گزارش اقتصادی سال ۱۴۰۰ را هم منتشر نکردند و برنامه توسعه هفتم هم هنوز در سطح بحث باقی مانده است. موضوع دردناک دیگر اینکه قانون بودجه ۱۴۰۲ نیز باوجود تصویب، به‌طور کامل منتشر نشده است. یعنی امکان دستیابی به جداول آن وجود ندارد و جداول منتشر نشده‌اند.

تغییر رئیس سازمان برنامه چقدر می‌تواند امیدوارکننده باشد؟

در گام نخست باید جانشین او را بشناسیم. من ایشان را نمی‌شناسم و برایش آرزوی موفقیت و پیروزی می‌کنم. با این حال فکر نمی‌کنم جهت‌گیری و سبک مدیریتی ایشان تفاوت چندانی با آقای میرکاظمی یا دیگر مسئولان ارشد دولت سیزدهم داشته باشد. به این اعتبار است که نه می‌توانیم از ابقای میرکاظمی دفاع کنیم و نه کنار گذاشتنش را به فال نیک بگیریم. ضمن اینکه کشور هم روزهای خوبی را سپری نمی‌کند؛ حال اقتصاد و مردم خوب نیست که این به‌معنای دشوارتر شدن کار برای حل مشکلات است. در مجموع براساس آنچه گفته شد من فکر نمی‌کنم تا زمانی‌که دولت رئیسی سر کار است تغییر مثبتی رخ دهد. برای من همه چیز موکول به سال ۱۴۰۴ که انتخابات ریاست‌جمهوری آینده برگزار می‌شود، است، وگرنه فقط استعفای دولت می‌تواند نویدبخش روزهای بهتری باشد.

پایش ۲۴ ساعته «لایه یونوسفر» کره زمین

محققان یک شرکت دانش‌بنیان، رادار سونداژ یونی ساخته‌اند که از سال ۱۴۰۰ به‌صورت ۲۴ساعته کار پایش لایه یونوسفر را انجام می‌دهد و حداکثر ۴ اسکن در ساعت انجام می‌دهد و حداقل ارتفاع پایش این دستگاه از سطح زمین ۱۲۰۰ کیلومتر است.

به گزارش تسنیم، مریم حسین‌زاده، کارشناس یک شرکت دانش‌بنیان گفت: این شرکت دانش‌بنیان از سال ۱۳۸۹ تاسیس و از سال ۱۳۹۰ نیز مجوز دانش‌بنیانی آن صادر شده و از سال ۱۳۹۱ نیز مطالعات بر آب‌وهوا را آغاز کرده است. وی گفت: آن چیزی که در مطالعات آب‌وهوایی اهمیت دارد، مطالعه لایه یونوسفر است که این لایه اطلاعاتی در حوزه آب و هوا، بارش‌ها، پیش‌نشانگرهای زلزله و پیش‌نشانگرهای سایر بلایای طبیعی کاربرد دارد.

وی گفت: عنوان این محصول رادار سونداژ یون یا «ایلیا IS۱۱۰» است و این رادار مساحت بزرگی دارد و آن چیزی که قابل‌فروش است، دیتا و داده‌هایی است که این رادار ارائه می‌کند.

حسین‌زاده گفت: از دی سال ۱۴۰۰ به‌طور ۲۴ساعته کار پایش لایه یونوسفر را انجام و حداکثر ۴ اسکن در ساعت انجام می‌دهد و حداقل ارتفاع پایش این دستگاه از سطح زمین ۱۲۰۰ کیلومتر است.

وی گفت: یک پژوهشگاه علمی قوی در آلاسکا وجود دارد که پروژه هارپ آنجا تاسیس شده است که تاثیرات تابش روی لایه یونوسفر را بررسی می‌کنند. لایه یونوسفر یک لایه یونی در اطراف زمین است و هر تغییری حتی کوچک در هر نقطه از دنیا در لایه یونوسفر رخ می‌دهد.

اماواگرهای توسعه هوش‌مصنوعی در جوامع بشری بررسی شد

«داده» نفت جهان آینده

هوش‌مصنوعی در واقع همان علمی است که به ماشین‌ها کمک می‌کند تا همانند یک انسان هوشمند رفتار و بتوانند وظایف مختلفی را اجرا کنند. هوشمند شدن هوش مصنوعی نیز به‌وسیله داده اتفاق می‌افتد، به این صورت که برای اینکه هوش‌مصنوعی بتواند یک مشکل در حوزه‌ای خاص را حل کند، داده‌ها و اطلاعات مربوط به آن را جمع‌آوری می‌کند تا از آنها برای آموزش سیستم استفاده کند. در حقیقت، هوش‌مصنوعی با استفاده از این داده‌ها و انجام یک‌سری محاسبات تعیین‌شده روی آنها، مسائل و مشکلات را در آن مورد خاص حل می‌کند. بی‌شک تاثیرات شگرفی در دنیای امروز بشر می‌گذارد و رفته‌رفته جوامع زیادی را متاثر از تحولات خود می‌کند، اما توجه به یک نکته ضروری به‌نظر می‌رسد. آیا بدون داده می‌توان از قابلیت‌های هوش‌مصنوعی بهره برد، شاید این همان پاشنه‌آشیل هوش‌مصنوعی باشد.

صمت در این گزارش به اماواگرهای توسعه هوش‌مصنوعی در جوامع بشری پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

هوش مصنوعی نیاز به نبوغ و ابتکار انسانی دارد

کارشناسان بین‌المللی مثل شان چو، مدیرعامل استارت‌آپ هوش مصنوعی Catalytic واقع در شیکاگو معتقدند: نگرانی بابت از بین رفتن شغل با توسعه هوش‌مصنوعی امری بیهوده است. چو در این‌باره می‌گوید: تکنولوژی همیشه به انسان‌ها نیاز دارد. با این حال، دچار سوءتفاهم نشوید. این‌گونه نیست که ماشین‌ها در حال ظهور نیستند. این بدین‌معنی است که آنها بسیار کندتر نسبت به آنچه برخی رسانه‌ها ـ که اخبار مربوط به این حوزه را با آب‌وتاب فراوانی ـ پوشش می‌دهند، ظهور خواهند کرد که این خبر بسیار خوبی برای بیشتر کسانی است که فکر می‌کنند ربات‌ها و سایر فناوری‌های مبتنی بر هوش‌مصنوعی به‌زودی شغل آنها را از بین خواهند برد.

در حقیقت، بسیاری از آنها در حد واژگان عملیاتی هستند. به‌گفته وی، حسابداران، کارگران کارخانه‌ها، کامیون‌داران، وکلا و رادیولوژیست‌ها (فقط در چند مورد) در شغل‌های خود با اختلالی مشابه آنچه کشاورزان در طول انقلاب صنعتی با آن روبه‌رو بودند، مواجه خواهند شد؛ همان‌طور که تحقیقات نشان می‌دهد، سرعتی که هوش‌مصنوعی در آن جایگزین مشاغل خواهد شد، تسریع می‌شود و افراد آموزش‌دیده و ضعیف از لحاظ آموزشی را به‌صورت یکسان تحت‌تاثیر قرار خواهد داد. در بین بزرگ‌ترین مزایای هوش‌مصنوعی، بسیاری از متخصصان معتقدند این مزیت که هوش‌مصنوعی می‌تواند انسان را از انجام کارهای تکراری خسته‌کننده که تبدیل به بخشی از وظایف کلی انسان‌ها شده، نجات دهد، بسیار مهم و ارزشمند است و در نتیجه آن، انسان‌ها می‌توانند روی پروژه‌های پیچیده‌تر و باارزش‌تر تمرکز یا مقداری از زمان خود را صرف استراحت کنند.

بدون داده، نمی‌توان راه به جایی برد

محمد وکیلی، فعال دانش‌بنیان در زمینه فناوری اطلاعات در گفت‌وگو با صمت گفت: عموما وقتی صحبت از هوش می‌شود، آن تعریفی در ذهن خطور می‌کند که برپایه آن، انسان به درک محیط اطرافش پرداخته است. به‌اعتقاد من، بزرگ‌ترین مشکل انسان از زمانی آغاز شد که در فهم عبارات و کلمات دچار تناقض شد. به‌عبارت روشن‌تر، وقتی واژه هوش را به کار می‌بریم، ممکن است ۲ مفهوم متفاوت در ذهن هر یک از ما تداعی شود. برای مثال، ممکن است تعریف من از هوش خود را در آخرین مدل خودرو تسلا نشان دهد و در تعریف دیگری در توان حل مسئله‌های دشوار ریاضی توسط یک کودک نمایان شود. علت این برداشت‌های متفاوت از هوش، به نبود تعریف شفاف مفاهیم پایه در نظام آموزشی ما بر می‌گردد. همچنین، نباید هوشمندی را با هوش‌مصنوعی اشتباه بگیریم، چرا که هوشمندی به فرآیندی گفته می‌شود که دستگاه‌هایی براساس داده‌های از پیش تعریف‌شده، واکنش‌هایی را نشان می‌دهند، اما هوش‌مصنوعی قدرت یادگیری، خلاقیت و حتی تغییر در داده‌ها را دارد، بنابراین باید این ۲ مفهوم را از یکدیگر جدا کنیم.

وی افزود: از آنجایی که داده، کلید اصلی کاربرد هوش در زندگی اجتماعی است، نقص در داده‌ها مانع از ایجاد و توسعه شهر هوشمند می‌شود. در واقع، الگوریتم‌هایی که براساس این داده‌ها نظام هوشمندی را در یک محیط اجتماعی خلق می‌کنند، از درجه اهمیت بالایی برخوردار هستند. کار یک مجموعه دانش‌بنیان برای بکارگیری هوش و هوشمندی در ارکان جامعه تحلیل داده‌ها و سیستم‌ها است، اما واقعیت ماجرا این است که تا زمانی که فقر داده در کشور ما حاکم باشد، نمی‌توان از عبارت هوشمندی در شهر یا شهرهای هوشمند سخن گفت. تقویت و توسعه داده‌ها، کمک شایانی به راه‌اندازی و توسعه سیستم‌های هوشمند در یک شهر می‌کند.

به‌گفته وکیلی، از آنجایی که هر سیستم یکپارچه‌ای در شهرها، نیاز به تحلیل داده دارد و در کشورمان در بخش‌های بزرگ، جای خالی این روند احساس می‌شود، بنابراین انتظار نمی‌رود که برمبنای هوش‌مصنوعی و هوشمندی دانش‌بنیان‌ها در یک دهه آینده مقابل اصلی‌ترین بحران‌ها، راهکارهای صددرصدی ارائه بدهند. در حال حاضر در مرحله جمع‌آوری داده‌ها از حالت جزیره‌ای هستیم. حال در این شرایط، دانش‌بنیان‌ها چگونه می‌توانند به طراحی و ساخت شهر هوشمند بپردازند؟

این فعال دانش‌بنیان گفت: در برخی موارد، دولت انتظار حل بعضی معضلات؛ برای مثال، قاچاق کالا از سوی شرکت‌های دانش‌بنیان را دارد، در حالی که داده کافی در اختیار تیم دانش‌بنیان برای ارائه یک راهکار مناسب قرار نگرفته است و در اصل داده کافی وجود ندارد. طراحی الگوریتم‌ها امری شدنی است و فعالان اکوسیستم دانش‌بنیان مهارت کافی در خلق آن را دارند. در این شرایط ۲ اتفاق می‌افتد؛ یا الگوریتم‌های طراحی‌شده رشد نمی‌کنند یا براساس داده‌های غیراستاندارد رشد می‌کنند. در حقیقت، فقدان داده‌های واقعی موجب می‌شود، بیشتر شرکت‌های دانش‌بنیان نتوانند عملکرد منطقی و موثری برای حل معضلات به‌ویژه در شهر را ارائه بدهند.

وی ادامه داد: مهم‌ترین گام برای ایجاد یک شهر هوشمند، جامعیت و ثبت داده در ارکان مختلف شهر است. همکاری با دانشگاه‌ها و یافتن توسعه‌دهندگان می‌تواند گام بعدی برای ایجاد هوشمندسازی در ساختار شهر باشد؛ حرکت به‌سمت توسعه پایدار، اصلی‌ترین هدفی است که دانش‌بنیان‌ها از ایجاد شهر هوشمند پیگیر آن هستند. گفتنی است، آینده توسعه پایدار در شهرهای هوشمند رقم می‌خورد؛ شهرهایی که در آنها چرخه انرژی، روند متفاوت‌تری از شکل امروزی دارد. گفتنی است، معضل اصلی در تجمیع و هدایت داده‌ها برای طراحی و ساخت این شهرها از سوی دانش‌بنیان‌ها است. در حقیقت، تا زمانی که با فقر داده مواجه باشیم، نمی‌توانیم انتظار هوشمندسازی و بکارگیری سیستم هوش‌مصنوعی در شهرها را داشته باشیم.

سرعت اعجاب‌آور هوش‌مصنوعی در راه است

علیرضا چابکرو، محقق و استاد دانشگاه با دیدی انتقادی می‌گوید، شکی نیست که با قدرت گرفتن هوش‌مصنوعی روزبه‌روز انتخاب‌های انسان محدودتر خواهد شد و کاربران محصور در شبکه‌ای از هوش‌مصنوعی خواهند بود. وی در گفت‌وگو با صمت گفت: اگر بخواهیم با نگرشی انتقادی به دستاوردهای فناورانه نگاه کنیم، باید گفت، نباید غرق در زیبایی‌های این دستاوردها شد. چت جی پی تی یک چت‌بات (ربات نرم‌افزاری که قابلیت چت دارد) است که شرکت اپن‌ای‌آی آن را ساخت. در نگاه نخست، کار با این بات هوشمند، پارادوکس‌هایی دارد که برای کارشناسان فناوری اطلاعات سوال‌برانگیز است. برای مثال، این روش چت برای ای پی ایران بسته است؛ اما زبان فارسی را پشتیبانی می‌کند و چنین وضعیتی قابل‌تحلیل نیست.

وی درباره اجتناب‌ناپذیر بودن هوش‌مصنوعی در زندگی بشر ادامه داد: چه بخواهیم و چه نخواهیم، هوش‌مصنوعی با سرعت بسیار اعجاب‌آوری وارد زندگی ما شده است و می‌توان از آن به‌عنوان یک پدیده اجتناب‌ناپذیر یاد کرد. همان‌گونه که با ورود فضای سایبری، جنبه‌های زیادی از زندگی انسان از جمله کسب‌وکار، اقتصاد، سرگرمی و ... تحت‌تاثیر قرار گرفت، تحولات شگرفی به وجود آمد؛ تحولاتی که هیچ‌گاه فکر نمی‌کردیم، دستخوش تغییر قرار گیرد. برای مثال، شیوه حکمرانی از بالا به پایین با ورود این فضا دگرگون شد. حال تصور کنید یک ابزار پیشرفته‌تری داخل این فضا به‌وجود آمده است که می‌تواند هم ضریب نفوذ و هم سرعت خود را بالا ببرد؛ بی‌شک تحولات گسترده‌تری هم در راه خواهند بود.

انسان در انحصار هوش‌مصنوعی

چابکرو در پاسخ به این پرسش که آیا چنین بات‌هایی می‌توانند به‌عنوان یک منبع مجزا برای یافتن پاسخ پرسش‌های کاربران در نظر گرفته شوند؟ گفت: این چت‌بات منحصر به فرد نخواهد بود و در آینده‌ای نه‌چندان دور باید منتظر ربات‌های جدیدتری باشیم. آنچه می‌توان فهمید، این است که ربات‌هایی که امروز می‌بینیم، تنها فزاینده‌ای برای پرسش‌های کاربران نیست، چرا که هنگام کاربرد این بات‌ها ماشین لرنینگ یا یادگیری ماشین هم انجام می‌شود. به‌عبارت دقیق‌تر، ضمن اینکه هنگام استفاده کاربر، به‌واسطه مشارکت انسان در انتقال داده خود را رشد می‌دهد. در واقع، ماشین از طریق کاربر رشد می‌کند. برای مثال، ممکن است گاهی اطلاعات تکراری و بی‌ربط بدهد که برای رفع آنها نیازمند یک ماشین لرنینگ است. به‌همین دلیل، ضمن اینکه کار می‌کند، خودش را هم رشد می‌دهد. در واقع، از طریق کاربر آموزش می‌بیند و رشد می‌کند و رویکرد خلاقانه‌ای در کار نیست.

این پژوهشگر گفت: همان‌گونه که اشاره شد، انسان‌ها مشارکت فعالی در ماشین لرنینگ خواهند داشت، حتی ربات‌های دیگر هم در ماشین لرنینگ چت جی پی تی ایفای نقش خواهند کرد. این سورس بودن ربات‌های هوشمند، موضوع مهم دیگری است که باید به آن توجه کرد، چرا که این ویژگی در اصل موجب قدرت گرفتن آن می‌شود؛ گفتنی است، چت جی پی تی، شبکه‌ای از هوش‌مصنوعی ایجاد می‌کند که قدرت تصاعد هندسی را بالا می‌برد و به‌تناسب آن، روزبه‌روز بر سرعت هوش‌مصنوعی افزوده می‌شود. در نتیجه، نباید تاثیرات هوش‌مصنوعی بر زندگی بشر را تنها محدود به چت جی پی تی دانست.

روزی می‌رسد که ما تصمیم‌گیرنده نهایی نیستیم

به‌گفته وی، بنابراین جهان آینده محدود به چت جی پی تی نیست و مجموعه‌ای از شبکه‌های فعال هوش‌مصنوعی شکل می‌گیرد. این شبکه پله به پله ضمن افزایش دقتش، تعاملاتش هم با انسان بیشتر و فراگیرتر می‌شود؛ اما آن را محدودتر می‌کند. همچنین، می‌تواند جهان آینده را محصور در خود کند و همین امر باعث می‌شود، روزبه‌روز کنترل انسان بر زندگی کمتر و کمتر شود. در حقیقت، انسان به روزی که فرآیندهای دیگر به جای او تصمیم می‌گیرند، نزدیک و نزدیک‌تر می‌شود.

> هوش‌مصنوعی می‌تواند جهان آینده را محصور خود کند و همین امر باعث می‌شود روزبه‌روز کنترل انسان بر زندگی کمتر و کمتر شود. در حقیقت، انسان به روزی که فرآیندهای دیگر به‌جای او تصمیم می‌گیرند، نزدیک و نزدیک‌تر می‌شود

سخن پایانی

امروزه بسیاری از فعالان در مشاغل گوناگون، از این بابت که ممکن است روزی پیشرفت فناوری برای‌شان خطرساز شود، ابراز نگرانی می‌کنند، چرا که ممکن است با افزایش روزافزون فناوری‌های مبتنی بر هوش‌مصنوعی، آینده شغلی افراد در هاله‌ای از ابهام قرار گیرد. این در حالی است که این روزها برخی شرکت‌ها برای تسریع در انجام کارهای مختلف، تلاش می‌کنند ربات و فناوری‌های مبتنی بر هوش‌مصنوعی را جایگزین نیروهای انسانی کنند تا هم در وقت و هزینه صرفه‌جویی کنند و هم بهره‌وری خود را افزایش دهند.

این روند، مخالفان بسیاری نیز دارد که نشان می‌دهد که مخالف کاربرد فناوری در سطوح پیشرفته هستند. طبق مطلبی که در سایت هوشینو منتشر شد؛ هوش‌مصنوعی راه‌های نفوذ به صنعت جدید را پیدا می‌کند و شمار شرکت‌هایی که از مزایای بکارگیری این فناوری بهره‌مند می‌شوند، رو به افزایش است، اما باوجود رشد این فناوری و افزایش محبوبیت آن، بسیاری از کسب‌وکارها هنوز نتوانسته‌اند در دنیای هوش‌مصنوعی جایگاهی برای خود بیابند. چرا؟ پاسخ ترس است و این ترس از بکارگیری هوش‌مصنوعی دلایل زیادی دارد. شرکت O'Reilly در سال ۲۰۱۹، کتاب الکترونیکی منتشر کرد که در آن یافته‌های پژوهش خود درباره بکارگیری و چالش‌های هوش‌مصنوعی را در سازمان‌ها به‌طورخلاصه آورده بود. علاوه بر این، در این کتاب، فهرستی از رایج‌ترین عواملی که مانع بکارگیری فناوری هوش‌مصنوعی در سازمان‌ها می‌شوند نیز، ارائه شده است.

۲۳ درصد از شرکت‌کنندگان در این پژوهش اظهار کردند که دلیل اصلی آنها برای پیشروی نداشتن در زمینه هوش‌مصنوعی این است که هوش‌مصنوعی و استفاده از آن، در فرهنگ و سنت‌های شرکت‌شان تعریف نشده است. سایر دلایل ذکرشده عبارت بودند از: کمبود اطلاعات و داده، کمبود افراد متخصص و تشخیص ندادن کاربردهای هوش‌مصنوعی در زمینه کسب‌وکار.

نظرگاه

خلأ مقررات در مسیر توسعه هوش‌مصنوعی

محمد شهرام معین ـ رئیس مرکز نوآوری و توسعه هوش‌مصنوعی پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات: پیشرفت سریع الگوریتم‌های هوش مصنوعی، دولت‌های مختلف را به تدوین برنامه جامع برای مواجهه با این فناوری وادار کرده است؛ به‌نحوی که گفته می‌شود تاکنون بیش از ۴۵ کشور از استراتژی خود برای توسعه و بکارگیری هوش مصنوعی رونمایی کرده‌اند. این فناوری که فرآیندهای هوش‌طبیعی انسانی را شبیه‌سازی می‌کند، دارای زیرمجموعه‌هایی مانند «یادگیری ماشین»، «فناوری‌های مرتبط با زبان انسان» و «رباتیک» است که بهره‌گیری از ظرفیت‌های آن می‌تواند به بهبود خدمات عمومی، کارآیی در اقتصاد و بهبود شرایط کار برای نیروی انسانی بینجامد. به‌همین دلیل، بیشتر کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه، برنامه‌ریزی برای حرکت به‌سمت استفاده از مزیت‌های ناشی از بکارگیری فناوری هوش‌مصنوعی را آغاز کرده‌اند. این کشورها با تدوین استراتژی‌ها و اقدامات ملی در راستای تقویت تحقیقات هوش‌مصنوعی و بکارگیری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های آن، رویکردهایی چون «تقویت عملکرد نهادها و سیستم‌های دولتی»، «تقویت اکوسیستم‌های نوآوری»، «تقویت شرکت‌های بزرگ صاحب فناوری» و «تقویت شرکت‌های کوچک و متوسط متاثر از هوش‌مصنوعی» را در اهداف خود پیش‌بینی کرده‌اند. ما نمی‌توانیم فقط الگوریتم را توسعه دهیم، اما برای داده فکری نکنیم؛ ما هم‌اکنون برای عملیاتی کردن و پیاده‌سازی سخت‌افزارهای خاص موردنظر، فکر نکرده‌ایم و زیرساخت پردازشی کافی هم نداریم. مسائل حقوقی و حریم خصوصی و مالکیت داده و الگوریتمی و کسب‌وکاری را حل نکرده‌ایم. از سوی دیگر، ارزش‌گذاری داده‌ها را انجام نداده‌ایم. از طرفی، مسئله رگولاتوری و مقررات‌گذاری تنظیم بازار را ندیده‌ایم. این ملغمه باید حل شود. این هنر است که بتوانیم اینها را با یکدیگر همسو کنیم. یکی از نیازمندی‌های توسعه هوش‌مصنوعی مقررات‌گذاری است که باید از سوی متولیان این موضوع دنبال شود. باید به مسئله هوش‌مصنوعی نگاه چندبعدی داشته باشیم. نمی‌شود زیرساخت قوی داشت، اما برای مسئله حقوق داده‌ها، رگولاتوری و کسب‌وکار راه‌حلی در نظر نگرفت. در کنار آن، فرهنگ‌سازی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اینکه هوش‌مصنوعی در جامعه جا بیفتد و داده‌ها به نحو مناسبی در اختیار مراکز تحقیقاتی قرار گیرد، از دیگر موضوعات مهم است. ما باید شاهد داده‌ها و کلان‌داده‌های باز با تاکید بر حفظ حریم خصوصی، امنیت و محرمانگی باشیم. از آنجایی که موضوع خودروی متصل، خیلی جا نیفتاده بود، این سند مورداستفاده قرار نگرفت، اما به‌تازگی ما در مرکز نوآوری و توسعه هوش‌مصنوعی پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات با خودروسازهای داخلی جلسه داشتیم تا دوباره موضوع رگولاتوری و مقررات‌گذاری و مسائل حقوقی این فناوری را بازنگری و عملیاتی کنیم. هم‌اکنون در زمینه پلتفرم حوزه خودروهای متصل، اتفاقات قابل‌توجهی در حال رخ دادن است، اما به‌طور کل باتوجه به تغییر تکنولوژی و نیازها، نیازمند بازنگری سند خودروی هوشمند هستیم. در سال ۲۰۱۸، اکونومیست مقاله‌ای را منتشر کرد که در آن به «داده» به‌عنوان نفت سده بعدی اشاره شد؛ این نفت باید به‌درستی استخراج و پالایش شود. ما همین الان هم در راستای توسعه هوش‌مصنوعی عقب هستیم و اگر بخواهیم همچنان منتظر بمانیم، شرایط بدتر خواهد شد. به‌طورحتم باید زمان‌بندی داشته باشیم و این، نیازمند همت ملی و همکاری همه نهادها، ذی‌نفعان و بازیگران این عرصه است. این همدلی و همسویی باید صورت بگیرد. باید یک جهاد بزرگ در عرصه هوش‌مصنوعی رقم بخورد. شبکه ملی اطلاعات دارای لایه‌های مختلف شامل زیرساخت ارتباطی و اطلاعاتی، خدمات پایه و عام و محتوا است که در بخش خدمات یکی از موضوعات مهم و اصلی، خدمات هوش‌مصنوعی است. از آنجایی که خدمات هوش‌مصنوعی بر اصل بومی‌سازی دنبال می‌شود، می‌توان آن را در لایه خدمات شبکه ملی اطلاعات دنبال کرد. ما باید برای توسعه هوش‌مصنوعی از سرویس‌های بومی استفاده کنیم و برنامه‌ریزی این است که خودمان حداقل یک اکوسیستم داخلی هوش‌مصنوعی داشته باشیم؛ اینها همه در قالب شبکه ملی اطلاعات می‌گنجد.

در واقع یکی از موضوعات مطرح این است که چگونه اکوسیستم بومی هوش‌مصنوعی را در قالب سند شبکه ملی اطلاعات پیش ببریم.

منبع: مهر

یادداشت

وام‌های کلان عامل مطالبات معوق

اکبری‌زاده
کارشناس امور بانکی

پدیده ابربدهکاران یکی از مشکلات جدی سال‌های اخیر شبکه بانکی ایران است. به‌وجود آمدن ابربدهکاران در ساختار بانکی ناشی از عوامل مختلفی است که یکی از آنها به‌وجود آمدن فساد گسترده در شبکه بانکی است. معمولا ابربدهکاران با کمترین وثیقه بیشترین تسهیلات را از بانک‌ها دریافت کرده و باز پرداخت نکرده‌اند؛ همین موضوع باعث شده بانک‌ها زیر بار حجم بالای مطالبات معوق کمر خم کنند.

دولت به‌دلیل کمبود منابع مالی پرداخت وام‌هایی را به شبکه بانکی تحمیل می‌کند که عمدتا عامل ناترازی بانک‌ها و پیدایش مطالبات معوق می‌شود.

یکی از مهم‌ترین آسیب‌هایی که سیستم بانکی به آن دچار شده و هنوز هم وجود دارد، حجم بالای تسهیلات تکلیفی، اجباری و همچنین پدیده ابربدهکاران است که گاهی توسط سازمان‌ها، مقامات، نهادها و مراجع خارج از هیات مدیره بانک در نظر گرفته می‌شود و به‌دلیل آنکه به اجبار پرداخت می‌شود، اکثریت مطلق آنها بازگشت ندارند، زیرا این تسهیلات براساس توجیه اقتصادی پرداخت نمی‌شود و با هدف رفع کمبود منابع مالی صورت می‌گیرد.

این تسهیلات با ایجاد ناترازی در حساب بانک‌ها یکی از عوامل خلق پول و تورم در کشور به‌شمار می‌روند؛ در نتیجه هرچند برای اهداف رشد و توسعه اقتصادی در نظر گرفته می‌شوند اما آثار زیانباری برای اقتصاد دارند؛ به‌ویژه اگر میزان این تسهیلات از توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها و شبکه بانکی فراتر باشد.

پرداخت تسهیلات کلان آن هم بدون وثیقه و با سفارش به‌دلیل افزایش ریسک اعتباری در همه کشورهای دنیا ممنوع است و به‌عقیده صاحب‌نظران و اقتصاددانان در بلندمدت نه‌تنها کمکی به اقتصاد کشور نمی‌کند، بلکه منجر به بروز تورم و در نهایت به ضرر کشور تمام می‌شود، اما متاسفانه سال‌هاست پرداخت تسهیلات ارزان به افراد صاحب‌نفوذ توسط بانک‌ها در قالب تبصره‌هایی در بودجه وجود دارد که براساس آن بانک‌ها مکلف به تامین مالی می‌شوند و اساسا ریشه زیاندهی مزمن بانک‌ها به‌ویژه بانک‌های دولتی از همین الزام به پرداخت تسهیلات تکلیفی و پرداخت وام به افراد خاص شکل می‌گیرد.

به‌عنوان نمونه در بودجه ردیف‌هایی برای گروه‌های مشمول دریافت تسهیلات تعریف می‌شود، مانند ارائه تسهیلات به مشاغل خانگی و در ادامه دولت‌ها با کاهش منابع مالی مواجه می‌شوند. از سوی دیگر نبود حمایت دولت ممکن است مشکلات زیرساختی و معیشتی را افزایش دهد؛ بنابراین دولت‌ها به‌دلیل نداشتن منبع مالی کافی از سویی و ضرورت حل مشکلات شهروندان از سوی دیگر، به بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات فشار می‌آورند. مجلس این موضوع را تصویب و دولت هم به بانک‌ها تکلیف می‌کند؛ بنابراین نتیجه این می‌شود که خلق پول رقم می‌خورد و نقدینگی بالا می‌رود و در نهایت تورمی شکل می‌گیرد که مردم اکنون شاهد آن هستند. این مشکلات نتیجه فشار دولت به بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات تکلیفی و همچنین وام گرفتن عده‌ای خاص از سیستم بانکی کشور است.

در روی دیگر سکه پرداخت تسهیلات ارزان به افراد خاص یا زیرمجموعه‌های بانکی بار سنگینی است که از چند دهه گذشته تا امروز منجر به سنگینی مطالبات معوق بانک‌های دولتی شده است. تجربه نشان داده تخصیص منابع به گیرندگان تسهیلات تکلیفی و وام‌های خاص غالبا بدون در نظر گرفتن ضوابط اعتباری و اطمینان از بازگشت وجوه انجام می‌شود. در پرداخت این‌گونه تسهیلات معمولا اعتبارسنجی مناسبی صورت نمی‌گیرد و وثایق و تضامین کافی از مشتری دریافت نمی‌شود؛ از این رو معمولا بازپرداخت تسهیلات خاص وکلان نیز با اماواگرهای زیادی مواجه است و مطالبات معوق مربوط به این تسهیلات، رقم بالایی را در شبکه بانکی به خود اختصاص داده است.

پرداخت وام‌های کلان هرچند در وهله نخست با اهداف مختلفی مانند اشتغال‌آفرینی، افزایش تولید و خودکفایی، ارائه خدمات و تنظیم بازار، حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و سایر حمایت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صورت می‌گیرد، اما اگر به‌صورت نامتوازن و بی‌رویه انجام شود، نتیجه عکس حاصل خواهد شد و تبعات آن نه‌تنها نظام بانکی را دچار اختلال می‌کند، بلکه در نهایت دامن جامعه را نیز می‌گیرد و ذی‌نفعان بانک به‌طور عمومی متضرر می‌شوند.

در مجموع باید گفت پرداخت وام‌های کلان، هرچند ممکن است به‌صورت مقطعی یا بخشی، مشکلاتی را برطرف سازد، اما در سطح کلان و در بلندمدت موجب بروز آسیب‌های جدی در نظام مالی کشور می‌شود که از جمله این آسیب‌ها می‌توان به دور شدن از اهداف نظام اقتصادی و تحقق عدالت و پیشرفت اشاره کرد.

شعب خارجی بانک‌ها ساماندهی می‌شود

وزیر اقتصاد ضمن اشاره به مشکل مقاومت تاریخی بانک‌ها برای فروش سهام غیربانکی و اموال مازاد گفت: ساماندهی شعب خارجی بانک‌ها باید در دستور کار قرار گیرد. به گزارش ایبنا، احسان خاندوزی در جلسه بررسی مباحث جاری بانکی با حضور مدیران شعب خارجی درباره فروش سهام غیربانکی و اموال مازاد، گفت: در این موضوع مشکل تاریخی مقاومت در داخل بانک، شرکت‌ها و از ناحیه سهامداران وجود دارد. وی افزود: کاهش مطالبات غیرجاری در بخش ریالی طی سال گذشته محسوس نبود. در بیشتر بانک‌ها موضوع اعتبارسنجی یک شوخی است و اعتقاد جدی در لایه‌های مدیریتی برای انجام این فرآیند وجود ندارد. این مقام مسئول ادامه داد: ساماندهی شعب خارجی بانک‌ها به‌ویژه بانک‌های باسابقه باید در دستور کار قرار گیرد. خاندوزی با اشاره به ورود بانک‌ها به موضوع خرید ملک و ارز گفت: تا مدیریت بانک‌ها فعل خواستن را صرف نکنند، در ابلاغیه و بخشنامه باقی خواهیم ماند. وی همچنین تاکید کرد: کلیه حساب‌هایی که مبتنی بر اسکناس باشد و توسط شبکه بانکی افتتاح شود عین ارز را به صورت اسکناس تحویل مشتری می‌دهد. این مقرره در مقررات ارزی بخش سوم صفحه ۲۱ بند ۵-۵ و تبصره آن قید شده است. همچنین بانک‌ها نمی‌توانند هیچ تعهدی مبنی بر اینکه معادل ریالی ارز به مشتریان پرداخت شود را از مشتری اخذ کنند. خاندوزی با اشاره به اینکه در این نوع حساب ارزی فقط دلار و یورو و به صورت واریز به حساب انجام خواهد شد، اظهار کرد: متقاضیان دیگر ارزها نیز طبق روال گذشته به صرافی‌ها مراجعه می‌کنند و بدون نیاز به افتتاح حساب ارز موردنیاز خود را دریافت خواهند کرد.

آیا بانک مرکزی می‌تواند رویه پرداخت وام‌های کلان را شفاف‌سازی کند؟

تاریکخانه تسهیلات کلان بانکی

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

سخنگوی دولت در تازه‌ترین اظهارات خود درباره ابربدهکاران بانکی از ۱۳ بانک درگیر با این مشکل نام برده و گفته این اقدام به‌منظور ایجاد شفافیت استمرار خواهد داشت. با آغاز به کار دولت سیزدهم برای نخستین بار فهرست بدهکاران بزرگ بانکی منتشر شد. این اقدام دولت در سال گذشته آغاز و فهرست آن به‌طور مستمر به‌روز شده است؛ اکنون نیز به‌منظور انضباط‌بخشی و شفافیت بیشتر نظام بانکی و مقابله با فساد، فهرست تسهیلات و تعهدات کلان ۱۳ بانک تا پایان اسفند سال گذشته روی سایت بانک مرکزی قرار گرفته است. براساس گزارش‌های منتشرشده، تاکنون ۳۷۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات مسکن شهری، ۱۱۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات مسکن روستایی و ۱۳۱ هزار میلیارد ریال تسهیلات ودیعه مسکن به متقاضیان پرداخت شده، اما این ارقام با ۲۰ درصد هدف‌گذاری‌شده در قانون برای پرداخت تسهیلات مسکن، فاصله‌ای معنادار دارد و نشان‌دهنده کم‌کاری نظام بانکی در تامین این منابع است. در روی دیگر سکه به ابربدهکاران بانکی تسهیلاتی پرداخت شده که هر کدام به‌تنهایی می‌تواند تسهیلات تکلیفی یک بانک را پوشش دهد. صمت در این گزارش اقدام بانک مرکزی مبنی بر انتشار لیست بدهکاران کلان بانکی را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

وام‌دهی به تمامی اقشار باید اولویت دولت باشد

آیت تجلی، کارشناس مسائل بانکی درباره نقش پرداخت تسهیلات بانکی در پیدایش پدیده بدهکاران بانکی به صمت گفت: یکی از اولویت‌های دولت اصلاح نظام بانکی است. در اصلاح نظام بانکی پرداخت تسهیلات به تمامی اقشار جامعه باید در اولویت قرار گیرد.

وی افزود: یکی از اقداماتی که در تمامی کشورهای پیشرو در نظام بانکی مرسوم است، انتشار لیست بدهکاران هر بانک، برای شفاف‌سازی عملکرد این سازمان‌های پولی برای افکار عمومی است، زیرا تسهیلات پرداخت‌شده بانکی به‌نوعی جزو سرمایه‌های ملی و مردمی هر کشور محسوب می‌شود؛ بنابراین لازم است دولت در کوتاه‌ترین زمان ممکن با اعلام اسامی بدهکاران بانکی، اصلاحات و سالم‌سازی سیستم بانکی را کلید بزند.

▣ بی‌انضباطی فراگیر

این کارشناس مسائل بانکی با تاکید بر اینکه متاسفانه بی‌انضباطی پولی سیستم بانکی ایران را فرا گرفته و در این حوزه باید واقعیات ازسوی دولت به مردم گزارش داده شود اظهار کرد: لازم است رسیدگی به پرونده این بدهکاران در کوتاه‌ترین زمان انجام گیرد و اقدامات بانک مرکزی فقط به انتشار لیست محدود نشود.

تجلی با اشاره به کسانی که بیش از ۱۰۰ میلیارد تومان تسهیلات گرفته‌اند و از پرداخت اقساط آن خودداری می‌کنند، گفت: باید دستگاه قضایی و سازمان بازرسی هرچه زودتر به موضوع بدهکاران کلان بانکی ورود کنند تا ریشه این آفت سیستم بانکی کشور خشکانده شود.

وی متذکر شد: در راستای شفاف‌سازی عملکرد نظام بانکی باید هر چه سریع‌تر پیشینه دریافت‌کنندگان تسهیلات بانکی آشکار شود تا سیستم بانکی بتواند از درون سازمان اقدام به اصلاحات ساختاری بکند.

▣ فساد، عامل پیدایش ابربدهکاران

تجلی تاکید کرد: فساد در سیستم بانکی کشور به امری طبیعی تبدیل شده است. در مواردی برخی افراد ۱۰۰ میلیارد تومان یا بیشتر از بانک‌ها پول گرفته‌اند، اما تنها ۲۰ میلیارد تومان وثیقه سپرده‌اند. این بدان معناست که فساد در این حوزه اتفاق افتاده و بی‌تردید بدون همکاری افرادی که در سیستم بانکی مشغول کار هستند، امکان انجام چنین تخلفی وجود ندارد.

این کارشناس مسائل بانکی با تاکید بر اینکه سیستم بانکی ایران برای دفاع از حیثیت کارمندان شریف خود باید دست به این افشاگری عظیم بزند، گفت: کسانی که پول مملکت را در این قالب، بدون وثیقه به دیگران سپرده‌اند، باید محاکمه شوند و به مجازات اعمال ننگین خود برسند.

▣ سختگیری نابجا برای وام خرد

وی با اشاره به سختگیری بانک‌ها در اعطای تسهیلات خرد ۱۵ و ۲۰ میلیون تومانی، گفت: برای اعطای یک وام خرد، دو ضامن و چک و... از دریافت‌کننده می‌خواهند. بنده منکر این موضوع نیستم که اعتبارسنجی مشتری بانک امری ضروری است، چون باید در اعطای تسهیلات دقت کافی صورت گیرد؛ اما سوال من این است که چگونه فلان تسهیلات کلان بی‌پشتوانه در اختیار افرادی که صلاحیت نداشتند قرار گرفته و حالا می‌بینیم که همین افراد با پرداخت نکردن اقساط سیستم بانکی را زمینگیر کرده و بحران مطالبات معوق را برای نظام بانکی به‌وجود آورده‌اند.

▣ چاله مطالبات معوق

وی با بیان اینکه مطالبات معوق بانکی به چالشی در بازار پول جهان تبدیل شده و تاثیر مستقیم بر رفتارهای اقتصادی و نوسان همه متغیرهای کلان دارد، اظهار کرد: در ایران هم یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی نظام بانکی کشور در سال‌های اخیر، سیر فزاینده مطالبات معوق بوده و بانک‌محور بودن تامین مالی کشور هم آن را تشدید می‌کند.

به‌گفته وی، محرومیت از خدمات بانکی که هم‌اکنون جزو یکی از راهکارهای وصول مطالبات معوق بانک‌ها تلقی می‌شود، نمی‌تواند ابزار موثری باشد و باید بانک‌ها در زمان ارائه تسهیلات وثایقی محکم دریافت می‌کردند.

تجلی با تاکید بر اینکه عمده ملاحظات در زمینه مطالبات معوق بانک‌ها غیراقتصادی است، افزود: ملاحظات غیراقتصادی در اختیار نظام بانکی نیست و اگر این شبکه با بدهکاران کلان خود مانند مشتریان عادی برخورد می‌کرد، شاید الان این وضعیت در زمینه مطالبات معوق به‌وجود نیامده بود.

▣ فشار به بانک‌ها

این کارشناس مسائل بانکی خاطرنشان کرد: راهکار وصول معوقات بانکی از نظر تئوری کاملا واضح است؛ باید راهکارهای عملیاتی مشخصی پیش‌گرفته شود تا این مشکل نظام بانکی کشور حل شود.

وی تاکید کرد: بانک‌ها به‌دنبال وصول معوقات میلیاردی خود هستند، اما همیشه فشارهایی منطقی و غیرمنطقی از ناحیه مسئولان کشور به آنها، سبب به نتیجه نرسیدن پیگیری بانک‌ها می‌شود.

> انتشار لیست بدهکاران هر بانک، در راستای شفاف‌سازی عملکرد این سازمان‌های پولی برای افکار عمومی است

منابع بانک‌ها در بازارهای سوداگری

علی رحیمی، کارشناس مسائل بانکی، درباره نقش پرداخت تسهیلات بانکی در پیدایش پدیده بدهکاران کلان بانکی به صمت گفت: بانک‌ها موظفند تسهیلاتی را به اشخاص حقیقی و حقوقی ارائه کنند. در این فضا تسهیلات کلان برای افراد و بنگاه‌هایی است که فعالیت اقتصادی مثبت و موثری برای جامعه داشته باشند، اما متاسفانه در برخی موارد این تسهیلات در فضایی تاریک و با نظارت غیرموثر پرداخت می‌شود.

انحرافات و فسادهایی که در پرداخت تسهیلات کلان رخ می‌دهد، باعث عدم اصابت اعتبارات به تولید و سر در آوردن آن از بازارهایی همچون مسکن، سکه، خودرو و ارز می‌شود و التهاباتی را در جامعه و اقتصاد ایجاد می‌کند.

وی افزود: در سال‌های اخیر، نظارت بر پرداخت تسهیلات کلان توسط دولت و بانک مرکزی به‌خوبی صورت نگرفته، این در حالی است که باید قانونی وجود داشته باشد که بانک‌ها را موظف به انتشار اطلاعات گیرندگان تسهیلات کلان و اشخاص مرتبط با نظام بانکی کند.

▣ استفاده بدهکاران از خلأ قانونی

به‌گفته رحیمی، مسئله اصلی در حال حاضر این است که مرز بین تسهیلات جاری و غیرجاری در دست بانک است؛ به این معنا که باوجود قواعدی که بانک مرکزی دارد، تخلف‌های جدی انجام و از خلأهای مقرراتی هم استفاده می‌شود. در بسیاری از موارد، تسهیلات غیرجاری به جاری تبدیل می‌شوند و این امر به‌ویژه درباره تسهیلات اشخاص مرتبط بانک، به‌مراتب امکان وقوع خیلی بیشتری دارد. همین موضوع سبب‌ساز ایجاد پدیده ابربدهکاران بانکی شده است.

▣ حمایت از بدهکار

به‌اعتقاد این کارشناس مسائل بانکی استمهال بدهی تسهیلات‌گیرندگان مهم‌ترین دلیل ایجاد پدیده ابربدهکاران بانکی است. بر همین اساس مهم‌ترین و عمده‌ترین دلیل ایجاد مطالبات معوق اوضاع اقتصادی کشور و مشکلاتی است که باعث می‌شود، وام‌گیرندگان نتوانند به‌موقع به تعهدات خود عمل کنند.

این کارشناس مسائل بانکی با اشاره به اینکه بانک‌ها به‌تنهایی قادر به دریافت مطالبات خود نیستند، گفت: طبق اطلاعات به‌دست‌آمده در چند مورد طلبکاران تا صدور حکم بازداشت برای بدهکار پیش رفته‌اند تا از این طریق بتوانند او را به پرداخت بدهی مجاب کنند، اما برخی وساطت‌ها به‌نوعی به‌جای حمایت از بانک‌ها، در راستای حمایت از بدهکار بوده است.

رحیمی تاکید کرد: برای دریافت مطالبات معوق بانکی باید حمایت همه‌جانبه از سوی قوای سه‌گانه به‌ویژه قوه قضاییه صورت گیرد تا بانک‌ها در این میدان تنها نباشند. وقتی ارقام مطالبات معوق تا این میزان بالاست و سهم آن از کل تسهیلات ارائه‌شده طبق آمارهای رسمی حدود ۲۰ درصد است، نمی‌توان انتظار نقش‌آفرینی سیستم بانکی در خروج از رکود را داشت.

▣ بانک‌ها در تنگنای منابع

این کارشناس مسائل بانکی با بیان اینکه بانک‌ها زمانی می‌توانند در برنامه دولت برای خروج از رکود اقتصادی به ارائه تسهیلات بپردازند که منابع کافی برای این کار داشته باشند، گفت: شرایط اقتصادی کشور به‌گونه‌ای است که انتظار از بانک‌ها برای تامین نقدینگی موردنیاز تولید بسیار بالاست. بانک‌ها هم در این شرایط از پرداخت وام استقبال می‌کنند، چراکه نرخ سود تسهیلات اکنون به رقم قابل‌قبولی رسیده، اما باتوجه به قفل شدن منابع بانکی نزد بدهکاران، منابع چندانی برای پرداخت تسهیلات در اختیار بانک‌ها نیست.

وی اظهار کرد: در حال حاضر، میزان معوقات بانکی به ۱۵ تا ۲۰ درصد رسیده که در مقایسه با استانداردهای معمول دنیا، بسیار زیاد است، زیرا رقم مطالبات غیرجاری در دنیا حدود ۴ تا ۵ درصد است و بیش از ۵ درصد به‌عنوان یک مخاطره محسوب می‌شود.

▣ آمار غیرواقعی

رحیمی تاکید کرد: طبق آمار، وضعیت سیستم بانکی کشور مناسب نیست و به‌نظر من یک‌نیمه پنهان دارد که به اطلاعات ارائه‌شده به بانک مرکزی مرتبط است، زیرا اطلاعاتی که بانک‌ها به بانک مرکزی ارائه می‌دهند، به‌عنوان مطالبات جاری دسته‌بندی‌شده، در حالی که در عمل ماهیت غیرجاری دارد. بانک‌ها این اقدام را برای کاهش آماری مطالبات معوق انجام می‌دهند.

این کارشناس مسائل بانکی خاطرنشان کرد: در این‌گونه مطالبات براساس مصوب قانونی، بانک‌ها مجاز شده‌اند با مشتریان یک قرارداد جدید تنظیم کنند و در آن قرارداد جدید طبق چارچوبی مشخص، بدهی مشتریان را از شکل غیرجاری به جاری تبدیل کنند؛ بنابراین وضع موجود با اطلاعاتی که ارائه می‌شود وضع نامناسبی است، اما باید این موضوع را هم اضافه کنم که بخش‌هایی به‌طور واقعی غیرجاری هستند و در سرفصل‌های جاری نمایش داده می‌شوند.

این کارشناس مسائل اقتصادی با تاکید بر اینکه در واقع میزان مطالبات معوق غیرجاری بیش از ۱۵ درصد است، گفت: هنگام محاسبه این رقم، دسته‌بندی خاصی انجام نشده و در همه بخش‌های تسهیلات‌دهی بانک‌ها در نظر گرفته شده است؛ بنابراین برای بازپرداخت تسهیلات خرد، اطمینان خاطر بیشتری برای بانک‌ها وجود دارد.

به‌گفته رحیمی، تسهیلات غیرجاری بانک‌ها بیشتر به تسهیلات کلان اختصاص دارد؛ البته بخشی از تسهیلات کلان هم در دسته‌بندی مطالبات غیرجاری وجود دارد که همه ناشی از پرداخت تسهیلات دستوری نظام بانکی به بخشی از جامعه است.

وی در ادامه توضیح داد: حل معضل بدهکاران کلان بانکی، موضوعی نیست که در حوزه توان و اختیارات متصدیان بانکی باشد و نیازمند راهکارهای اساسی و همت دولتمردان و همکاری و تلاش آنها است.

سخن پایانی

چند سالی است که موضوع افشای نام ابربدهکاران بانکی موردتوجه رسانه‌ها قرار گرفته، اما تا آغاز دولت سیزدهم هیچ گاه نام بدهکاران ازسوی بانک مرکزی اعلام نشد. از سال گذشته اعلام نام بدهکاران کلان بانکی در دستور کار بانک مرکزی قرار گرفت. کارشناسان منتقد بر این باورند که نبود نقدینگی و گردش اقتصادی سبب پیدایش ابربدهکاران بانکی شده، اما در نقطه مقابل سایر کارشناسان معتقدند گسترش فساد در درون شبکه بانکی باعث به‌وجود آمدن رانت در پرداخت تسهیلات کلان شده است؛ بنابراین تنها اشخاص ذی‌نفوذ می‌توانند از تسهیلات بانکی با کمترین وثیقه بهره ببرند. شایسته است که بانک مرکزی عملکرد بانک‌ها را در زمینه پرداخت تسهیلات شفاف‌سازی کند.

مبارزه با ملخ مراکشی در رودبار

گیلان مدیرکل مدیریت بحران گیلان، از آغاز عملیات پایش، ردیابی و مبارزه با ملخ مراکشی در شهرستان رودبار از فصل زمستان سال گذشته خبر داد و گفت: ۲۹۵۰ هکتار از عرصه‌های این شهرستان را پایش و مناطق کانونی زادوولد ملخ‌ها را شناسایی کردیم.

امیر مرادی در گفت‌وگو با ایسنا، بابیان اینکه از حدود سه دهه گذشته شهرستان رودبار با آفت ملخ مراکشی مواجه بوده است، اظهار کرد: ملخ مراکشی به یکی از آفت‌های بومی منطقه تبدیل‌شده و هرساله شاهد بروز و ظهور آن هستیم. وی افزایش دما و کاهش نزولات جوی را موجب خروج پیش از موعد ملخ‌ها از کپسول دانست و افزود: درگذشته شاهد گسترش این ملخ‌ها از اردیبهشت‌ماه بودیم، اما طی چند سال اخیر در فروردین‌ماه نیز با آن مواجه هستیم.

مدیرکل مدیریت بحران گیلان بابیان اینکه سال گذشته عملیات مبارزه و سم‌پاشی را در ۴۰ هزار هکتار از عرصه‌های آلوده اجرایی کردیم، گفت: خوشبختانه با اقدامات به‌موقع اداره جهاد کشاورزی شهرستان رودبار به‌عنوان متولی مبارزه با آفات، از ورود ملخ‌ها به مزارع زیتون جلوگیری شد و خسارت نداشتیم. مرادی ملخ‌های مراکشی را بلای جان همه محصولات کشاورزی دانست و اضافه کرد: هر چیز سبزی که سر راه ملخ‌ها باشد نابود می‌شود و خطری برای درختان زیتون هستند، زیرا با خوردن برگ و پوسته، درخت را نابود می‌کنند. وی از آغاز عملیات پایش، ردیابی و مبارزه با ملخ مراکشی در شهرستان رودبار از فصل زمستان سال گذشته خبر داد و اظهار کرد: ۲۹۵۰ هکتار از عرصه‌های این شهرستان را پایش و مناطق کانونی زادوولد ملخ‌ها را شناسایی کردیم.

کرمان، شهر بی‌پلاک

شاید باورش سخت باشد اما خانه‌های بی‌نشان و بی‌پلاک در شهر کرمان کم نیستند؛ خانه‌هایی که پلاک بر سردر آنها نصب نشده و با احتساب بسیاری از کوچه‌ها و خیابان‌هایی که آنها نیز نام و نشان ندارند، ساکنان برای دادن یک نشانی همچنان سردرگم هستند.

به گزارش ایرنا، پلاک‌ها پیشانی خانه‌ها هستند عددهایی که در صورت نبودشان بر روی در خانه‌ها بخشی از نامه‌های شهروندان، قبوض آب، برق، گاز و تلفن و مرسوله‌های پستی و احضاریه‌های دستگاه‌های قضایی و انتظامی را بلاتکلیف و سردرگم می‌کند.

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

در شهر کرمان برای خیلی‌ها از جمله خود من، نوشتن نشانی منزل بدون شماره پلاک عادی شده ما هر جا بخواهیم آدرسی بنویسیم رنگ در خانه و اینکه سمت چپ است یا راست و اینکه همکف است یا نه و یا سایر نشانی‌ها را می‌نویسیم؛ اتفاقی که باعث شده خیلی وقت‌ها پستچی بعد از چند روز نرساندن مرسولاتمان به ما، از ناخوانا بودن آدرس گلایه کرده که تقصیر خودتان است که بد آدرس می‌دهید.

قبل از اینکه به معضل نبود پلاک روی درِ خیلی از خانه‌های کرمانی‌ها بپردازیم، بهتر است کمی بیشتر در مورد پلاک‌ها بدانیم. پلاک؛ شماره منحصربه‌فرد خانه‌ای است که در یک کوچه یا محله به هر ساختمان تعلق می‌گیرد و بر روی قطعه‌ای معمولا فلزی حک می‌شود تا یافتن مکان ساختمان را آسان‌تر کند و این شماره خانه معمولا بخشی از آدرس پستی است.

ایرنا در گزارش دیگری به مشکل نداشتن تابلو در بسیاری از کوچه‌ها و حتی برخی خیابان‌ها می‌پردازد اما در خصوص نبود پلاک روی در خانه‌ها باید گفت در جاهای مختلف دنیا از سیستم‌های شماره‌گذاری متفاوتی استفاده می‌شود و در بسیاری موارد حتی در یک شهر هم سیستم شماره‌گذاری واحدی وجود ندارد و در برخی مناطق جهان هم خانه‌ها به جای شماره با نام مشخص می‌شوند.

در ایران شیوه رایج شماره‌گذاری خانه‌ها از این قرار است که معمولاً اعداد فرد در یک سمت و اعداد زوج در سمت دیگر خیابان قرار می‌گیرند و معمولاً به ترتیب هستند.

البته محله‌های قدیمی تر شهر کرمان عموما دارای پلاک هستند اما آمار خانه‌های بدون پلاک در این شهر آنقدر زیاد است که قابل تامل به نظر می‌رسد و صرف نظر از کم کاری مدیران متولی، معلوم نیست چرا حتی رسانه‌ها نیز آنطور که باید به آن نپرداخته‌اند.

▣ مشکلات نبود پلاک از زبان مدیرکل پست

مدیرکل پست استان کرمان در این زمینه گفت: خانه‌های بافت شهری قدیم پلاک و کدپستی دارند اما به ساختمان‌های بافت‌های جدید شهری به‌ویژه در شهرک‌های نوساز کد پستی دارند اما این عدد بر روی در ورودی خانه نصب نشده و پلاک شهرداری هم ندارند که این موضوع چالش بزرگی را برای پست ایجاد کرده است. مهدی جعفری گفت: یکی از مشکلات نبود کد پستی و پلاک در بافت‌های شهری بحث آدرس‌دهی (نشانی) شهروندان است که متاسفانه نارضایتی آن به پست بر می‌گردد؛ به طور مثال فرد می‌خواهد برای دریافت گواهینامه، گذرنامه و سایر مرسولات پستی آدرسی بدهد تا به دستش برسد اما متاسفانه خیلی از جاها ما حتی نامگذاری معابر هم نداریم و این مهم باعث می‌شود که آدرس‌نویسی پیچیده و سخت شود و آدرس‌های دقیقی نمی‌توان نوشت. وی با اشاره به نارضایتی‌های مردمی که در ارائه خدمات پستی در نتیجه آدرس‌دهی‌های اشتباه پیش می‌آید، گفت: متاسفانه قصور این موضوع به پست برنمی‌گردد بلکه بر عهده شهرداری است که بیاید و خیابان‌ها را نامگذاری و خانه‌ها را پلاک‌گذاری کند تا ما نیز کار خودمان را به نحو احسن انجام دهیم.

مدیرکل پست استان کرمان گفت: عمده مشکلات پست در ارائه خدمات مربوط به شهرک‌های تازه جدید است که پلاک‌گذاری شهرداری در آنها انجام نشده؛ هر چند اخیرا شماره‌گذاری معابر در این شهرک‌ها انجام شده اما اینکه فردی بخواهد آدرس بدهد بعضا فقط کوچه و خیابان را نام می‌برد اما به جای شماره پلاک می‌گوید مثلا درب چندم، تیر برق مثلا چندم، که اگر پلاک شهرداری بود خیلی راحت تر ما می‌توانستیم به مقصد برسیم.

وی داشتن پلاک و کدپستی را حداقل امکانات قابل ارائه به واحدهای مسکونی و تجاری در شهر عنوان کرد و افزود: عوارض ناشی از نداشتن این ۲، در برخی از موارد غیرقابل جبران است.

▣ نصب پلاک وظیفه شهرداری است

مدیرکل پست کرمان در ادامه با اشاره به اینکه طبق توافقی که صورت گرفته، نصب پلاک‌ها بر درب منازل با هماهنگی شهرداری باید انجام شود، افزود: اطلاعات پست برای تک تک منازل مردم آماده است اما یک پلاک به صورت تلفیقی شامل (کد پستی به همراه پلاک شهرداری) بر روی یک تابلو روی در منزل شهروندان باید توسط پیمانکاری که توسط شهرداری جذب شده، نصب یا به عبارتی پلاک‌کوبی شود.

وی با اشاره به اینکه چندین بار پیگیر نصب پلاک‌ها از سوی شهرداری شده‌ایم و با شهردار هم نشست داشتیم اما منجر به نتیجه نبوده است، گفت: مشکل از طرف شهرداری است که به وظایف خود در راستای نصب پلاک‌ها عمل نمی‌کند در صورتی که اطلاعات پست به صورت کلی آماده است.

مدیرکل پست استان کرمان با اشاره به اینکه بعد از برداشت اطلاعات توسط پست، این اطلاعات در اختیار شهرداری‌ها قرار می‌گیرد، گفت: در نهایت شهرداری با توجه به این اطلاعات، پلاک‌گذاری را به صورت تلفیقی (پلاک شهرداری با کد پستی) انجام می‌دهد. وی تاکید کرد: یک‌سری نشست‌ها با شهرداری برگزار شده و همین حدود ۲ هفته قبل هم نشستی با شهردار برگزار شد و پیگیر این هستیم که امسال شهرداری کار پلاک‌گذاری را انجام دهد.

▣ پلاک‌های هوشمند

در حالی که بر سر در خیلی از خانه‌های کرمانی‌ها پلاک نصب نشده، براساس گزارش‌ها در دیگر کلانشهرها از سال گذشته پلاک‌های هوشمند نصب شده، از مزایای پلاک‌های هوشمند می‌توان گفت که این پلاک‌ها دارای بارکد هستند و شهروندان می‌توانند با اسکن آن به اطلاعات و خدمات مرتبط با ملک خود دسترسی پیدا کنند و علاوه بر این به گفته کارشناسان می‌تواند زیرساختی برای ارائه فناوری‌های نوین مکان‌مند و شهر هوشمند نیز باشد.

جعفری با اشاره به اینکه پلاک‌هایی که در طرح جدید در شهر کرمان نصب خواهند شد، هوشمند هستند، گفت: پلاک‌های پستی هوشمند دارای بارکد و نشانگر کد پستی ۱۰ رقمی هستند و به عنوان یکی از ابزارهای ارائه خدمات هوشمند می‌تواند برای انواع خدمات مانند پست، تلفن، آب، برق و گاز مورد استفاده قرار گیرد. وی ادامه داد: مجتمع‌هایی وجود دارد که اگر به طور مثال بخواهیم ۱۵ پلاک در آنها نصب کنیم، این امکان وجود ندارد و از نظر فضا و سیمای شهری جالب نیست، به همین منظور پلاک‌های هوشمند در نظر گرفته شده‌اند که در آنها با اسکن کد «کیو آر» خیلی راحت کدهای مربوط به آن مجتمع و منازل مسکونی استخراج می‌شود.

جعفری با اشاره به اینکه پلاک‌گذاری منازل یکی از زیر ساخت‌های اجرا طرح ملی نشانی یکسان استاندارد ایرانیان (جی.نف) در استان است، گفت: این طرح به سه بخش کدپستی، کدیونیک یا امکان اختصاصی طول و عرض جغرافیایی مکان‌ها و سامانه یکپارچه سرویس تقسیم می‌شود و زمانی این طرح به مرحله نهایی می‌رسد که این پلاک‌کوبی توسط شهرداری انجام شود.

▣ پاسکاری مسئولان

اما این مشکلات درحالی است که وقتی پای صحبت مسئولان شهرداری می‌نشینیم ماجرا جالب تر می‌شود؛ در واقع شهرداری و اداره‌کل پست از مهم‌ترین متولیان در امر نصب تابلو پلاک و کدپستی بر در منازل هستند و قطعا در آدرس‌های پستی پلاک نقش موثری در یافتن آدرس منازل دارد و افراد را از سردرگمی نجات می‌دهد.

آن طور که تا اینجای گزارش گفته شد، پلاک‌گذاری خانه‌های شهر کرمان به‌ویژه در مناطق جدید و شهرک‌های تازه تاسیس از وضعیت خوبی برخوردار نیست و مدیر کل پست کرمان هم ضمن تایید این موضوع، شهرداری را مسئول پلاگذاری برشمرد و تاکید کرد که پست وظیفه اصلی خود یعنی دادن اطلاعات به شهرداری را انجام داده و هم اینک وظیفه شهرداری است که پای کار میدانی بیاید.

اما معاون خدمات شهری شهرداری کرمان می‌گوید: برای نصب پلاک در مناطق فاقد پلاک ما آمادگی داریم و اگر اراده دوستان در مجموعه اداره کل پست باشد، حاضریم کار پلاک‌گذاری مناطقی که پلاک نصب نشده را آغاز کنیم.

محمود ایرانمنش در جواب این موضوع که پست می‌گوید اطلاعات لازم را به شهرداری برای اجرای پلاگذاری منازل فاقد پلاک داده است، گفت: واقعیت امر این است که من خودم اطلاعات را ندیده ام و اگر ارسال کرده‌اند به‌دست من نرسیده است.

معاون خدمات شهری شهرداری کرمان ادامه داد: در پنج منطقه شهر کرمان مشکلات پلاک‌گذاری وجود دارد ولی جزییات آن را نمی‌دانم و از شهرداری هر منطقه باید مجزا پرسیده شود.

در کشورمان روی پلاک‌های جدید ۲ عدد مهم درج شده، اولی شماره پلاک خانه است، دومی کد ۱۰ رقمی خانه که منحصربه‌فرد است و به نوعی شماره ملی خانه محسوب می‌شود

سخن پایانی

اینکه مشکلی ادامه دار طی همه سال‌های گذشته در کلانشهر مرکز یک استان وجود داشته و دارد یک طرف، اینکه مسئولان شهرداری از موضوع اظهار بی‌اطلاعی می‌کنند نیز طرف دیگر ماجراست که حتی حاضر نیستند خودشان موضوع را پیگیری کنند و از رسانه‌ها می‌خواهند به شرکت پست اعلام کند اطلاعات را بار دیگر ارسال کند و به نظر می‌رسد اینچنین مشکلاتی، در نظر مدیران ارشد شهرداری کرمان، پیش پای مشکلات مردم در سایر بخش‌های مدیریت شهری، بسیار ناچیز و کوچک بوده است که حتی قابلیت پیگیری نیز نداشته و ندارد.

اما انتظار می‌رود با هماهنگی بین ادارات متولی در این زمینه هرچه سریع تر جای خالی پلاک‌ها روی منازل شهروندان کرمان زودتر حل شود تا سردرگمی مردم و نامه رسانان نیز زودتر پایان یابد.

مدیرعامل شرکت سنگ آهن خبرداد

اصلاح چارت و رفع نابرابری‌های شغلی

مجتبی حمیدیان مدیرعامل شرکت سنگ آهن مرکزی بافق تصریح کرد: پست برق گندله، پروژه‌ای که سال‌ها دچار گره‌های مختلف بود و ریسک بسیار بالایی به کارخانه وارد کرد و کارشناسان آینده مبهم تا حد تعطیلی را پیش‌بینی می‌کردند با کمک معاونت فنی به بهره‌برداری رسید.

به گزارش خبرنگار صمت از یزد، مدیرعامل شرکت سنگ آهن افزود: همچنین احداث ۲ نیروگاه ۲۵ مگاواتی را در دستور کار گذاشتیم که با مشکلات قطعی برق در سال‌های آتی مواجه نشویم در این خصوص مناقصه انجام شد و زمین تحویل پیمانکار شده تا قبل از تعطیلی‌های برقی در سالی که پیش رو داریم ظرفیت نیروگاهی ما بتواند مسئله تامین برق مجموعه را حل کند.

▣ پیگیری تامین آب برای آینده شرکت سنگ آهن

حمیدیان در خصوص حوزه آب نیز بیان کرد: پروژه فاضلاب بافق در حال اتمام است و پروژه فاضلاب یزد هم در بخش‌های مقدماتی شروع شده تا زمینه تامین آب آینده شرکت سنگ آهن را فراهم کند. وی در بخش دیگری از سخنان خود، مهم‌ترین مسئله‌ای که آینده شرکت و رفاه حال کارگران و سهامداران را تضمین می‌کند موضوع تامین مالی و سرمایه‌گذاری خواند و گفت: سنگ آهن با یک عقبه پنجاه ساله به دلیل عدم سرمایه گذار، نسبت به رقبا عقب افتاده و سال گذشته با کمک معاونت مالی و سایر تیم‌ها برای سرمایه‌گذاری جدید در حوزه‌های معدنی، کارخانجات آهن اسفنجی و کنسانتره اقداماتی انجام دادیم. مدیرعامل شرکت سنگ آهن با تاکید بر انجام یک کار بی‌سابقه در شرکت سنگ آهن و گروه شرکت‌های صندوق بازنشستگی فولاد تصریح کرد: پایان سال گذشته مجوز ۳۰ هزار میلیارد ریال تامین مالی از بورس صادر و از ظرفیت این شرکت باسابقه برای انجام پروژه‌های سودده در آینده استفاده می‌شود. حمیدیان اظهار امیدواری کرد: تا اردیبهشت ماه انتشار اوراق انجام و برای سرمایه‌گذاری ساخت کارخانه آهن اسفنجی و سایر کارخانجات تامین مالی می‌شود و سرعت توسعه و اتفاقات مثبت در شرکت رقم می‌خورد. وی بیان کرد: سال گذشته با وجود مشکلات مالی، موضوعات مختلف کارگری در حوزه معاونت منابع انسانی پیگیری شد و چند طرح مختلف در حال نهایی شدن است. مدیرعامل شرکت سنگ آهن ادامه داد: در سال جدید در خصوص چارت، تشکیلات، نظام حقوق و دستمزد و سایر موضوعات اصلاحاتی صورت می‌گیرد همچنین نابرابری‌های بین شغل‌ها وجود داشت که بعضی موارد حل و فصل شد و مابقی هم در سال پیش رو حل و فصل می‌شود. حمیدیان خاطرنشان کرد: امیدواریم با کمک همه شما همکاران و معاونت‌های مختلف بتوانیم اتفاقات بزرگی را رقم بزنیم و جایگاه شرکت سنگ آهن مرکزی بین شرکت‌های مختلف احیا شود.

بهبود تخلیه و بارگیری در منطقه ویژه اقتصادی خلیج‌فارس

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس از افزایش ۶۹۴ هزار تنی عملکرد تخلیه و بارگیری در سال ۱۴۰۱ در مقایسه با سال گذشته خبر داد.

به گزارش خبرنگار صمت از هرمزگان، بندرعباس، کامران داستانی بابیان این‌که هم‌اکنون ۱۹ شرکت با بیش از ۴.۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در این منطقه عظیم اقتصادی در حال فعالیت هستند، گفت: این شرکت‌ها با ایجاد ارزش‌افزوده‌ی بیشتر نقش بسزایی را در جلوگیری از خام فروشی، تأمین بازار داخلی و ایجاد رونق در صادرات بر عهده‌دارند. وی در ادامه با اشاره به افزایش ۳۰۰ درصدی بارگیری مواد معدنی به‌وسیله‌ی کشتی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال گذشته، بیان کرد: بارگیری بیش از دو میلیون تن انواع مواد معدنی نشان از حجم گسترده‌ی فعالیت همکاران ما در این بخش دارد و امیدواریم با هم‌افزایی شاهد ارتقا این عملکرد در سال پیش رو نیز باشیم. مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی خلیج‌فارس اضافه کرد: در سال ۱۴۰۱ مجموع عملکرد تخلیه و بارگیری ما بیش از ۱۲ میلیون و ۹۲۲ هزار تن بوده است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش ۶۹۴ هزار تنی و ۶ درصدی را نشان می‌دهد. وی اظهار کرد: در بخش تخلیه‌ی واگنی نیز با افزایش هشت‌درصدی، عملکرد بهتری نسبت به سال گذشته داشتیم و اعتقاددایم که با این عملکرد اعتماد سرمایه‌گذاران برای حضور پرقدرت‌تر در منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج‌فارس بیشتر خواهد شد.

داستانی در پایان توسعه‌ی زیرساخت‌ها و جذب سرمایه‌گذاران به‌ویژه در سایت توسعه‌ی این منطقه عظیم صنعتی را یکی از برنامه‌های اساسی در سال ۱۴۰۲ عنوان کرد و اظهار کرد: منطقه ویژه خلیج‌فارس با پشتیبانی حداکثری از صنایع مستقر و احداث و تقویت زیرساخت‌ها به دنبال افزایش شتاب تولید، جذب سرمایه‌گذار و ایفای نقشی پررنگ‌تر در توسعه اقتصادی ایران اسلامی است.

گزارش خبری

گلستانی‌ها پتروشیمی‌دار می‌شوند

هم‌افزایی قوای مجریه و قضاییه در پیگیری مطالبه گلستانی‌ها برای احداث پتروشیمی در این منطقه پس از ۱۷ سال و با سرمایه‌گذاری ۳۰ هزار میلیارد تومانی، در آستانه سفر دوم رئیس‌جمهوری در حال تحقق است. گلستان ازجمله مناطقی است که به سبب توزیع ناعادلانه اعتبارات در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ نتوانسته به زیرساخت‌های لازم برای توسعه متوازن دست یابد.

انتزاع این خطه از مازندران و شکل‌گیری استان گلستان، به سبب نوپا بودن مجموعه مدیریتی و البته تیم مالی و بودجه‌ای استان، موجب استمرار محرومیت این خطه از حمایت‌های دولتی و حاکمیتی و به قول عامیانه ارزهای کلان ارزان نرخ شد.

مباحثی همچون عدم استقرار صنایع بزرگ و یا فعالیت بنگاه‌های عظیم اقتصادی ازجمله نشانه‌های کم برخورداری این خطه از ویژه بینی‌های دولت بوده که همچنان مستمر است.

سال ۱۳۸۵ و در سفر وزیر نفت وقت موضوع شکل‌گیری و راه‌اندازی واحد پتروشیمی در گلستان مطرح شد؛ تا یکی از مطالبات دیرینه مردم این دیار در احداث واحدهای بزرگ اقتصادی و تجاری رنگ واقعیت به خود بگیرد. اما باوجود گذشت حدود ۱۷ سال از اجرای پروژه احداث پتروشیمی و البته پذیره‌نویسی حدود ۹۰ هزار گلستانی، این موضوع همچنان ابتر مانده بود.

در ۲ ماه گذشته و با همراهی وزیر اقتصاد و دارایی مباحث و ابهامات مربوط به شرکت پتروشیمی گلستان در بازار سرمایه و فرابورس برطرف شد تا یکی از بزرگ‌ترین و پرهزینه‌ترین پروژه‌های اقتصادی و تولیدی گلستان به فاز اجرایی نزدیک شود. بسیاری از کارشناسان بر این باورند که راه‌اندازی صنعت پتروشیمی در استان گلستان می‌تواند گره‌گشای بسیاری از مشکلات اقتصادی این منطقه باشد. سرمایه‌گذاری ۳۰۰ هزار میلیارد ریالی هلدینگ خلیج‌فارس، افزایش ۱۰ برابری سرمایه ثبتی شرکت پتروشیمی گلستان به ۵ هزار میلیارد ریال نویدبخش اتفاقات خوب در اجرای پروژه پتروشیمی گلستان است. گویا پس از ۱۷ سال از مطرح‌شدن این پروژه اهالی گلستان می‌توانند با اطمینان خاطر بیشتری به کلنگ زنی این واحد پتروشیمی امیدوار باشند.

بر اساس طرح بدوی تولید یک‌میلیون و ۷۰۰ هزار تن اوره و آمونیاک در پتروشیمی گلستان پیش‌بینی‌شده و امکان اشتغال مستقیم و غیرمستقیم ۵ هزار نفر از افراد جویای کار و جوانان این منطقه فراهم می‌شود.

▣ پروژه توجیه اقتصادی دارد

نماینده مردم گرگان و آق‌قلا در مجلس شورای اسلامی درباره احداث این واحد پتروشیمی به مهر گفت: شاخص‌ترین پروژه صنعتی و اقتصادی استان، پتروشیمی گلستان است که بیش از ۱۵ سال از آغاز عملیات اجرایی آن می‌گذرد، ولی با تلاش و پیگیری سه قوه و تاکید رئیس‌جمهوری گره آن گشوده شد. رمضان سنگدوینی افزود: با حل مشکلات فراروی آن و تکمیل پتروشیمی سه هزار شغل به‌صورت مستقیم ایجاد و بخشی از دغدغه‌های اشتغال اهالی منطقه برطرف می‌شود.

وی ادامه داد: برآوردهای کارشناسی و بررسی‌های شکل‌گرفته بیانگر آن است که این پروژه کامل توجیه اقتصادی داشته و متأسفانه درگذشته برخوردهای متناقض و متضادی با آن شده که روند اجرای آن را طولانی کرده است. معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری گلستان نیز درباره اجرای این پروژه پتروشیمی گفت: تعلل در اجرای پرونده پتروشیمی گلستان، موجب بروز ذهنیت منفی مردم نسبت به هر پروژه اجتماعی و اقتصادی دیگر در سطح استان شده بود.

سید محمد دهنوی ضن بیان این مطلب افزود: اگر برای مشکل اجرای پتروشیمی چاره‌اندیشی نمی‌شد، مردم نسبت پروژه‌های کلان دیگر، بازخورد منفی نشان داده و مشارکت‌پذیری اقتصادی‌شان پایین می‌آمد.

▣ ورود رسمی هلدینگ خلیج‌فارس

استاندار گلستان هم از آغاز فاز اجرایی مجتمع پتروشیمی استان در سفر رئیس‌جمهوری خبرداد و گفت: سرمایه ثبتی پتروشیمی گلستان با افزایش حدود ۱۰ برابری به ۵۰۰ میلیارد تومان خواهد رسید.

علی محمد زنگانه ادامه داد: پیرو امضای تفاهمنامه اجرایی پروژه پتروشیمی گلستان با مدیرعامل شرکت صنایع پتروشیمی خلیج‌فارس مقرر شد، هلدینگ خلیج‌فارس از طریق افزایش سرمایه در راه‌اندازی پروژه پتروشیمی گلستان سرمایه‌گذاری کند.

وی با اشاره به اینکه اجرای پروژه پتروشیمی گلستان ۴۰۰ هزار میلیارد ریال به درآمد ناخالص استان اضافه می‌کند گفت: درآمد ناخالص گلستان ۵۶۰ هزار میلیارد ریال بود و برای رسیدن به درآمد سرانه افق ۱۴۰۴ نیازمند ۲ هزار و ۲۴۰ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری هستیم.

▣ سخن پایانی

گره گشایی از چالش‌های فراروی پتروشیمی گلستان بیانگر آن است که دولت سیزدهم برای زدودن چهره محرومیت از استان گلستان عزمی جدی دارد.

رفع مشکلات پروژه طبیعت گردی آشوراده، اجرایی شدن عملیات لایروبی کانال‌های آبرسان خلیج گرگان، بسترسازی برای آغاز عملیات اجرایی فاز جدید ۶ هزار هکتاری میگو در گمیشان و از همه مهم‌تر به سرانجام رساندن پتروشیمی گلستان نشانه‌ای بارز از صادق الوعد بودن دولت سیزدهم برای خدمت رسانی عادلانه به مردم این منطقه و جبران بخشی از کمبودها و کاستی‌های تاریخی در این دیار سرسبز است.

سه‌شنبه
۵ اردیبهشت ۱۴۰۲- ۴ شوال ۱۴۴۴ - ۲۵ آوریل ۲۰۲۳- شماره ۲۳۰۴- پیاپی ۳۶۲۲

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: (داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی- کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس تاکید شد

مالیات خانه‌های خالی ۲ تا ۱۰ درصد ارزش ملک

عکس: آیدا فریدی

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی به بررسی مبانی، آثار، تجربه کشورها و الزامات اجرایی در خصوص مالیات بر خانه‌های خالی، پرداخت و نوشت: آمار رشد ۲ برابری میزان اجاره‌نشینی از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵، نشان‌دهنده کاهش قدرت خرید مردم در حوزه مسکن و لزوم تکمیل پایگاه‌های اطلاعاتی و سیاست‌گذاری مؤثر در بازار مسکن و اجاره است. در تازه‌ترین گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس با تاکید بر اینکه نرخ مالیات بر خانه‌های خالی به گونه‌ای تنظیم شود که اجاره دادن خانه نسبت به خالی نگه‌داشتن آن به‌صرفه تر شود، پیشنهاد کرد که این نرخ با توجه به تجربه سایر کشورها بین ۲ تا ۱۰ درصد ارزش ملک تعیین شود.

براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، وضع مالیات بر خانه‌های خالی در کشور می‌تواند موجب تغییر انگیزه‌هایی شود که برخی از افراد را به عدم عرضه مسکن خالی خود برای اجاره ترغیب می‌کند.

این پایه مالیاتی علاوه‌بر اینکه به‌عنوان مالیات تنظیمی، عرضه واحدهای خالی را به بازار ممکن می‌کند، می‌تواند درآمد مناسبی را نیز برای دولت ایجاد کند که با تخصیص و هدایت بهینه منابع حاصل از آن به سمت ساخت مسکن ارزان‌قیمت می‌توان عرضه مسکن را افزایش داد.

از سوی دیگر ایجاد زیرساخت اطلاعاتی املاک و همچنین محل سکونت می‌تواند بستر سیاست‌گذاری را علاوه‌بر حوزه مسکن در سایر حوزه‌ها ازجمله سیاست‌های حمایتی مبتنی‌بر خانواده و همچنین سایر مالیات‌های حوزه مسکن فراهم کند. از همین رو، مالیات بر خانه خالی می‌تواند به نوعی ضمانت اجرای تکمیل سامانه املاک و اسکان نیز تلقی شود به‌نحوی‌که ساکنانی که سکونت خود را در آن اظهار نکنند، مشمول جرایم این قانون قرار می‌گیرند که در متن قانون نیز تصریح شده است.

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس درباره تجربه کشورها نشان می‌دهد وضع مالیات بر خانه‌های خالی می‌تواند به افزایش عرضه مسکن و کنترل بازار اجاره مسکن منجر شود اما به‌دلیل جزییات و پیچیدگی‌های فراوان این پایه مالیاتی، لازم است در طراحی آن دقت شود. با وجود اینکه این قانون از قبل از انقلاب در کشور وجود داشته است و چندین بار دچار تغییراتی شده است اما تاکنون عملاً اجرایی نشده است. آخرین تغییر این قانون مربوط به آذر سال ۱۳۹۹ می‌شود که در این اصلاحیه تلاش شده ایرادهای اساسی قانون مالیات بر خانه‌های خالی که منجر به عدم اجرایی شدن آن شده بود، مرتفع شود.

▣ تقاضای مصرفی مستثنا شود

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس تصریح می‌کند که در طراحی قانون مالیات بر خانه‌های خالی به‌دلیل عوامل فراوان مؤثر بر خالی ماندن خانه، باید طوری عمل کرد تا تقاضای مصرفی کاملا از این قانون و پرداخت مالیات معاف باشند و شاخص‌های در نظر گرفته شده باید به خوبی برای شناسایی این نوع خانه‌ها عمل کنند. دو مورد از مهم‌ترین این عوامل، اقامتگاه‌های دوم (فرعی) و خانه‌هایی است که با وجود عرضه به بازار و به‌دلیل شرایط رکودی بازار، اجاره نمی‌روند. به همین دلیل در متن قانون مصوب سال ۱۳۹۹ نیز این دو مورد استثنا شده‌اند.

این گزارش نکته دیگر در مورد مالیات بر خانه‌های خالی را نرخ آن برمی‌شمرد و می‌افزاید که لازم است نرخ آن به‌گونه‌ای تنظیم شود که اجاره دادن خانه نسبت به خالی نگه‌داشتن آن به‌صرفه‌تر شود. به‌طور معمول در عمده کشورهای بررسی شده، این نرخ بین ۲ تا ۱۰ درصد ارزش ملک است که البته در برخی موارد براساس نرخ اجاره تعیین می‌شود.

▣ معافیت غیر منطقی

افزایش نرخ این مالیات در اصلاحیه سال ۱۳۹۹ موجب شد تقریبا در سال اول حدود ۲ درصد از ارزش ملک به‌عنوان مالیات بر خانه‌های خالی در نظر گرفته شود (این نسبت در مناطق و شهرهای مختلف متفاوت است)، البته که اعمال معافیت ۲۵ درصدی استهلاک مالیات بر درآمد اجاره برای مالیات بر خانه خالی نیز چندان منطقی نیست. همچنین لازم است ارزش اجاری املاک را سازمان امور مالیاتی به واقعیت بازار نزدیک‌تر کند که این موضوع نیاز به بازنگری روی جدول ارزش اجاری ملک یا سیستمی‌شدن آن دارد. همچنین یکی دیگر از مهم‌ترین نکات در مورد مالیات بر خانه‌های خالی که همواره از چالش‌های اجرای این قانون بوده است، نحوه شناسایی خانه‌های خالی است. در این گزارش، تجربه کشورها در این زمینه مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به شرایط کشور و در اختیار نبودن اطلاعات مالکیتی و سکونتی افراد، به‌نظر می‌آید نخستین قدم، تکمیل سامانه املاک و اسکان (تکمیل اطلاعات سکونتی افراد براساس خوداظهاری و همچنین تکمیل اطلاعات مالکیتی افراد براساس اطلاعات دستگاه‌های اجرایی و خوداظهاری افراد) است. تکمیل شدن این سامانه از اخذ مالیات بر خانه‌های خالی اهمیت بیشتری در سیاست‌گذاری حوزه مسکن دارد و به همین دلیل می‌توان مالیات بر خانه‌های خالی را به نوعی ضمانت اجرایی اظهار سکونت و مالکیت افراد قلمداد کرد به نوعی که املاکی که سکونت یا مالکیت آنها اظهار نشده باشد در حکم خانه خالی تلقی شده و طبعاً در زمان نقل‌وانتقال، لازم است بدهی مالیاتی مربوط به آنها تسویه شود.

▣ ضمانت اجرایی سامانه املاک

اجرای مالیات بر خانه‌های خالی می‌تواند ضمانت خوبی نیز برای تکمیل سامانه املاک و اسکان باشد، چرا که در کشور آمارهای دقیق و بروز برای برنامه‌ریزی سال‌های آینده وجود ندارد و لزوم وجود این سامانه جامع اطلاعاتی در حوزه مسکن احساس می‌شود و با خوداظهاری، جریمه و تشویق مالیاتی همه این اطلاعات را می‌توان از دستگاه‌ها و مردم دریافت کرد. تکمیل و راه‌اندازی سامانه املاک اخذ مالیات‌های دیگر و شناسایی و واگذاری تسهیلات حمایتی را ممکن می‌سازد. به همین دلیل می‌توان در گام اول اجرای این قانون و به‌منظور تکمیل تدریجی این سامانه، صرفاً اطلاعات خوداظهاری افراد ملاک قرار گیرد اما لازم است با ضمانت اجراهای موجود در قانون به‌مرور این سامانه تکمیل‌تر شود. به‌طور مثال در متن قانون عنوان شده یک ماه پیش از پایان موعد چهار ماهه برای خالی بودن خانه، وزارت راه و شهرسازی مکلف است به مالک اطلاع دهد که خانه وی به‌عنوان خانه خالی شناسایی شده است. بدین‌ترتیب اگر واقعاً این خانه خالی نباشد، مالک فرصت دارد اطلاعات سکونتی آن را در سامانه ملی املاک و اسکان تکمیل کند. همچنین در متن قانون عنوان شده است که دستگاه‌های اجرایی، اقامتگاه اصلی ذکر شده در سامانه املاک و اسکان را مبنای ارائه خدمات (ازجمله ثبت‌نام در مدرسه، ارسال مدارک هویتی، دریافت تسهیلات بانکی، دریافت خدمات حمایتی و...) قرار دهند که اجرای تدریجی این مسئله نیز می‌تواند به تکمیل این سامانه کمک کند. در نهایت لازم به ذکر است این پایه مالیاتی به‌تنهایی نمی‌تواند مشکلات بازار مسکن را حل کند و برای کنترل تقاضاهای سوداگرانه و احتکار زمین و مسکن، در حوزه مالیاتی باید بسته مالیاتی مناسب شامل مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر اراضی بایر و مالیات سالیانه املاک طراحی شود.

سخن پایانی

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس همچنین می‌افزاید که برخی از مالکان با توجه به ریسک‌های مترتب بر عملیات اجاره حتی با وجود هزینه مالیات بر خانه خالی از اجاره ملک خود صرف‌نظر می‌کنند. راه‌حل مکمل قانون مالیات بر خانه‌های خالی برای مواجهه با این افراد چاره‌اندیشی درخصوص این ریسک‌ها و تلاش برای کاهش آنهاست و باید در قوانین مربوط به اجاره‌داری، تغییراتی صورت گیرد که علاوه‌بر کاهش قابل‌توجه پرونده‌های قضایی با موضوع اجاره، بخش قابل‌توجهی از ریسک‌ها را برای موجر مرتفع کرده و احقاق حقوق مالکیت را برای وی تسهیل کند که این موارد در کنار مالیات بر خانه‌های خالی می‌تواند به تنظیم‌گری بازار اجاره نیز کمک کند.

زیر ذره‌بین

از کارت سوخت تا قاچاق سوخت

این روزها جمع‌آوری کارت‌های سوخت جایگاه‌داران بنزین آتش شایعه گرانی بنزین را شعله‌ورتر کرده و بااین‌همه دولت بر عدم افزایش نرخ بنزین تاکید دارد. مسئولان می‌گویند جمع‌آوری کارت‌های سوخت جایگاه‌داران برای جلوگیری از قاچاق بنزین صورت می‌گیرد تا تعداد کارت‌های سوخت در اختیار جایگاه‌داران محدود شود. اما برخی از کارشناسان این توجیه را چندان قابل قبول نمی‌دانند. به گفته این گروه؛ اینکه تصور کنیم مبدا قاچاق سوخت، مثلا جایگاه‌های عرضه سوخت تهران است، نشان می‌دهد که یا مسئولان واقعیت قاچاق سوخت را در نیافته‌اند، یا اینکه با این توجیه صرفا به دنبال راهی برای جمع‌آوری کارت‌های سوخت جایگاه‌داران هستند. برای درک بهتر موضوع قاچاق سوخت، چند نکته را در نظر بگیریم:

۱-آماری که از قاچاق سوخت اعلام می‌شود نمی‌تواند چندان قابل استناد باشد چراکه طبیعتا نمی‌توان درباره کالایی که قاچاق است، آماری ارائه داد. ماهیت قاچاق کالا به معنای عدم ثبت آمار آن است. در مورد بنزین و گازوئیل، این موضوع بیشتر صدق می‌کند چراکه آخرین آمار مصرف بنزین و گازوئیل معادل همان آمار تحویل سوخت به جایگاه‌ها است. به این ترتیب عملا ابزاری برای تفکیک میزان عرضه سوختی که واقعا مصرف شده یا میزان عرضه‌ای که قاچاق شده وجود ندارد.

۲-آماری که از رشد قاچاق سوخت ارائه می‌شود در واقع بیانگر رشد میزان کشفیات قاچاق سوخت است. خبرگزاری تسنیم آماری از ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز منتشر کرده و نتیجه گرفته که روزانه ۵۰ میلیون لیتر سوخت از کشور قاچاق می‌شود! این رقم به‌هیچ‌عنوان نمی‌تواند صحیح باشد. کل تولید بنزین کشور روزانه کمی بیش از ۱۰۰ میلیون لیتر و گازوئیل تولیدی کشور روزانه ۱۱۰ میلیون لیتر است. چگونه می‌توان باور کرد یک چهارم از گازوئیل و بنزین تولیدی کشور قاچاق شود؟! از هر منظری نگاه کنیم به‌ویژه با توجه به نیاز مصرفی کشور به بنزین و گازوئیل، نمی‌توان باور کرد که ۵۰ میلیون لیتر قاچاق روزانه سوخت داشته باشیم.

۳- ظرفیت تانکرهای زمینی حمل سوخت، متغیر و حداکثر ۳۵ هزار لیتر است. یعنی روزانه باید معادل بیش از ۱۵۰۰ نفتکش جاده‌پیما با ظرفیت بالا از کشور خارج شود تا ۵۰ میلیون لیتر سوخت، قاچاق شود! طبیعتا این میزان سوخت قاچاق، با نفتکش جاده‌پیما، از کشور خارج نمی‌شود و اگر وانت‌های سوخت‌بر یا باک‌های اضافه کامیون‌ها و تریلی‌ها را در نظر بگیریم که ظرفیت بسیار اندکی دارند؛ بدین معناست که روزانه صدها هزار خودرو برای قاچاق سوخت باید از کشور خارج شوند! این موضوع غیرممکن است و به همین دلیل مسئولان برای کنترل قاچاق سوخت باید به فکر قاچاق سازمان‌یافته باشند که از طریق خطوط لوله مخفی و موارد مشابه انجام می‌شود. بنابراین به نظر می‌رسد؛ قاچاق سوخت از طریق جایگاه‌های عرضه سوخت، آن‌هم در شهرهایی با فاصله بسیار زیاد از مرزها، سهم چندانی ندارد که بخواهیم با جمع‌آوری کارت‌های سوخت جایگاه‌داران، قاچاق را کنترل کنیم.

۴- توجیه قیمتی که درباره تفاوت نرخ بنزین و به‌ویژه گازوئیل در ایران با برخی کشورهای همسایه به‌عنوان عامل قاچاق مطرح می‌شود صحیح است اما با وجود این مشوق قیمتی، باز هم ظرفیت برای قاچاق سوخت توسط سوخت‌برهای مرزی آنقدر اندک است که نمی‌توان آن را عدد قابل توجهی در نظر گرفت. اگر هر دستگاه وانت در خوشبینانه‌ترین حالت، ۵۰۰ لیتر سوخت حمل کند، برای قاچاق یک میلیون لیتر سوخت که معادل ۲ درصد رقم ادعایی برای قاچاق سوخت می‌شود، نیاز به بیش از ۲ هزار دستگاه وانت است. خودتان حساب کنید برای قاچاق میلیون‌ها لیتر سوخت به چه تعداد وانت نیاز است!

۵- یک نکته که درباره قاچاق سوخت، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد این است که بر خلاف آنچه در افکار عمومی جا افتاده، سهم عمده را در قاچاق سوخت، قاچاق گازوئیل – و نه بنزین - در اختیار دارد. مهم‌ترین دلیل هم سهولت بیشتر قاچاق گازوئیل نسبت به بنزین است. در واقع بنزین بسیار اشتعال‌زا بوده و نگهداری آن در مدت زمانی طولانی با ریسک و خطر همراه است. به همین دلیل هم بنزین در قاچاق سوخت در فواصل طولانی، سهم چندانی ندارد. با این وجود، جلوگیری از قاچاق بنزین، بیش از جلوگیری از قاچاق گازوئیل مورد تاکید مسئولان و به تبع آن مورد توجه مردم است و این هم دلیل دیگری برای اثبات این که یا مسئولان، ماهیت اصلی قاچاق سوخت را در نیافته‌اند، یا اینکه به هر دلیلی نسبت به واقعیت‌هایی که سازمان‌یافته بودن آن را از طرقی به جز طرق معمول اثبات می‌کند، بی‌تفاوت هستند.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

یادداشت

راه جلوگیری از افول رفاه اجتماعی

قربانعلی تنگ شیر
استاد دانشگاه

شرایط رفاه اجتماعی ایران در دهه اخیر به گواه آمار و اطلاعات رسمی با روند سریعی رو به افول بوده است و درآمد سرانه - تورم و فقر این موضوع را تایید می‌کنند. در ۱۰ سال اخیر هر ایرانی به‌طور متوسط یک‌سوم از درآمد خود را از دست داده است.

رشد اقتصادی سال ۱۴۰۰ حدود ۴.۴ درصد و رشد اقتصادی سال ۱۴۰۱ حدود ۳ درصد برآورد می‌شود. حدود یک‌سوم جمعیت زیر خط فقر مطلق هستند. بحران تغذیه یک مشکل جدی است و لازم است برای حداقل کالری مورد نیاز یک فرد بالغ که ۲۱۰۰ کیلو کالری می‌باشد در اولویت سیاست‌گذاری‌ها قرار گیرد.

فقر و سوء تغذیه دو مشکل مهم رفاه اجتماعی است. در این میان کودکان بیشترین آسیب‌پذیری را از این وضعیت دارند. کاهش قدرت خرید خانوار یکی از مهم‌ترین مشکلات حوزه رفاهی است که البته راه‌حل آن نیازمند رشد مستمر اقتصادی است و سوء تغذیه نیز عامل مهم آن است که باید حمایت تغذیه از کودکان مدارس و خانه‌های بهداشت صورت بگیرد.

علاوه بر موارد یاد شده در طی کمتر از ۳ ماه اخیر حدود ۵۰ درصد به نرخ ارز اضافه شده است که در واردات کالاهای اساسی از جمله دارو و مواد اولیه تاثیر اساسی تورمی داشته است. آنچه مسلم است نمی‌توان سبد مصرف خانوار را با نوسانات نرخ ارز گره زد چرا که تاثیر خارجی نوسان آن خارج از توان تحمل مردم است.

با توجه به موارد یاد شده پیشنهاد می‌شود برای مقابله با فقر چند بعدی مانند فقر آموزشی، فقر بهداشتی، ارتباطات، حمل‌ونقل، انرژی و نظایر آن اقداماتی در دستور کار دولت قرار گیرد. در گام نخست دولت با همکاری مراجع علمی بین‌المللی به تدوین پایگاه اطلاعات پایه‌ای بپردازد که بر اساس آن فقر درآمدی به تفکیک کد ملی و خانوار رصد شده و با توجه به مناطق جغرافیایی و کد پستی هر خانوار و جمعیت‌های استانی و منطقه‌ای تدوین شود.

در گام بعد نیز این مهم نهادینه شود که تشدید سقوط روابط اجتماعی به کنترل تورم و ثبات بازار ارز و از بین بردن تحریم‌های اقتصادی موجود بستگی دارند.

دریچه

مهار تورم روی کاغذ فایده ندارد

حقوق ماهانه یک بازنشسته حداقل‌بگیر با اعمال افزایش ۲۷ درصدی مصوب شورای عالی کار و به فرض افزایش مزایای مزدی به ۸ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان نمی‌رسد که به گفته عیوضی، این مبلغ یک‌سوم هزینه‌های زندگی را در تهران و کلانشهرها پوشش نمی‌دهد.

به گزارش ایلنا، در آخرین نشست شورای عالی کار در سپیده‌دم ۲۹ اسفند، حداقل دستمزد کارگران شاغل ۲۷ درصد و مزد سایر سطوح، ۲۱ درصد به اضافه رقم ثابت افزایش یافت؛ براساس روال عرفی سال‌های گذشته، همین درصدهای افزایش به بازنشستگان حداقل‌بگیر و سایر سطوح نیز تسری خواهد یافت؛ هرچند مواد ۹۶ و ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی هیچ منعی برای افزایش بیشتر از مصوبات مزدی شورای عالی کار تعریف نکرده‌اند و تنها «شرطِ لازم‌الاجرا» افزایش سالیانه مستمری‌ها به‌اندازه افزایش هزینه‌های زندگی است، شرطی که در دهه‌های گذشته هرگز اجرایی نشده است.

در این شرایط، وضعیت معاش و زیست بازنشستگان تامین اجتماعی چگونه است و چه انتظاراتی دارند؛ آیا افزایش مستمری به‌اندازه مصوبات شورای عالی کار می‌تواند برای این گروه از بازنشستگان کشور «رضایت‌بخش» باشد؟

علی اکبر عیوضی عضو هیات مدیره کانون بازنشستگان استان تهران در این رابطه می‌گوید: حقوق فروردین بازنشستگان به‌اندازه سال قبل پرداخت شد؛ بازنشستگان انتظار داشتند به محض آغاز سال جدید، لااقل مصوبات شورای عالی کار در افزایش مستمری‌شان اعمال شود؛ اما یک روال قانونی برای افزایش مستمری بازنشستگان کارگری تعریف شده؛ باید مصوبه شورای عالی کار به تامین اجتماعی بیاید و به تایید هیات مدیره آن برسد و سپس بنابر تایید هیات مدیره، مدیرعامل مبالغ را به هیات وزیران پیشنهاد می‌کند و بعد از تایید هیات وزیران، افزایش اعمال می‌شود.

به گفته وی، این روند اداری، کار را به تاخیر می‌اندازد و بازنشستگان مجبور می‌شوند یک ماه یا بیشتر در آغاز سال با مستمری سال قبل سر کنند.

عیوضی با بیان اینکه افزایش حداقل مستمری براساس ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی برابر با افزایش حداقل دستمزد کارگران اعمال می‌شود؛ می‌گوید: مسئله بیشتر در ارتباط با سایر سطوح مطرح است که انتظار داریم لااقل افزایش سایر سطوح مزدی برای بازنشستگان سایر سطوح نیز در نظر گرفته شود هرچند ماده ۹۶ تاکید دارد افزایش مستمری باید به‌اندازه سبد هزینه‌های زندگی باشد.

او تاکید می‌کند: آنگونه که وزیر کار و مدیران سازمان می‌گویند مراحل اداریِ کار تا اردیبهشت تمام می‌شود و انشاالله بازنشستگان کارگری در اردیبهشت، حقوق افزایش‌یافته به اضافه مابه‌التفاوت فروردین را می‌گیرند.

عیوضی ادامه می‌دهد: در همین یک ماه سپری شده از سال جدید، بسیاری از کالاها و خدمات گران شده‌اند؛ امروز تورم واقعی ماهانه حدود ۶۰ درصد یا حتی بیشتر است؛ نرخ دلار به نزدیک ۶۰ هزار تومان رسیده و این گرانی، تاثیر سنگینی بر تمام بازارها دارد؛ باید گفت اگر طریق کنترل تورم این است، افزایش ۲۷ و ۲۱ درصدی که هیچ، حتی اگر مزد ۱۰۰ درصد هم زیاد می‌شد، باز تاثیری در زندگی جامعه هدف نمی‌گذاشت.

وی با بیان اینکه «دولت باید فکری اساسی برای کنترل تورم بکند» می‌گوید: مهار تورم روی کاغذ و در مصاحبه هیچ فایده و کارکردی ندارد؛ کنترل تورم باید در عمل صورت بگیرد؛ هرچند شعار سال، کنترل و مهار تورم است، اما اراده‌ای برای تحقق آن نیست، حتی نرخ ارز را کنترل نمی‌کنند؛ می‌دانیم هرچه دلار افزایش نرخ داشته باشد، نرخ تورم به همان اندازه و حتی بیشتر بالا می‌رود.

حقوق ماهانه یک بازنشسته حداقل‌بگیر با اعمال افزایش ۲۷ درصدی مصوب شورای عالی کار و به فرض افزایش مزایای مزدی به ۸ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان نمی‌رسد که به گفته عیوضی، این مبلغ یک‌سوم هزینه‌های زندگی را در تهران و کلانشهرها پوشش نمی‌دهد؛ یک بازنشسته چه راهی برای امرار معاش دارد؟

او در پایان می‌گوید: توقع داریم تورم را به شهریور ۱۴۰۰ یا حتی فروردین ۱۴۰۱ برگردانند، آن وقت افزایش حقوق برای خودشان بماند، اصلاً افزایش حقوق نمی‌خواهیم. کنترل تورم یعنی قیمت‌ها به فروردین سال قبل بازگردد؛ اگر این کار را کردند، می‌گوییم بله به وعده‌ها عمل شد و توانستند قیمت‌ها را مهار کنند. غیر از این باشد، همه‌چیز فقط شعار است.